RADU TEODORESCU

SIMPLITATEA DUHOVNICEASCĂ A SFINȚILOR PĂRINȚI CREȘTIN ORTODOCȘI ÎN VREMURI COMPLICATE ȘI DIFICILE

Cugir 2024

CUPRINS

INTRODUCERE

La toţi dintre noi ne plac lucrurile simple fiindcă atunci când ele se complică este mai greu să le rezolvăm. Totuşi deşi ne plac lucrurile simple adevărul este că suntem mai puţini dintre noi care ne-am face timp să medităm mai mult asupra temei simplităţii. Se ştie de cazul celebru al Sfântului Antonie cel Mare care fiindcă a ajuns la o mare măsură duhovnicească era vizitat de foarte multă lume pentru a îi cere sfatul şi a se bucura de cuvintele lui pline de har. Lumea îl cerceta pe Sfântul Antonie cel Mare şi îi cam uite pe marii filosofi egipteni ai timpului de la Alexandria. Aceştia au devenit invidioşi pe Sfântul Antonie cel Mare şi s-au dus la el în deşert pentru a îl ispitii.

- Ce cărţi citeşti tu Antonie de vine atât de multe mulţimi să te asculte? L-au întrebat filosofii.
- Citesc o singură carte.
- Care?
- Cea a cerului şi a pământului, a răspuns Sfântul Antonie arătând spre natura din jurul lui.[1]

Întâmplarea de mai sus ne spune că marii sfinţi creştin ortodocşi sunt oameni ai simplităţii şi sunt departe de a fi persoane:

- complicate,
- greu de descifrat
- şi cu multe necunoscute.

Pe acest fond al unei lumi complicate dar care tânjeşte la simplitate ne-am propus să scriem o carte despre simplitate. Aceasta fiindcă auzim tot mai multe voci care îndeamnă la simplitate: "omul de azi confundă complexitatea cu complicaţia; acesta este numele adevărat al stării sale interioare şi sociale. De aceea este atât de greu de satisfăcut, de aceea este atât de nefericit. Omul despre care vorbim este mereu nemulţumit, mereu ridicat împotriva condiţiilor existente şi a vieţii însăşi."[2]

A fost gânditorul român Ernest Bernea cel care în secolul XX ne îndemna la cât mai multă simplitate. Totuşi trebuie să ştim că simplitatea poate să degenereze în simplism. Ce este simplismul? Simplismul este

- un mod unilateral şi superficial de a considera lucrurile
- şi nivel de intelectual scăzut.[3]

Atunci când ne dorim simplitatea trebuie să fim conştienţi că întotdeauna există şansa să cădem în simplism. Aceasta fiindcă sunt multe lucruri complexe care evident că nu pot să fie tratate cu superficialitate şi grabă.

Ceea ce se poate vedea în lumea noastră este că din cele mai vechi timpuri există o tendinţă a omului de a simplifica viaţa. Aceasta fiindcă viaţa poate să devină cu adevărat complicată:

- pubertate,
- maturitate,
- probleme,
- căsnicie,
- serviciu
- sau creşterea de copii

sunt cu toate lucruri care de mai multe ori fac din viaţa noastră un lucru care este departe de a fi simplu.

Când omul ajunge să se confrunte cu complexitatea vieţii umane ei bine el ajunge

- să tânjească
- şi să dorească simplitatea.

Simplitatea este fără doar şi poate o calitate a unei persoane. De ce? Fiindcă este cu adevărat o mare calitate să ajungi să ţii lucrurile simple. Cei mai mulţi dintre noi adevărul este că rar ajungem să ţinem lucrurile simple fiindcă

- le complicăm,
- le supra-dezvoltăm,
- le amplificăm,
- le mărim
- le exasperăm
- şi le mărim.

[1] Din Sfântul Atanasie cel Mare, *Viaţa Sfântului Antonie cel Mare* (Bucureşti, 2010).
[2] Ernest Bernea, Preludii, *Îndemn la simplitate*, Editura Predania, Bucureşti, 2011, p. 31.
[3] După Dicţionarul explicativ.

Iată de ce trebuie să ştim că nu trebuie să îi obosim pe cei din jurul nostru şi trebuie să ne facem un obicei în a căuta să ţinem lucrurile simple. Platon spunea că: „simplitatea adevărată uneşte bunătatea cu frumuseţea."[4] Aceasta fiindcă se poate spune că simplitatea este una de tranzit. Simplitatea este o virtute care ne ajută să unim mai multe virtuţi la un loc. Iată de ce trebuie să fim unii care să ajungem să cultivăm simplitatea şi să ne dăm seama de binefacerile ei.

Când nu gândim

- simplu,
- frumos,
- elementar
- şi la obiect

ei bine ajunge să fim unii care să nu mai ştim care este

- rostul
- şi sensul

vieţii noastre.

Suntem oamenii care credem greşit că a fi un om complicat este fără doar şi poate semnul unei mari virtuţi şi a calităţilor. Adevărul este că patima este complicată în sine. Ea este una care introduce complicaţia între noi şi Dumnezeu şi nu mai avem nici o posibilitate să fim uniţi cu Dumnezeu.

Voltaire spunea că: „adevărata frumuseţe izvorăşte din sublim şi simplitate."[5] Se poate vedea aici că la fel cu Platon Voltaire leagă simplitatea de frumuseţe. Aceasta fiindcă simplitatea este una care ne leagă inevitabil de esenţial. Suntem oamenii care din ce în ce mai mulţi am ajuns să pierdem esenţialul în favoarea detaliilor. Acest lucru este văzut la mai multe nivele ale vieţii noastre de azi:

- ştiinţific,
- cultural,
- artistic,
- economic
- sau antropologic.

Iată de ce avem nevoie ca în acest iureş complicat al vieţii noastre să ne întoarcem spre ceea ce este

- esenţial,
- importat
- şi definitoriu.

Cu privire la simplitate filosoful francez Denis Diderot spunea foarte frumos: „tot ce este obişnuit este simplu, dar nu tot ce este simplu este obişnuit. Simplitatea este una dintre principalele caracteristici ale frumuseţii; ea este esenţială sublimului."[6]

Prin urmare sunt mai mulţi care ajung să se plictisească de simplitate. Aceasta fiindcă li se pare că o viaţă simplă nu este o viaţă:

- frumoasă,
- bună,
- împlinită.

Ei bine în această carte vom face o pledoarie pentru simplitate. Aceasta fiindcă trebuie să ştim că avem nevoie de simplitate în vremurile noastre când oamenii ajung să se complice în mod inutil. Am ajuns să nu mai vedem pădurea de copaci cum se spune în popor. De ce? Fiindcă oamenii de azi sunt unii care nu mai ştiu foarte bine care este

- rostul,
- sensul
- şi finalitatea

lor în această lume.

Ne complicăm inutil şi în acest mod ajungem să pierdem adevărata frumuseţe a vieţii.[7]

Ne-am propus în această carte să facem o analiză mai amănunţită a simplităţii fiindcă ea este o calitate din ce în ce mai trecută cu vedea în vremurile noastre. Oamenii de azi sunt unii care cred că – fără doar şi poate – calea spre fericire este una care este complicată şi extrem de complexă.

---

[4] https://fainsisimplu.ro/cele-mai-frumoase-citate-despre-simplitate-2795.html (accesat pe 20.12.2023).

[55] Idem.

[6] Ibidem.

[7] A se vedea Andrei Pleşu, *Despre frumuseţea uitată a vieţii* (Bucureşti, 2011).

Fericirea trebuie să ştim că nu este un lucru complicat. El este simplu. Când lucrurile devin complicate ei bine nu se mai poate vorbii de o fericire adevărată. Scriitorul Lev Tolstoi spune în acest sens: „simplitatea este principala condiție a frumuseții morale."[8] Prin urmare moralitatea nu este un lucru complicat fiindcă trebuie să ştim că moralitatea este un lucru care este reguli simple. Noi pentru a ne scuza ajungem să complicăm lucrurile şi ajungem să nu mai menținem simplitatea a ceea ce trebuie să trăim în moralitate.[9]

Doi moralişti discutau într-o zi.

- Şi ce te mai preocupă?
- Simplitatea.
- De ce?
- Fiindcă îmi dau seama de un lucru important.
- Care?
- Simplitatea lipseşte din ce în ce mai mult din societatea noastră.
- Aşa este.
- Oamenii cred că eşti un prost dacă eşti simplu.
- Şi ce fac ei?
- Ajung să se complice inutil.
- Dar sunt multe lucruri complicate în lumea noastră.
- Şi?
- Ce ne facem cu ele?
- Să le simplificăm.
- Este posibil?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă totdeauna calea spre esențial este simplă.
- Crezi?
- Da.
- Nu ştiu ce să spun.
- Ştii ce are loc în vremurile noastre?
- Ce?
- Oamenii ajung să se lase duşi de aparenţe.
- Oare?
- Da
- De ce?
- Fiindcă nu sunt interesați de simplitate.
- Cum aşa?
- Fiindcă oamenii nu ştiu să preţuiască simplitatea.
- Aşa este.
- Vor să fie complecşi şi importanţi.
- Şi?
- Nu mai pun preţ pe simplitate.
- Este virtutea un lucru simplu?
- Da.
- Cum aşa?
- Virtutea este simplă.
- Cum aşa?
- Viciul este complicat.
- De ce?
- Fiindcă odată căzut în el nu mai poţi ieşii din el.
- Aşa este.
- O să îți sunt o întâmplare în acest sens.
- Te rog.
- Bine.

[8] https://fainsisimplu.ro/cele-mai-frumoase-citate-despre-simplitate-2795.html (accesat pe 20.12.2023).

[9] A se vedea Christos Yannaras, *Libertatea moralei* (Bucureşti, 2004).

- Deci?
- Doi oameni unul credincios şi altul necredincios s-au dus să taie lemne din pădure.
- Şi?
- După ce a tăiat un arbore necredinciosul a spus.
- Ce?
- Vezi aşa suntem şi noi.
- Cum?
- Aşa este şi viaţa noastră.
- Ca acest arbore?
- Da.
- De ce?
- A venit moartea şi nu se mai alege nimic de noi.
- Lasă-mă să te contrazic, a spus credinciosul.
- Adică?
- Spui că ai doborât arborele.
- Da.
- Num ai acum vom ştii pentru ce este bun.
- Adică?
- Dacă este sănătos îl vom folosii la ce avem nevoie.
- Şi?
- Dacă este putrezit şi stricat va şi aruncat la foc.
- Oare?
- Da.
- Aşa este.
- Şi mai este ceva.
- Ce?
- Arborele poate să fie frumos pe dinafară.
- Şi în interior să fie putrezit?
- Da.
- Ai dreptate.
- Numai când îl tăiem vom ştii dacă este bun sau nu.
- Şi ce vrei să spui cu asta?
- Moartea nu este sfârşitul total al omului.
- Crezi?
- Da.
- Adică?
- Este doar o trecere.
- Spre ce?
- Spre rai sau iad.
- Am auzit de rai şi iad.
- Foarte bine.
- Acum cred că mi-ai deschis ochii.
- Mă bucur.
- Am mare noroc să fiu prieten cu tine.
- Să nu mai fi necredincios.
- Aşa am să fac.
- Deci vezi trebuie să ne dăm seama că multe ori lucrurile sunt cât se poate de greu de definit.
- Cum sunt arborii frumoşi la exterior dar putrezi în interior?
- Da.
- Aşa este.
- Vezi?
- A fost o conversaţie plăcută.
- Mă bucur că ţi-a plăcut.[10]

[10] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viața creștină* (Arad, 1929).

Tendința lumii de azi este de a complica lucrurile inutil. Ajungem să nu mai vedem esențialul din cauza detaliilor. Trebuie să ştim că simplitatea este calea cea mai sigură spre esenţial. Sfinţii părinţi ai creştinismului ortodox au fost cu toţii oameni ai simplităţii pe care au ajuns să o cultive şi să o înveţe şi pe cei din jur. Dacă urmăm sfinţilor părinţi trebuie să ştim că vom ajunge să fim unii care şi noi vom ajunge să păţim pe calea simplităţii. Simplitatea este un lucru care evident că ne va face să ajungem la tot ceea ce este frumos şi bun. Filosoful Platon spunea în acest sens: „frumusețea stilului, a grației, a ritmului și a armoniei depinde de simplitate."[11]

CAPITOLUL 1

IISUS HRISTOS MODELUL SUPREM AL SIMPLITĂŢII DUHOVNICEŞTI

Deşi mai toţi dintre noi creştinii ortodocşi am ajuns să citim Noul Testament ei bine ceea ce mai puţini am remarcat este că este o cartea simplă. Nu vom vedea din paginile Noului Testament o super-filosofice cu

- termeni complicaţi,
- concepte grele de reținut,
- fraze întortocheate
- şi mute cuvinte neştiute.

Iisus se poate spune că a fost un om al simplităţii. Aceasta fiindcă El a voit să ne prezinte

- scopul
- şi misiunea Sa

simplu şi pentru ca toată lumea să înţeleagă.

Această simplitate a lui Iisus evident că a ajuns să scandalizeze la vremea Lui şi încă scandalizează şi acum fiindcă sunt mulţi care sunt cuprinşi de mreaja păcatelor şi a patimilor şi nu mai ştiu ce este simplitatea duhovnicească.

Simplitatea a ajuns să fie

- recunoscută
- şi apreciată

chiar şi în lumea modei. Creatorul de modă Christian Dior spunea că: „secretul eleganței constă în simplitate."[12]

Iisus a vorbit simplu pe înţelesul tuturor. Mesajul lui se poate spune că este actual şi în zilele noastre când sunt mulţi care deşi sunt foarte educaţi nu mai ştiu

- să aprecieze,
- să pună preţ
- şi să recunoască

frumuseţea simplităţii.

De fapt sunt puţini dintre noi cei care cel puţin odată au ajuns să mediteze la

- beneficiile,
- necesitatea
- şi frumuseţea

simplităţii.

Pentru mai mulţi simplitatea lui Iisus este o piatră de poticnire. Aceasta fiindcă ei nu prea cred că lucrurile simple pot să fie şi profunde. Nu fără de rost marele geniu Leonardo da Vinci spunea că: „simplitatea este cel mai sofisticat lucru."[13]

Evident că Iisus a spus mai multe lucruri profunde care le dă de gândit şi azi la cei mai mari filosofi şi gânditori ai lumii însă ceea ce trebuie să ne dăm seama este că şi lucrurile profunde pot să fie

- simple,
- la obiect,
- străvezii,
- ample,
- frumoase
- şi complexe.

---

[11] https://fainsisimplu.ro/cele-mai-frumoase-citate-despre-simplitate-2795.html (accesat pe 20.12.2023).
[12] Idem.
[13] Ibidem.

Este bine să ne dăm seama că există evident o filosofie a simplității. Mare sculptor Constantin Brâncuşi spunea cât se poate de bine în acest sens: „simplitatea nu este un țel în artă, dar ajungi la ea pe măsură ce te apropii de sensul real al lucrurilor."[14] Prin urmare pentru a ajunge la simplitatea trebuie să vedem lucrurile în sensul lor real şi să ajungem să depărtăm de pe ele ceea ce nu este propriu lor. Ei bine acest lucru este făcut de din ce în ce mai puțină lume din zilele noastre.

Iisus a fost simplu şi se poate spune că şi viaţa Lui a fost simplă. Au fost cei din jurul lui care au ajuns să o complice. Dacă este să ne uităm la procesul lui Iisus care s-a sfârşit cu răstignirea Lui ei bine lucrurile sunt cât se poate de clar în acest sens. Simplitatea lui Iisus a ajuns să intre în conflict cu

- viclenia,
- fățărnicia,
- înşelăciunea
- şi minciuna

celor

- răi
- şi necredincioşi.

Iisus ne-a învăţat cât se poate de clar că drumul spre fericire este simplitatea. Nu trebuie să credem că cine ştie ce mari lucruri trebuie să facem pentru a ajunge să fim fericiți.

Ceea ce se poate vedea este că cu cât omul ajunge mai

- complicat
- şi mai dezorientat

cu atât mai mult el se depărtează de simplitate şi de fericirea pe care o aduce ea.

Fizicianul Albert Einstein spunea că: „dacă nu poţi să explici un lucru în mod simplu, înseamnă că nu îl înțelege foarte bine."[15] Realitatea este că trăim într-o lume care de multe ori este complicată:

- crize economice,
- presiune socială,
- probleme demografice,
- nemulțumire populară,
- război,
- revolte
- şi proteste

sunt cu toate lucruri care de multe ori fac din lumea noastră un loc departe de a fi unul simplu.

În această lume complicată de cele mai multe ori în mod inutil ei bine menirea creştinilor ortodocşi este să simplifice lucrurile. Aceasta fiindcă este un paradox lumea noastră în care de multe ori coincid cele care sunt opuse. Despre un astfel de paradox vorbea şi filosoful Platon când spunea că: „cea mai mare bogăţie este să fi mulțumit cu puțin."[16]

Afirmaţia de mai sus a lui Platon este cât se poate de clară fiindcă sunt din ce în ce mai mulți care deşi au vor şi mai mult decât au şi în acest mod ajung să calce drepturile celor din jur.

Cei care motivează că nu vor să se apropie de Iisus fiindcă

- mesajul,
- cerințele
- şi preceptele

Sale sunt prea complicate evident că le putem spune că sunt mincinoşi.

Iisus nu a venit să ne complice şi mai mult

- viaţa
- şi existența.

Din contră, se poate spune că Iisus a venit să ne scoată la liman şi să ne învețe ceea ce este simplu şi profund.

Dacă am voi evident că am găsii în Iisus un model de simplitate. Aceasta fiindcă trebuie să ştim că tot ceea ce este simplu într-un anume sens ne duce spre Dumnezeu. Aceasta fiindcă Dumnezeu nu vrea să ne complice şi să ne închidă astfel calea spre El.

---

[14]https://fainsisimplu.ro/cele-mai-frumoase-citate-despre-simplitate-2795.html (accesat pe 20.12.2023).
[15]Idem.
[16] Ibidem.

Ceea ce are loc în lumea noastră este că dorinţele noastre sunt simple dar ele nu de multe ori nu ajung să se împlinească. Aşa se face că ajungem să ne complicăm. Ceea ce trebuie să ştim este că dacă ne complicăm în acest mod nu vom schimba situaţia. Ceea ce trebuie să facem este să ne rugăm la Dumnezeu să ne descopere de ce nu s-au împlinit dorinţele noastre. Doctorul Seuss spunea la un moment dat aşa: „uneori, întrebările sunt complicate, iar răspunsurile – simple."[17]

Faptul că ajungem să ne confruntăm cu mai multe probleme nu înseamnă că trebuie să ne complicăm. De cele mai multe ori soluția la problemele cu care ne confruntăm ajunge să vină

- simplu,
- frumos
- şi graţios.

Nu greşim când spunem că în lumea noastră se dă o luptă pentru simplitate. Chiar un mare actor cum a fost Charlie Chaplin spunea că: „simplitatea este un lucru greu de obţinut."[18]

Dacă învăţăm să ţinem lucrurile simple ei bine evident că vom ajunge să fim unii care să avem o deprindere frumoasă care evident că ne va fi

- de folos,
- de bun augur,
- de mare ajutor,
- şi un exemplu pentru alţii.

Contrastul dintre simplitate şi viclenie poate să fie văzut în Noul Testament la procesul lui Iisus când Iisus cel Simplu ajunge să se confrunte cu

- viclenia,
- prefăcătoria,
- duplicitatea
- şi răutatea

fariseilor şi a romanilor.

Pilat din Pont aparent voit să simplifice cazul lui Iisus dar acest lucru a dus la răstignirea Lui. Se poate vedea aici acest contrast dintre

- simplitate
- şi viclenie.

Iisus este simplu şi adevărat în timp de diavolul este viclean şi prefăcut. Greşim dacă credem că diavolul este simplu fiindcă nu este. La diavol totul este

- minciună,
- disimulare,
- manipulare,
- înşelăciune
- şi viclenie.

Aceste lucruri sunt departe de a fi simple.

Despre binefacerile simplităţii ne spunea gânditorul Montaigne: „prin simplitate, viața devine mai plăcută, mai nevinovată şi mai bună."[19]

Sunt mai mulți care consideră în mod eronat că de fapt şi răul este simplu. Ce lucru complicat este în

- a ucide,
- a minţii,
- a teroriza,
- a înșela,
- a exploata pe alții
- sau a produce suferinţă în jurul tău?

Răul nu este simplu. De ce? Fiindcă el este o lipsă a binelui și simplitatea este deja luată de bine. Se poate vedea că în lumea noastră sunt mai mulți care îşi revendică într-un anume fel simplitatea. Aceasta fiindcă aceste persoane cred că simplitatea se judecă mai mult raţional. Ei bine trebuie să ştim că deşi simplitatea este un lucru raţional ea nu se aplică în cazul răului. Acesta fiindcă după cum am spus răul este:

- un lapsus,

---

[17] https://fainsisimplu.ro/cele-mai-frumoase-citate-despre-simplitate-2795.html (accesat pe 20.12.2023).
[18]Idem.
[19] Ibidem.

- o lipsă
- şi o risipă

a binelui. Fiindcă este un minus ontologic ei bine răul nu intră la categoria simplităţii. Aceasta fiindcă Dumnezeu fiind simplu ei bine răul este o complicaţie, un lucru neavenit. Filosoful Confucius spunea în acest sens că: „viața este cât se poate de simplă, doar că noi insistăm să o complicăm."[20]

Doi istorici francezi discutau într-o zi.

- Ştii ce mă interesează?
- Ce?
- Este istoria o ştiinţă simplă?
- Nu este.
- De ce?
- Fiindcă omul este o fiinţă complicată.
- Oare?
- Da.
- Cum aşa?
- Omul a fost creat să fie simplu.
- Şi?
- A ales să păcătuiască.
- Ştiu.
- Atunci toată simplitatea lui s-a năruit.
- De ce?
- Fiindcă sfinţenia înseamnă şi simplitate.
- Printre altele?
- Da.
- Aşa este.
- Şi?
- Omul nu era menit să trăiască în timpul istoriei.
- Nu?
- Nu.
- Dar cum?
- Omul era menit să trăiască în timpul raiului.
- Este vreo diferenţă?
- Da
- Care?
- Raiul este veşnicie.
- Şi timpul istoriei?
- Este finit.
- Deci omul a căzut din infinit în finit?
- Da.
- Aşa este.
- Deci istoria nu este o chestiune simplă.
- Fiindcă omul o complică?
- Da.
- Şi omul era menit să fie simplu?
- Da.
- Nu ştiu ce să spun.
- O să te fac să înţelegi.
- Te rog.
- Am stabilit că există o antinomie dintre timpul istoric şi veşnicie?
- Da.
- O să îţi spun o întâmplare în acest sens.
- Da?

[20] https://fainsisimplu.ro/cele-mai-frumoase-citate-despre-simplitate-2795.html (accesat pe 20.12.2023).

- Da.
- De unde?
- De la noi din Franţa?
- Interesant.
- Era anul 1683.
- Şi?
- La domnie era regele Ludovic al XIV-lea.
- Ştiu.
- Regele avea un ministru care toată viaţa i-a fost credincios.
- Cum se numea?
- Colbert.
- Nu am auzit de el.
- Auzi acum.
- Aşa este.
- Ei bine ministrul Colbert şi-a slujit cu credincioşie regele.
- Toată viaţa?
- Da.
- Frumos.
- Aşa este.
- Colbert era bătrând şi se afla pe patul de moarte.
- Nu se poate.
- A primit o scrisoare de la rege.
- Ce fel de scrisoare?
- De mângâiere.
- Frumos.
- Dar Colbert nu a primit-o.
- De ce?
- El le-a spus slujitorilor săi.
- Ce?
- Nu am nevoie de scrisoarea regelui.
- De ce domnule ministru?
- Fiindcă de acum voi merge să slujesc un alt Rege.
- Despre ce Rege vorbiţi domnule ministru?
- De regele Hristos.
- A da, aşa este domnule ministru.
- Dacă aşi fi slujit lui Dumnezeu numai cât am slujit regelui Ludovic, aş fi de zece ori mântuit, dar aşa nu ştiu ce se va alege de mine.
- Şi?
- În cele din urmă ministrul Colbert a murit.
- Săracul.
- Deci vezi aici această dihotomie dintre veşnicie şi timpul istoric?
- Da.
- Acest lucru ne spune că istoria nu este un lucru simplu.
- Ar fi putut să fie?
- Da.
- Cum?
- Cu o sigură condiție?
- Care?
- Ca omul să nu fi păcătuit.
- Aşa este.
- Mă bucur că eşti de acord.
- Păi m-ai făcut să înțeleg cum stau lucrurile.
- Foarte bine.[21]

[21] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viața creştină* (Arad, 1929).

Este clar că timpul istoriei noastre este unul care de mai multe ori nu merge după voia lui Dumnezeu. Atunci lucrurile ajung să se complice şi să nu mai ştim în ce direcţie să apucăm. Gânditoarea Florina Bogdan spunea în acest sens: „aleg să vorbesc despre arta simplității cultivată de omul preocupat de renunțarea la artificiu. Despre simplitatea ca stare morală, despre simplitatea în etică. Despre minimalismul care ne-a încurajat să eliminăm lucrurile de prisos.

La prima vedere, când auzim *îndemnul la simplitate*, am putea crede că este un clișeu, dar lucrurile stau puțin diferit.

Simplitatea te obligă la oarecare perfecțiune în detalii, te provoacă la o permanentă ordine, multă lumină și opere de artă supradimensionate.

Este o artă, literalmente, să fii simplu și complet, să te miști prin viață sincer și definit ca făptură."[22]

Sunt mai puţini cei care deşi sunt în căutarea simplităţii în viaţa lor totuşi devin conştienţi că Iisus şi mesajul Său evanghelic este simplu. Aceasta fiindcă oamenii sunt unii care cred că tot ceea ce ţine de Dumnezeu este:

- complicat,
- sofisticat,
- plin de necunoscute,
- amplu
- şi dincolo de capacitatea de înţelegere a omului.

Prin urmare este bine să clarificăm un lucru: Dumnezeu este simplu pentru noi oamenii fiindcă El ştie că noi nu L-am înţelege niciodată prin Sine. Aşa se face că Dumnezeu se prezintă pe Sine:

- simplu,
- fără complicaţii,
- capabil de a fi cunoscut
- şi adevărat.

Iată ce spunea gânditoarea Florina Bogdan în acest sens: „și nu este un lucru ușor să aduci simplitatea în viața ta. Să renunți la obiecte inutile, să nu mai risipești, să-ți centrezi atenția pe valori, bun-gust și intensitatea clipei.

În concluzie, pentru că nu mi-am dorit să scriu un eseu de strictă specialitate, ci mai mult unul de *mărturisire* a unui om care pledează pentru simplitate ca stil de viață, închid articolul cu un fragment din cartea *Elogiul Simplității*, scrisă de Dominique Loreau: „Simplitatea e o alegere, o alegere care te maturizează, e o formă elegantă de estetică, e un drum marcat de disciplină și de înțelepciune."[23]

Oamenii iubesc lucrurile simple dar nu prea sunt gata să îşi asume

- rigoarea,
- sobrietatea
- şi seriozitatea[24]

simplităţii.

Simplitatea prin urmare este un lucru la care trebuie să aspirăm noi ca fiinţe umane fiindcă ea face o lume

- mai frumoasă,
- mai bună,
- mai plăcută
- şi mai reuşită.

Trebuie să ştim aceste lucruri fiindcă sunt puţini cei care pun preţ pe simplitatea. Sunt mulţi care cred că în lumea noastră simplitatea este un lucru de la sine înţeles şi nu trebuie să facem mari eforturi pentru a ajunge să o obţinem şi să ne bucurăm de ea.

Realitatea este că de multe ori în lumea noastră lucrurile se complică inutil. Ajungem să complicăm lumea din jurul nostru când suntem

- pătimaşi
- şi plini de vicii.

Aceasta fiindcă viciile şi patimile nu ne mai lasă să vedem lucrurile în esenţa lor şi ajung să ne ducă pe căi străine de tot ceea ce înseamnă simplitatea.

[22] Florina Bogdan https://jurnaluldesambata.ro/2021/04/17/scurt-eseu-despre-arta-simplitatii/ (accesat pe 202.12.2023).
[23] Idem.
[24]A se vedea Radu Teodorescu, *Seriozitatea în sens moral laic și ecclesial* (Cugir, 2018).

Am spus în acest capitol că Iisus este un model de simplitate. Acest lucru Iisus l-a dovedit când a spus: „ci cuvântul vostru să fie: ceea ce este da, da; şi ceea ce este nu, nu; iar ce e mai mult decât acestea, de la cel rău este” (Matei 5, 37). Se poate vedea aici un îndemn existenţial al lui Iisus de a ţine lucrurile simple şi a nu le complica. Este adevărat că este un îndemn la care puţin i-au aminte şi trebuie să fim conştienţi de acest fapt. Gânditoarea Alexandra Mihalache spunea în acest sens: „simplitatea este o trăsătură complexă şi cât mai rară în ziua de astăzi când mulţi caută să iasă în evidenţă prin fel şi fel de mijloace, desigur nu de lăudat. Haine şi maşini scumpe, opulenţă în toate sensurile cuvântului, dar unde e adevărata strălucire? Unde sunt calităţile care îl fac pe om cu adevărat deosebit? Să porţi o haină deosebită înseamnă să te remarci prin altruism, demnitate, personalitate, inteligenţă, caracter, educaţie, cinste ori talent. Poate că nu se mai pune preţ pe aceste calităţi, dar ele vor rămâne mereu definitorii pentru un om special. Educaţia şi demnitatea sunt maşinile cu care se plimbă, iar bunul simţ este croitorul său.

Am cunoscut diverşi oameni deosebiţi şi am înţeles ce caracteristici comune au. Nu modestia îi aseamănă mereu, ci simplitatea de a fi diferiţi: de a sări mereu în ajutorul altora mai nefericiţi decât ei, de a avea o educaţie aleasă şi a respecta pe ceilalţi în orişice condiţii, de a străluci intelectual, de a dovedi caracter şi, nu în ultimul rând, de a fi oameni. Cam la asta se rezumă simplitatea astăzi: omenie. Şi, pentru că este din ce în ce mai rară, a ajuns deosebită. Multe fiinţe, puţini oameni.”[25]

Din cele spune mai sus înţelegem că simplitatea este un lucru care se leagă de înseşi noţiunea de a fi un om adevărat. Aceasta fiindcă este bine să ne dăm seama că sunt mai multe surogate ale simplităţii în lumea noastră. Minciuna este unul dintre aceste surogate fiindcă ea ne face să fim unii care să nu mai ştim care este

- sensul,
- înţelesul,
- rostul
- şi semnificaţia vieţii noastre.

Suntem persoane în căutare de sens şi acest sens poate venii numai de la Iisus. Iisus este Cel care conferă sens vieţii noastre şi nu trebuie să uităm acest lucru când suntem din ce în ce mai mulţi care îşi pierd

- credinţa,
- încrederea
- şi legătura

cu Iisus.

Simplitatea aduce cu sine o întreagă psihologie: „personalitatea este de altfel o trăsătură distinctivă. Am văzut personalităţi care nu aveau personalitate şi am văzut şi oameni de rând care ştiau cum să îşi urmeze drumul şi năzuinţele într-un mod corect, fără a jigni sau înşela pe ceilalţi. Oameni care s-au construit şi ridicat frumos prin muncă, cinste şi demnitate. Oameni care încă păstrează principiile şi valorile şi le respectă. De multe ori un temperament vulcanic ascunde un suflet mare şi ne lăsăm păcăliţi doar de aparenţe. Sunt şi oameni care par calmi, plăcuţi, însă nu se ştie dacă ei vor lua atitudine pentru a face lumea mai bună. Eşti deosebit atunci când faci ceva deosebit pentru lumea în care trăieşti şi pentru cei care te înconjoară, nu doar pentru tine. Gura mai păcătuieşte, fapta cred că este mult mai importantă.

Cât despre educaţie, eu o văd primordială. Dacă educaţie nu e, nu cred că mai putem şlefui ceva la acel om. Vorbim deja de un om matur care şi-a conturat caracterul şi trăsăturile. Cum spuneam, se mai schimbă moda şi vremea, însă oamenii sunt aproape imposibil de schimbat. Cine ştie ce mare imbold să îi motiveze, dar nu am văzut oameni needucaţi care s-au transformat. Un om educat face să răsară soarele pe unde trece. Vorbim de cei 7 ani de acasă sau bunul simţ. La fel şi în privinţa caracterului. De regulă, aceste valori sunt în strâns raport de interdependenţă. Dacă eşti educat, ai şi caracter, iar un om de caracter este cu siguranţă unul educat.”[26]

Simplitatea este fără doar şi poate un paradox în plan psihologic. Aceasta fiindcă sunt din ce în ce mai puţini cei care îşi dau seama de sensul şi semnificaţia ei.[27]

De multe ori simplitatea este un proces atât de suav şi subtil că nu ajungem să îl vedem şi să îl remarcăm destul de uşor. Aceasta fiindcă după cum am spus cei mai mulţi dintre noi ajung să considere că de fapt simplitatea este un lucru care

- vine de la sine,
- este de la sine înţeles
- şi evident prin sine.

---

[25] Alexandra Mihalache https://alexandram.ro/simplitatea-oamenilor-deosebiti/ (accesat pe 20.12.2023).

[26] Idem.

[27] A se vedea Gary Keller, Jay Papasan, *Un singur lucru. Adevărul neașteptat de simplu de la fiecare reușită* (București, 2015).

Realitatea este cu totul alta. Este nevoie de mai multe ori să ajungem să facem un minim de efort pentru a ajunge să vedem care este sensul şi rostul simplităţii în viaţa noastră. Lumea din jurul nostru de mai multe ori ajunge să nu mai ştie care este adevărata simplitate fiindcă este atrasă de lucrurile lumii din jur prin faptul că se duce pe căi ciudate. Gânditoarea Alexandra Mihalache spunea în acest sens: „Iată cât adevăr stă în vorbele lui Eliade: *Ce oameni excepționali trec pe lângă noi, anonimi, și noi admirăm prostește atâția neghiobi, numai pentru că au vorbit de ei presa și „opinia publică", numai pentru că le-a popularizat numele politica și literatura.* De câte ori nu ai remarcat că alții își iau drept modele de viață pe cei care îi promovează presa și care, nu de puține ori, sunt lipsiți de valori și omenie?! Asta e vina multora care percep greșit termenii de *valoare* și *important*. Ei cred că om de valoare înseamnă să fii în atenția presei, fără a mai sesiza dacă cei pe care îi admiră atât au ceva de spus sau dacă au făcut ceva remarcabil, și că ești important doar atunci când mulți stau cu gura căscată și te ascultă. Dar, de multe ori, gurile căscate sunt ale unor pierde-vară care nu înțeleg nicidecum ceea ce dă importanță și frumusețe vieții. Însă un om de valoare este cel care prin existența și prin faptele sale a făcut mai frumoasă existența altora. Un om important este acela pentru care se roagă multe suflete înainte de culcare că au o pâine pe masă, un acoperiș deasupra capului sau că au supraviețuit. Aceștia sunt oamenii excepționali pe care trebuie să îi admirăm și care ar merita diplome de omenie."[28]

Oamenii de excepţie de cele mai multe ori în societatea noastră nu prea sunt apreciaţi.

- Academicieni,
- savanţi,
- mari inovatori,
- inventatori
- sau creatorii de civilizaţie[29]

sunt persoane care nu au nici un fel de sens şi semnificaţie pentru o lume care este obişnuită cu scandalul monden.

Simplitatea lui Iisus ar trebuii să fie pentru noi un

- model,
- exemplu
- şi reper.

Realitatea este că sunt puţini dintre noi cei care Îl vedem pe Iisus ca un exemplu de simplitate. Aceasta fiindcă suntem unii care ajungem să ne lăsăm pradă

- haosului
- şi anarhiei

morale din jurul nostru.

Trăim prin urmare într-o lume în care aparenţele de mai multe ori sunt mai importante decât esenţialul. Acest lucru poate să fie văzut şi din moda zilelor noastre care pentru mulţi este extrem de importantă. Iată ce spunea în acest sens gânditoarea Alexandra Mihalache: „Și simplitatea vestimentară rămâne deosebită. Stilul clasic, simplu va rămâne mereu elegant și rafinat. Nu 7 haine sau accesorii moderne ne fac interesanți și deosebiți. Hainele oricum împrumută o parte din personalitatea ta și te descriu într-o oarecare măsură, așa că e important și cum le porți și ce anume transmiți celor din jur. Eleganța interioară are cel mai greu cuvânt, iar ea se va înfățișa mereu într-o simplitate care își păstrează farmecul.

Respectă omul simplu și vei fi un om deosebit. Întinde mâna către un neajutorat și vei arăta omenie. Șterge lacrimile și alină suferința altora și vei fi un om de valoare. Păstrează-ți mereu demnitatea și acționează cinstit, doar așa vei rămâne un exemplu. În toată simplitatea oamenilor deosebiți stă omenia. Atât de complexă și de rară, dar pur și simplu, de admirat."[30]

Sunt mai mulţi care cred că nu trebuie să fie prea interesaţi de simplitate şi de modul în care se manifestă ea fiindcă ea vine de la sine. Ei bine de cele mai multe ori acest lucru nu are loc fiindcă simplitatea trebuie să fie un lucru care să fie cultivată

- sistematic,
- organic,
- tehnic,
- bine
- şi cu grijă.

---

[28] Alexandra Mihalache https://alexandram.ro/simplitatea-oamenilor-deosebiti/ (accesat pe 20.12.2023).
[29] A se vedea Radu Teodorescu, *Civilizația în viziunea creștin ortodoxă* (Cugir, 2021).
[30] Alexandra Mihalache https://alexandram.ro/simplitatea-oamenilor-deosebiti/ (accesat pe 20.12.2023).

Aşa este face că sunt din ce în ce mai puţini cei care ştiu ce este cu adevărat simplitatea lui Iisus. Părintele Dionisie de la Colciu spunea şi el despre simplitate: „părintele spunea cu durere pentru vremurile pe care le trăim: „Singura noastră salvare este să ne întoarcem la simplitatea noastră, la prostimea noastră, ca să nu mai iscodim cu mintea toate şi să ne pierdem credinţa" .

In slavonă, prostime se referă la simplitatea şi sinceritatea duhovnicească. Aceasta era şi trăsătura caracteristică a vechilor nevoitori care dădeau viaţă şi autenticitate tradiției.

Sfântul Ioan Scărarul spunea la treapta a XXIV-a „Sufletul blând este tronul simplității... Simplitatea e o deprindere neclintită a sufletului, neputând fi mişcată spre cugetări perverse... Simplitatea însă e pricina preaînaltei smerenii şi blândeţi... Cel ce e simplu şi necompus vrea ca sufletul ce se aproprie de El să fie simplu şi nevinovat."[31]

Doi filosofi discutau într-o zi.

- Ce părere ai de simplitate?
- Una bună.
- De ce?
- Fiindcă ea este necesară.
- De ce?
- Trăim într-o lume care de cele mai multe ori se complică inutil.
- Crezi?
- Da.
- Dar sunt multe lucruri grele şi complicate.
- Cum este electronica?
- Da.
- Ştii ce spunea Einstein?
- Ce?
- Dacă nu poţi explica simplu un lucru complicat înseamnă că nu l-ai înţeles.
- Oare?
- Da.
- Cred că ai dreptate.
- Evident.
- De ce oamenii simplii sunt consideraţi retrograzi?
- Înapoiaţi?
- Da.
- Fiindcă oamenii cred că măreţia constă în a fi complicat.
- Dar Iisus a fost simplu.
- Foarte simplu.
- Şi?
- Pentru acest lucru a fost şi răstignit.
- De ce?
- Fiindcă nu a fost pe aşteptările gloatelor.
- Aşa este.
- Şi mai este ceva.
- Ce?
- Oamenii tind să se vadă pe sine cum aşteaptă alţii să fie văzuţi.
- Cum?
- Dacă cei din jur te vor simplu eşti simplu.
- Continuă.
- Şi dacă cei din jur te vor complicat.
- Vei fi complicat?
- Da.
- Nu ştiu ce să spun.
- Te voi face să înţelegi.
- Te rog.
- Îţi voi spune ceva de la Esop.

[31] Părintele Dionisie de la Colciu https://www.crestinortodox.ro/credinta/simplitatea-156344.html (accesat pe 20.12.2023).

- Fabulistul?
- Da.
- Spune.
- Se spune că Esop discuta cu prietenii lui.
- Știți cum este omul? A întrebat Esop.
- Cum?
- Este asemenea unui om care poartă doi saci pe umăr.
- Ce saci?
- În faţă are un sac şi un spate un alt sac.
- Şi?
- În sacul din faţă sunt greşelile semenilor lui.
- Şi în sacul din spate?
- Sunt greşelile lui.
- Adică?
- El vede numai greşelile semenilor.
- Dar nu şi pe ale sale?
- Da.
- Fiindcă ele sunt în spatele lui?
- Da.
- Interesantă fabula.
- Este.
- Şi adevărată.
- Aşa este.
- Tindem să vedem simplitatea nu mai în ceilalţi nu ţi în noi.
- Aşa este.
- Ştii ce?
- Ce?
- Lumea ar arăta diferit dacă noi am începe să cultivăm simplitatea şi nu am cere-o de la alții.
- Crezi?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă este uşor să pretindem ca alții să fie simpli.
- Şi noi nu?
- Da.
- Sunt de acord.
- Mă bucur.
- Deci trebuie să dăm dovadă de simplitate?
- Da.
- Înainte să o cerem de la alții?
- Da.
- Sunt de acord.
- Simplitatea este o mare filosofie.
- De ce?
- Este o adevărată virtute să cauţi simplitatea.
- Când lucrurile se complică?
- Da.
- Aşa este.
- Mă bucur că eşti de acord.
- Păi cum să nu fiu?
- Trebuie să fim unii care să căutăm simplitatea.
- Da.
- Bine de ştiut.
- Evident.[32]

[32] Din Grigorie Comșa, *1000 de pilde pentru viața creștină* (Arad, 1929).

Sunt mai mulţi creştin ortodocşi care sunt cumva nostalgici faţă de simplitatea călugărilor din vechime. Părintele Dionisie de la Colciu spunea în acest sens: „vechii părinţi erau plini de credinţă și de simplitate și cei mai mulţi dintre ei ştiau prea puţină carte, dar, pentru că aveau smerenie şi nevinovăţie, primeau lumina harului. în vremurile mai noi, când cunoştinţele teoretice au sporit mult, credinţa din sufletele oamenilor a fost zdruncinată din temelii şi le-a umplut sufletele de semne de întrebare şi îndoieli.

Părintele spunea: „Simplitate sfântă... Părinţii vechi aveau simplitate şi bunătate multă" . „Dacă noi, monahii, nu căutăm simplitatea, să ştii că mergem spre dărâmare. în monahism nu trebuie să mergi după înţelepciunea ta. Trebuie să renunţi la ea şi să aplici ce spun Sfinţii Părinţi" . „Simplitatea să o îmbrățișăm, să spui că veşnic eşti nevrednic şi Domnul sare cu ajutorul."[33]

CAPITOLUL 2

SFINŢENIA CREŞTIN ORTODOXĂ ESTE O CALE A SIMPLITĂŢII

Când citim vieţile sfinţilor un lucru este cât se poate de evident: au fost oameni simpli. În sfinţi nu vom găsii oamenii complicaţi:

- cu două feţe,
- duplicitari,
- farisei,
- mincinoşi
- şi prinşi în torentul patimilor.[34]

Sfinţenia creştin ortodoxă este un lucru simplu şi nu trebuie să avem îndoieli cu privire la acest lucru. Ea nu este un lucru care implică cu sine noţiuni de

- fizică cuantică,
- chimie organică,
- astrofizică
- sau semiotică.

Aceasta ca să enumerăm câte ştiinţa care sunt destul de complicate.

Imaginea sfântului creştin ortodox este una simplă şi fără mari complicaţii. Aceasta fiindcă el este unul care merge pe cuvintele simple a lui Iisus şi nu are nevoie să fie distras de deşertăciunile lumii din jur. Părintele Dionisie de la Colciu spunea în acest sens: „vechii Părinţi aveau simplitate în modul lor de vieţuire, dar şi în caracter. Adică nu se vedeau pe ei înşişi duhovniceşti. Aveau conştiinţa neputinţelor lor şi trăiau în pocăinţă. Işi doreau înlăuntrul lor „bună pocăinţă şi sfârşit bun". Ei ţineau cu cinste ce au primit de la înaintaşii lor. Aveau simplitate şi nu îndreptăţire de sine, trăire şi nu cunoştinţe seci, aveau duh monahal.

De câteva ori Părintele spunea: „Părinte, eu nu am dus o viaţă duhovnicească, am muncit mult, am ţinut datoriile duhovniceşti, biserica primă şi canonul, dar nu am fost un om duhovnicesc".

Părintele, cu adevărat, nu avea nici cea mai mică idee despre sine. Se străduia, simplu, să-şi facă „datoria" poruncită nouă de Domnul, adică să lucreze dragostea."[35]

Ceea ce se poate observa în mistica creştin ortodoxă este că pe cât ajungem să avansăm în sfinţenie ei bine mergem şi avansăm în simplitate. Aceasta fiindcă după cum am spus sfinţenia este un lucru simplu dar care totuşi necesită un efort susţinut.

Calea sfinţeniei creştin ortodoxe a fost începută de sfinţii Vechiului Testament şi a fost cumva pecetluită de Iisus. Nu trebuie să ne facem mari probleme că sfinţenia creştin ortodoxă nu este un lucru simplu şi fără mari complicaţii.

Cu privire la această nevoie de a fi simplii Iisus a fost cât se poate de concludent: „şi chemând la Sine un prunc, l-a pus în mijlocul lor, şi a zis: Adevărat zic vouă: De nu vă veţi întoarce şi nu veţi fi precum pruncii, nu veţi intra în împărăţia cerurilor" (Matei 18, 3-4).

Se poate vedea de mai sus că Iisus ne cere să fim asemenea pruncilor. Prin urmare este bine să fim simplii şi să nu ajungem să ne complicăm inutil. Ceea ce se poate vedea în materie de religie este că oamenii au tendinţa să complice lucrurile. Sunt atât de multe religii în lume care sunt atât de diferite una de alta că nu mai ştim bine în ce direcţie să apucăm.

---

[33] Părintele Dionisie de la Colciu https://www.crestinortodox.ro/credinta/simplitatea-156344.html (accesat pe 20.12.2023).
[34]A se vedea Radu Teodorescu, *De la tirania patimilor la libertatea nepătimirii* (Cugir, 2021).
[35] Părintele Dionisie de la Colciu https://www.crestinortodox.ro/credinta/simplitatea-156344.html (accesat pe 20.12.2023).

Adevărul este că fiind creştini ortodocşi suntem chemaţi să cultivăm smerenia şi ea ne ajută să nu vedem lucrurile mai complicate decât sunt. Smerenia este un lucru care permanent de duce spre simplitatea. Părintele Dionisie de la Colciu spunea în acest sens: „întrebat fiind cum se câştigă simplitatea, a răspuns: „Nerăutatea, asta-i simplitatea. Nerăutatea. Dacă ai smerita cugetare, ai câştigat toate faptele cele bune ţi le aduce smerita cugetare... în vremurile noastre nu o mai găseşti (simplitatea), din cauza mândriei". Şi mai spunea: „Arma cea mai puternică a monahului şi a fiecăruia din noi este smerita cugetare". Şi tot aici spunea: „Da, dacă te-ai convins că eşti mai simplu decât toţi, atunci biruieşti, s-a terminat. Fără să discuţi. Da, numai cu ajutorul lui Dumnezeu se poate. Noi vorbim de toate astea, dar nu ne lăsăm voia. Adică e greu, dar nu-i imposibil". Smerita cugetare a fost temelia vieţuirii sale şi a sfătuirii şi învăţăturii sale. Din punct de vedere duhovnicesc, părintele era un om practic şi foarte realist. Ne spunea care-i arma cea mai puternică a creştinului şi apoi cum să o cultivăm, să o lucrăm la nivel de faptă exterioară şi lăuntrică, adică să, mă conving că „sunt mai simplu, mai rău decât toţi". Dacă te-ai convins de asta, atunci este uşor să biruieşti. Pentru că, după cum spunea altădată, dacă te-ai împodobit cu harul smeritei cugetări, „atunci eşti înfricoşat neprietenului (Diavolului) şi abia atunci te poţi lupta şi la pustie"."[36]

Trăim într-o lume care pentru a îţi ascunde păcatele şi patimile de mai multe ori vine cu mai multe complicaţii:

- crima se numeşte luptă patriotică,
- războiul operaţiune militară specială,
- avortul dreptul femeii la libera decizie,
- desfrâul eliberare a sexualităţii suprimate,
- perversiunea liberă manifestare a individualităţii
- şi imoralitatea formă de exprimare a instinctelor refulate.

Aceasta ca să enumerăm numai câteva dintre măştile terminologice pe care le folosesc mai mulţi dintre artizanii societăţii moderne.

Este cât se poate de clar că omul de azi nu este un om simplu. El crede că sfinţenia nu este o cale a simplităţii ci mai mult una în care omul are de fapt mai multe personalităţi.[37]

Sfinţenia creştin ortodoxă este pentru mai multă lume un lucru care fără doar şi poate că nu ne duce spre

- complicaţii,
- ecuaţii dificile
- şi mai multe sofisme.

Sfinţii au fost simpli fiindcă am ajuns să Îl înţeleagă foarte bine pe Iisus. Cu cât Îl înţelegem mai bine pe Iisus cu atât devenim mai simplii. Omul diavolului este un om complicat cu mai multe feţe şi mai multe personalităţi. El

- se dedublează,
- se camuflează,
- se ascunde,
- se dă pe sine altcineva,
- este fariseu
- şi este mincinos.

Părintele Dionisie de la Colciu spunea în acest sens: „Părintele stareţ era realist. Noi vorbim, dar rareori punem în practică, pentru că nu vrem să renunţăm la presupusa noastră înţelepciune, la voia noastră. De aceea e greu, dar cu ajutorul harului Duhului Sfânt nu imposibil. Spunea: „Nu ştiu ce să zic... Astăzi sunt toate bunătăţile şi înlesnirile în Sfântul Munte, dar parcă nu mai este pacea şi sporirea duhovnicească de altădată. Erau părinţi sfinţi, simpli şi sinceri" . Şi apoi „înainte era foarte greu de trăit, osteneală multă, nevoie, sărăcie, dar multă bucurie duhovnicească, simplitate, prostime sfântă... Astăzi e multă tulburare sufletească şi nu mai este bucuria aceea simplă" . Şi apoi: „ Mă tulbur şi mă necăjesc pentru că eu i-am prins pe bătrânii Părinţi cu simplitate duhovnicească, dar sinceritate, iar acum... nu pot să înţeleg. Ţi-e frică să zici un cuvânt duhovnicesc că te răstălmăcesc".

Părinţii vechi erau răbdători în boli, în ispite, în încercări şi nu uitau scopul lepădării lor de lume, care era mântuirea sufletelor. Aveau adevărata înstrăinare, viaţa lor a fost împreună-ţesută cu osteneala, fugeau de înlesniri şi comodităţi şi aveau duh monahal. Aveau simplitatea şi autenticitatea caracterului şi-i simţeai apropiaţi, odihnitori. Când veneau să ceară sfat sau să te cerceteze, veneau cu gând simplu, iar nu iscoditor."[38]

---

[36] Idem.
[37] A se vedea Radu Teodorescu, *Fariseul în multiplele sale camuflaje duplicitare* (Cugir, 2024).
[38] Părintele Dionisie de la Colciu https://www.crestinortodox.ro/credinta/simplitatea-156344.html (accesat pe 20.12.2023).

Sfinţenia creştin ortodox este pentru lumea de azi o cale neplăcută fiindcă este:
- aspră,
- austeră,
- esenţială,
- ascetică
- şi imparţială.

Omul de azi nu prea are cum să iubească această cale a simplităţii creştin ortodoxe din moment ce el este unul care este atras de lux. Cum să te nevoieşti când sunt atât de multe mâncăruri bune de mâncat şi atât de multe corpuri frumoase de iubit.

Părintele Dionisie de la Colciu spunea: „uneori ne spunea părintele Stareţ: „ei, slavă Domnului că e bine. Eh, voi sunteţi alţi oameni", iar altă dată se mai scăpa şi zicea: „Ei, oameni stricaţi la minte!". Adică, pentru că suceam cu înţelegerea noastră strâmtă, egoistă şi pătimaşă chiar cuvintele cele puternice, simple şi înţelepte ale lui.

Cel ce are simplitate duhovnicească are unitate lăuntrică şi, de aici, forţă duhovnicească. Omul modem este foarte slab şi împărţit lăuntric şi, de aici, o lipsă de limpezire şi robusteţe lăuntrică. Părintele Stăniloae spune într-o scolie la Filocalia IX: „Dar pentru cei ce ajung la simplitatea nevinovăţiei, ele nu mai sunt de trebuinţă (cunoaşterea meştesugirilor diavoleşti). Simplitatea lor e ea însăşi o pavăză împotriva tuturor uneltirilor meşteşugite ale diavolului. Ei nu mai pot fi clintiţi din nevinovăţia lor"."[39]

Dacă este să ne uităm de exemplu la Decalogul pe care Moise l-a primit de la Dumnezeu pe Muntele Sinai ei bine vom putea vedea că el este simplu:
1. să nu ucizi,
2. dă nu îţi faci chip cioplit,
3. să nu iei în deşert numele Domnului etc.

Se poate vedea aici că toate poruncile lui Dumnezeu sunt simple şi nu sunt un fel de super-filosofie şi super-teorie.[40]

Este adevărat că deşi filosofia sfinţeniei creştin ortodox este simplă ea totuşi este un lucru care ajunge să fie trăită în cele mai mari
- profunzimi,
- adâncuri
- şi revelaţii

pe care le poate avea omul.

Se poate vedea din istoria lumii că în timp ce Iisus a fost simplu şi la obiect ei bine diavolul a fost întotdeauna complicat şi întortocheat:
- Iisus a creat o singură religie, diavolul a creat mai multe religii,
- Iisus a creat o singură Biserică, diavolul a creat mai multe biserici,
- Iisus a fost corect, diavolul este un şarlatan,
- Iisus a învăţat o singură dogmă, diavolul învaţă mai multe erezii,
- Iisus a spus că există o singură cale spre mântuire, diavolul ne spune că sunt mai multe căi etc.

Se poate vedea aici cât se poate de bine contrastul dintre simplitatea lui Iisus şi meschinăria diavolului. Cu privire la acest lucru părintele Dionisie Ignat spunea: „uneori ne spunea părintele Stareţ: „Ei, slavă Domnului că e bine. Eh, voi sunteţi alţi oameni", iar altă dată se mai scăpa şi zicea: „Ei, oameni stricaţi la minte!". Adică, pentru că suceam cu înţelegerea noastră strâmtă, egoistă şi pătimaşă chiar cuvintele cele puternice, simple şi înţelepte ale lui.

Cel ce are simplitate duhovnicească are unitate lăuntrică şi, de aici, forţă duhovnicească. Omul modem este foarte slab şi împărţit lăuntric şi, de aici, o lipsă de limpezire şi robusteţe lăuntrică. Părintele Stăniloae spune într-o scolie la Filocalia IX: „Dar pentru cei ce ajung la simplitatea nevinovăţiei, ele nu mai sunt de trebuinţă (cunoaşterea meşteşugirilor diavoleşti). Simplitatea lor e ea însăşi o pavăză împotriva tuturor uneltirilor meşteşugite ale diavolului. Ei nu mai pot fi clintiţi din nevinovăţia lor"."[41]

Ajungem să avem o imagine mai bună despre propria noastră mântuire dacă devenim simpli şi nu ne contaminăm cu întortocherile diavolului. Poate părea ciudat pentru mai mulţi faptul că am ajuns să susţinem că Iisus este simplu şi diavolul este complicat. Dacă este ne să uităm cum a acţionat diavolul în Grădina Edenului

---

[39] Părintele Dionisie de la Colciu https://www.crestinortodox.ro/credinta/simplitatea-156344.html (accesat pe 20.12.2023).
[40] https://ro.orthodoxwiki.org/Decalog (accesat pe 02.04.2024).
[41] Părintele Dionisie de la Colciu https://www.crestinortodox.ro/credinta/simplitatea-156344.html (accesat pe 20.12.2023).

cu Eva ne putem da seama că el ca să ne cucerească ajunge să complice lucrurile. Eva avea un lucru simplu de făcut: nu trebuia să guste din pomul cunoştinţei binelui şi răului. Atâta cât nu gusta din acest pom nu murea. Când gusta devenea muritoare. Ei bine diavolul vine şi complică simplitatea poruncii lui Dumnezeu: nu veţi murii dacă veţi mânca din pomul cunoştinţei binelui şi a răului ci vi se vor deschide ochii şi veţi fi ca Dumnezeu. Este clar că pentru a ne duce la păcat diavolul complică lucrurile de cele mai multe ori în mod inutil.[42]

Doi păstori de oi discutau într-o zi.

- Şi ce mai zici?
- Nu prea bine.
- De ce?
- Nu sunt mulţumit.
- De ce?
- De ce sunt.
- Adică?
- Uite noi suntem păstori.
- Aşa este.
- Suntem oameni simpli.
- Da.
- De ce nu suntem şi noi ca orăşenii?
- Adică?
- Orăşenii sunt ingineri, medici, profesori, electricieni etc.
- La asta te refereai?
- Da.
- Ştii de ce suferi tu?
- De ce?
- De un complex de inferioritate.
- Complex de inferioritate?
- Da.
- Adică?
- Adică te vezi pe sine mai rău decât alţii.
- Păi nu aşa este?
- Nu.
- Cum?
- Lumea are nevoie şi de oameni ca noi.
- Cum aşa?
- Nu oferim noi lapte carne şi lână?
- Ba da.
- Şi atunci?
- Atunci ce?
- Nu suntem şi noi utili societăţii?
- Ba da.
- Vezi?
- Dar suntem oameni fără şcoală.
- Nu asta este problema.
- Nu?
- Nu.
- Dar care?
- Îţi voi spune eu care.
- Te ascult.
- Problema este alta.
- Cum aşa?
- Uite aşa.
- Păi fă-mă să înţeleg.
- Bine.

[42] A se vedea Denis de Rougement, *Partea diavolului* (Bucureşti, 1994).

- Deci?
- Se spune că un lup a țintit o stână de oi.
- Şi?
- A prins o oaie şi a mâncat-o.
- Înțeleg.
- Ei bine ce a făcut ursul mai apoi?
- Ce?
- S-a băgat în blana oii de spuneai că este o oaie.
- Mişel lupul.
- Stai să vezi.
- Bine.
- În fiecare seară lupul se băga în blana unei oi şi venea şi mânca o oaie.
- Înțeleg.
- La un moment dat ciobanul a putut vedea că oile i se împuținau.
- Păi da.
- Ce s-o fi întâmplat cu oile mele? Se întreba el.
- A stat la pândă şi în cele din urmă s-a dumirit.
- A putut să îl vadă pe lup?
- Da.
- Ei lasă că îți vin eu de hac, a spus ciobanul.
- Ce a făcut?
- L-a pândit pe lup şi la prins şi la ucis.
- A rezolvat problema.
- Aşa este.
- Fiul ciobanului l-a întrebat.
- Tată vreau să te întreb şi eu ceva.
- Ce?
- Cum ai ştiu că în blana oii se ascunde un lup?
- Fiindcă nu sunt ca tine.
- Cum adică?
- Nu mă las dus de aparențe.
- Adică?
- Tu judeci lumea numai după cum este îmbrăcată.
- Şi nu este aşa?
- Nu.
- Dar cum?
- Nu haine îl face pe om.
- Ci omul pe haină?
- Da.
- Ai dreptate.
- Vezi?
- Asta este toată povestea?
- Da.
- Şi ce este cu ea?
- Deci vezi noi păstorii suntem oamenii simpli.
- Aşa este.
- Dar suntem utili societății prin ce facem noi.
- Cum?
- La fel cum un profesor este util prin învățătura lui.
- Aşa este.
- Vezi?
- Mulțumesc pentru cuvinte.
- Pentru nimic.[43]

---

[43] Din Grigorie Comşa, *O mie de pilde pentru viața creştină* (Arad, 1929).

Luxul este perceput în lumea noastră ca ceva de dorit. Aceasta fiindcă deşi luxul este complicat el aduce cu sine împlinirea tuturor satisfacţiilor. În sine luxul este mai mult un eufemism al complicațiilor. Aceasta fiindcă luxul produce dependenţă şi de multe ori viaţa devine insuportabilă fără de el. Iată ce spunea în acest sens Sfântul Paisie Aghioritul: „mirenii spun: "Fericiți sunt cei care trăiesc în palate și au toate înlesnirile". Dar însă fericiți sunt cei care au izbutit să-și simplifice viața și s-au eliberat din lațul acestui progres lumesc al multelor înlesniri, sau mai degrabă al multelor greutăți, și au scăpat de acest stres înfricoșător al vremii noastre de azi. Dacă omul nu își simplifică viața, se chinuiește, în timp ce simplificând-o nu va avea acest stres."[44]

Realitatea este că marile adevăruri religioase are lumii sunt simple. Noi credem că drumul spre Dumnezeu este complicat dar în realitate nu este. Aşa se face că sunt mulţi care ar voii să meargă spre Dumnezeu dar sunt descurajaţi de acest aparent drum complicat spre el. iată de ce nu trebuie să ne facem iluzii şi nici să devenim victime ale preconcepţiilor. Adevărul nu este un lucru

- complicat,
- sofisticat,
- greu de înţeles,
- imposibil de asimilat,
- greu accesibil
- şi departe de a fi împropiat.

Spunem aceste lucruri fiindcă sunt mulţi care sunt interesaţi de sfinţenia creştin ortodoxă dar nu o concep ca pe ceva simplu. Sfântul Paisie Aghioritul a spus o întâmplare în acest sens: Odată, la Sinai un german i-a spus unui copil de beduin, care era foarte deștept:

- Tu ești deștept, poți învăța carte.
- Și după aceea?, îl întreba copilul.
- După aceea o să devii mecanic.
- Și după aceea?.
- După aceea îți vei deschide un atelier de reparat mașini
- Și după aceea?
- După aceea o să-l mărești
- Și după aceea?.
- După aceea vei lua și pe alții să lucreze și vei avea mult personal.
- Adică, îi spune, să am eu durere de cap, apoi să dau și altuia durere de cap, și după aceea altuia? Nu este mai bine acum, când nu am nici o durere de cap?

Cea mai mare durere de cap vine din gândurile acestea: "Să facem aceasta, să facem cealaltă". Dacă gândurile ar fi duhovnicești, cel ce le are ar simți mângâiere duhovnicească și nu ar avea durere de cap."[45]

De mai multe ori ne amăgim şi credem că pentru a trăii mai bine trebuie să facem lucruri mari şi uimitoare. Adevărul este că nu avem nevoie să facem toate acestea. Aceasta fiindcă este bine să ştim că sfinţenia este un lucru care este conform naturii. Sfinţenia este în cele din urmă un lucru firesc.[46]

Sunt mai mulţi care consideră că sfinţenia este un lucru care este dincolo de ceea ce este

- normal,
- firesc,
- înţeles de la sine
- şi posibil de atins.

Ei trebuie să ştim că sfinţenia este ceva care este conform cu natura umană şi nu este împotriva acestei naturi. Este adevărat că pe lângă eforturile omului de a ajunge la sfinţenie ei bine mai avem harul lui Dumnezeu care completează sfinţenia şi la fel de bine are un efect final.

Harul lui Dumnezeu trebuie să ştim că ajunge să ne facă să fim mult mai

- transparenţi,
- uşori spirituali,
- buni,
- mai temperaţi
- şi mai cuvioşi.

---

[44] Sfântul Paisie Aghioritul https://doxologia.ro/simplitatea-vietii-este-poarta-catre-linistire-mantuire (accesat pe 20.12.2023).
[45] Idem.
[46] A se vedea Radu Teodorescu, *Firescul în religia creştin ortodoxă* (Cugir, 2014).

Simplitatea este un lucru care atunci când este cultivată poate să ne ferească de mai multe ponoase dintre care poate cel mai vocal este stresul. Omul stresat este un om care trăieşte cu iluzia că lumea din jurul lui este complicată şi el are lucruri de făcut pe care nu răzbeşte să le realizeze. Iată că în cele din urmă stresul este un rezultat cât se poate de clar al acestei atitudini. Sfântul Paisie Aghioritul spunea în acest sens: „încă și la mireni insist mult asupra simplității, pentru că multe din cele ce se fac nu sunt de trebuință și îi mănâncă stresul. Le vorbesc de cumpătare și nevoință. Strig mereu: "Simplificați-vă viața, și stresul va fugi". Cele mai multe divorțuri de aici pornesc. Oamenii au de făcut multe treburi, multe lucruri și astfel se amețesc. Lucrează amândoi, tata și mama, și își lasă copiii de izbelişte. Oboseală, nervi – din probleme mici, scandaluri mari – apoi, divorț fără justificare. Acolo ajung. Dar dacă și-ar simplifica puțin viața, ar fi și odihniți, și veseli. Acest stres este o catastrofă."[47]

Este adevărat că de mai multe ori sfinţenia se învaţă chiar de la un sfânt. Totuşi este mai greu să găsim sfinţi în viaţă şi aşa se face că sunt mai mulţi care recurg la cărţi pentru

- a învăţa
- şi deprinde

sfinţenia.

Simplitatea sfinţeniei creştin ortodoxe este un lucru care atrage pe mulţi însă ei nu sunt

- consecvenţi,
- statornici,[48]
- decişi
- şi motivaţi.

Pentru a păşii pe calea sfinţeniei trebuie să fi un om motivat sau mai bine spus motivaţia să fie cât se poate de serioasă. Aceasta fiindcă sunt mai mulţi care cred că în cele din urmă sfinţenia este o problemă de noroc. Adevărul este că în nici un caz nu trebuie să mergem pe noroc când vine vorba de sfinţenie. Sfinţenia nu este un noroc ci este mai mult o cale a determinării şi seriozităţii.

Sunt mai mulţi care evident că merg după aparenţe şi nu ştiu bine care este calea spre sfinţenie. Sfântul Paisie Aghioritul spunea: „Odată mă aflam într-o casă foarte luxoasă. Discutând cu stăpânii ei, aceștia mi-au zis: „Noi trăim în rai, în timp ce alţi oameni duc lipsă". "Traiţi în iad", le spun. "Nebune, în noaptea aceasta…" , a spus Dumnezeu bogatului. Daca Hristos m-ar întreba: "Unde vrei să trăieşti, într-o puşcărie sau într-o casă ca aceasta?", eu aş răspunde: "Într-o puşcărie întunecată", pentru că puşcăria m-ar ajuta. Mi-ar aminti de Hristos, de sfinţii mucenici, mi-ar aminti de pustnicii care au stat în crăpăturile pământului, mi-ar aminti de călugărie. Puşcăria ar semăna puţin şi cu chilia mea, şi m-aş bucura. Dar casa voastră de ce mi-ar aduce aminte şi la ce m-ar ajuta? De aceea puşcăriile mă odihnesc mai mult decât un salon lumesc, dar şi decât o chilie frumoasă a unui monah. De mii de ori aş prefera să stau în puşcărie, decât într-o astfel de casă."[49]

Prin urmare tendinţa omului este că confunde lucrurile. Omul după cum spune Sfântul Maxim Mărturisitorul este unul care tinde să evite durerea şi caută plăcerea. Se poate vedea aici că omul este prins în acest binom:

- plăcere
- durere.

De mai multe ori se poate vedea că în viaţa noastră sunt mai multe lucruri care numai în aparenţă sunt durere. Acesta fiindcă după cum am spus în rândurile de mai sus nu trebuie să judecăm lucrurile după aparenţă. Trebuie să ne facem un obicei de a ajunge să vedem totul în esenţă şi să ne dăm seama că esenţa este cea care

- merită,
- contează,
- este importantă
- şi are semnificaţie.

Prin urmare cu cât ne simplificăm viaţa cu atât mai mult ajunge la sfinţenia creştin ortodoxă. Aceasta fiindcă putem vedea că în societate de mai multe ori purtăm măşti pe care mediul social ne obligăm să ni le facem.

---

[47]Sfântul Paisie Aghioritul https://doxologia.ro/simplitatea-vietii-este-poarta-catre-linistire-mantuire (accesat pe 20.12.2023).

[48] A se vedea Radu Teodorescu, *Statornicia în creştinismul ortodox* (Cugir, 2015).

[49] Sfântul Paisie Aghioritul https://doxologia.ro/simplitatea-vietii-este-poarta-catre-linistire-mantuire (accesat pe 20.12.2023).

Nu trebuie să ne facem mari iluzii cu privire la sfinţenia creştin ortodoxă ci trebuie să fim unii care să aspirăm la ea. Chiar dacă nu vom ajunge sfinţi în adevăratul sens al cuvântului trebuie să ştim că aspiraţia la sfinţenie ne va aduce numai foloase.

Sfinţenia creştin ortodoxă de mai multe ori o găsim acolo unde nici nu credem că ea ar fi. Aceasta fiindcă trebuie să ştim că de multe ori sunt sfinţi chiar între noi. Iată ce spunea Sfântul Paisie Aghioritul în acest sens: „Odată, fiind găzduit în casa unui prieten din Atena, gazda m-a rugat să primesc un creştin înainte de a se lumina de ziuă, deoarece în altă vreme a zilei acela nu putea. Așadar, acel om a venit bucuros și slăvind neîncetat pe Dumnezeu. Avea multă smerenie și simplitate și-mi cerea să mă rog pentru familia lui. Fratele acesta era cam pe la 38 de ani și avea şapte copii. Împreună cu familia lui mai stăteau și cei doi părinți ai săi; în total unsprezece suflete, care locuiau împreună într-o singură camera. Îmi spunea cu toata simplitatea pe care o avea: "Camera ne încape numai atunci când stăm în picioare, dar când trebuie să ne culcăm nu ne mai încape, este puțin strâmtă. Dar, slavă lui Dumnezeu, acum am făcut un adăpost pentru bucătărie și am rezolvat-o. Părinte, noi cel puțin avem un acoperiș deasupra capului, în timp ce alții stau sub cerul liber". Lucra ca tocilar. Locuia în Atena și pleca înainte de a se lumina de ziuă ca să ajungă la Pireu, unde lucra. Din pricina statului în picioare și a multelor drumuri avea varice, care îl deranjau, însă multa lui dragoste pentru familie îl făcea să uite durerile și suferințele. Mai ales se prihănea pe sine mereu și spunea că nu are dragoste, pentru că nu face fapte bune cum se cuvine unui creştin şi lăuda pe femeia sa că face fapte bune, pentru că pe lângă copiii şi socrii săi, de care avea grijă, mergea și lua lucrurile bătrânilor din vecinătate, pe care le spăla; le punea acestora casele în rânduială și le făcea și câte o supă. Pe fața acestui bun creştin se putea vedea zugrăvit harul dumnezeiesc. Avea înlăuntrul său pe Hristos și era plin de bucurie, iar camera sa era plină de bucurie paradisiacă. În timp ce aceia care nu au înlăuntrul lor pe Hristos sunt plini de neliniște. Chiar și numai doi oameni dintre aceştia să fie, nu încap nici în unsprezece camere. Pe când acei unsprezece oameni, care aveau pe Hristos în ei, încăpeau într-o singură cameră."[50]

Se poate vedea aici că oamenii simpli de multe ori ajung la sfinţenie mai înainte de cei care sunt cu funcţii şi titulaturi mari. Aceasta fiindcă trebuie să ştim că Dumnezeu nu judecă lucrurile după cum le judecăm noi. Noi de cele mai multe ori am spus că judecăm după aparenţe.[51]

Simplitatea sfinţeniei creştin ortodox este una care atrage pe mai mulţi dar cu timpul aceştia se plictisesc şi nu mai ştiu care este finalitatea şi sensul ei. Aşa se face că sunt mulţi care deşi din prima ar fi tentanţi de sfinţeniei ei bine mai apoi se răzgândesc şi nu mai vor să ajungă la sfinţenie. Cu privire la această aparenţă a lucrurilor Sfântul Paisie Aghioritul spunea: „oamenii de astăzi nu cunosc această bucurie a călugăriei. Ei cred că nu trebuie să trăiești în lipsă, ca să nu te chinuiești. Dacă oamenii ar gândi puțin mai călugărește, dacă ar trăi mai simplu, ar fi liniștiți. Acum se chinuiesc, pentru că au în sufletul lor neliniște și deznădejde. "Cutare a reușit în viață fiindcă și-a făcut două blocuri de locuințe sau pentru că a învățat cinci limbi etc. Iar eu nu am niciun apartament și nu știu nici o limbă străină. Oh, sunt pierdut!". Unul are o mașina și începe: "Cutare are una mai bună. Să-mi iau și eu". Ia una mai buna, însă tot nu se bucură de ea, pentru că altul are una încă și mai bună. Și ia pe cea încă și mai bună, dar după aceasta află că unii au avioane personale și iar se chinuiește. Nu se mai opresc. În timp ce unul nu are maşină slăveşte pe Dumnezeu şi se bucură. "Slavă lui Dumnezeu, spune, nu-i nimic că n-am maşină. Am în schimb picioare sănătoase și pot merge. Câți oameni nu sunt cu picioarele tăiate și nu se pot sluji pe sine, nu pot ieși la plimbare, ci le trebuie un om să-i slujească, în timp ce eu am picioarele mele!". Și un şchiop se bucură când spune: "Alții sunt lipsiți de amândouă picioarele!"."[52]

Este evident că noi credem că a păşii pe calea sfinţeniei creştin ortodoxe este

- imposibil,
- foarte greu,
- dincolo de puterile noastre,
- prea mult
- şi prea costisitor.

Sfinţenia creştin ortodoxă trebuie să ştim că nu este nimic altceva decât ajunge să ne împlinim adevăratul sine. Trebuie să ştim acest lucru fiindcă sunt mulţi care cred că în realitate nu trebuie să ne străduim prea mult fiindcă nu este bine pentru noi.

---

[50] Sfântul Paisie Aghioritul https://doxologia.ro/simplitatea-vietii-este-poarta-catre-linistire-mantuire (accesat pe 20.12.2023).
[51] A se vedea Liviu Vidican Manci, *Firescul sfinţeniei. 29 de cateheze moral duhovniceşti* (Cluj Napoca, 2020).
[52] Sfântul Paisie Aghioritul https://doxologia.ro/simplitatea-vietii-este-poarta-catre-linistire-mantuire (accesat pe 20.12.2023).

Că sunt şi unii care ajung să trăiască sfinţenia creştin ortodoxă inconştient ei bine ne-o spune tot Sfântul Paisie Aghioritul: „Chiar și pe unii oameni duhovnicești îi vezi că nu încap, oricât loc ar avea, fiindcă înlăuntrul n-a intrat în întregime Hristos. Dacă femeile ce au trăit în Farasa ar fi văzut luxul care exista azi, chiar și în mănăstiri, ar fi zis: "Va arunca Dumnezeu foc să ne ardă! Ne va părăsi Dumnezeu". Acelea își făceau treburile încet, încet. Dis-de-dimineață trebuia să scoată caprele la păscut, apoi să deretice casa. După aceea, mergeau la bisericuțele din împrejurimi ori se adunau prin peșteri, unde vreuna, care știa puțină carte, citea Sinaxarul cu Sfântul zilei. Pe urmă dă-i la metanii; rosteau apoi și rugăciunea : "Doamne Iisuse…". Și lucrau, și se osteneau. Femeia trebuia să știe să coasă toate hainele casei. Și pe atunci le cosea cu mâna. Maşini de cusut erau puține, și acelea numai în orașe; în sate nu existau. În Farasa exista numai o singură mașină de cusut. Coseau încă și hainele bărbaţilor lor, care erau mai comode decât cele de astăzi; iar ciorapii îi împleteau cu mâna. Aveau gust, tragere de inimă, și le mai rămânea și timp, fiindcă ele pe toate le făceau simple. Femeile din Farasa nu se uitau la amănunte. Trăiau bucuria călugăriei. Și dacă, de pildă, pătura nu era bine întinsă și atârna puțin într-o parte, și i-ai fi spus: "Îndreaptă pătura!", ea ți-ar fi răspuns: "Te împiedică la rugăciune?"."[53]

La un părinte a venit fiul său duhovnicesc.

- Doamne ajută părinte.
- Doamne ajută fiul meu.
- Ce mai faceți?
- Ca de obicei.
- Rugăciune?
- Da.
- Frumos.
- Fără rugăciune nu ne putem mântuii.
- Aşa este.
- Am venit să discut despre judecata lui Dumnezeu.
- O vai de noi fiul meu.
- De ce?
- Fiindcă ne aşteaptă judecata lui Dumnezeu.
- Am văzut că mai multă lume se teme de ea.
- Şi bine face.
- De ce?
- Fiindcă este un moment înfricoşător.
- Oare?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă atunci vom da socoteală de tot ceea ce am făcut în această viaţă.
- Dar sunt oameni care au făcut lucruri bune.
- Asta aşa este.
- Şi de ce să se teamă de judecată?
- Ştii ce spune Sfântul psalmist David despre judecată?
- Nu.
- Să nu intri la judecată cu robul Tău.
- Unde spune aceasta?
- În Psalmul 142, 2.
- Nu ştiam.
- Ştii acum.
- Aşa este.
- Şi nu este numai asta.
- Dar mai ce?
- De judecată se temea şi Dreptul Iov.
- Cum?
- Ştii ce spune el?
- Nu.

[53] Idem.

- Ce voi face când mă va cerceta Domnul la judecată? (Iov 31, 14).
- Interesant.
- Ceea ce este cert este că toţi marii sfinţi s-au temut de judecată.
- Acum îmi dau seama.
- Foarte bine.
- Tot Dreptul Iov mai spunea.
- Ce?
- Clătescu-mă din toate mădularele că ştiu că nevinovat nu mă vei lăsa (Iov 9, 28).
- Deci el tremura la gândul judecăţii lui Dumnezeu?
- Da.
- Nu ştiam.
- Ştii ce spune Sfântul Efrem Sirul despre judecată?
- Nu.
- Pot să strige şi să plângă păcătoşii cei asemenea miel înfricoşată şi îngrozitoare este ziua judecăţii tale Doamne, când se vor descoperi tainele păcatelor. De aceea tremur eu şi mă cuprinde spaima, căci păcatele mele întrec orice măsură. O Milostive şi Bunule, pentru milostivirea ta, iartă-mă.
- Unde spune acest lucru?
- În Pareneza 25 Către Poenit.
- Înțeleg.
- Bine.
- Este clar că sfinţii luat în serios judecata lui Dumnezeu.
- Aşa este.
- Evident.
- Şi Sfântul Grigorie Teologul se temea de judecată.
- Cum?
- Ştii ce spune el?
- Nu.
- De ziua judecăţii mă tem ziua şi noaptea.
- Avea dreptate.
- Aşa este.
- Sfinţii ştiau cât de importantă este judecata lui Dumnezeu.
- De ce?
- Fiindcă gândul la ea îi ajuta să nu mai păcătuiască.
- Şi pe noi de ce nu ne ajută aşa?
- Fiindcă noi suntem persoane iresponsabile.
- Oare?
- Da.
- Cum?
- Nu luăm în serios mai nimic din cele duhovniceşti.
- Aşa este.
- Vezi?
- Judecata lui Dumnezeu este bună.
- În ce sens?
- În sens pedagogic.
- Crezi?
- Da.
- Cum?
- Gândul la judecată te face să mult mai atent cu păcatul.
- Aşa este.
- Dacă ai frică de judecată ai frică de Dumnezeu.
- Ştiu de frica de Dumnezeu.
- Este foarte bună.
- Cum să nu.[54]

[54] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viaţa creştină* (Arad, 1929).

Sunt mai mulți care ajung să fie interesați de sfinţenie creştin ortodoxă numai când află de pedepsele iadului care vin peste noi. Că de mai multe ori lucrurile sunt numai aparent bune şi potrivite pentru noi ne-o spune tot Sfântul Paisie Aghirotul: „Nemulţumirea şi nesaţiul sunt un rău mare. Cel robit bunurilor materiale este stăpânit mereu de mâhnire şi de nelinişte, pentru că pe de o parte tremură ca să nu piardă cele materiale, iar pe de altă parte ca să nu i se ia sufletul. Într-o zi a venit un bogat din Atena şi mi-a spus: "Părinte, am pierdut legătura cu fiii mei; mi-am pierdut copiii!". "Câţi copii ai?", îl întreb. "Doi", îmi răspunde. "I-am crescut cu lapte de pasăre. Tot ce au vrut au avut! Chiar şi maşină le-am luat." Din discuţie reieşea că şi el avea maşina lui, şi femeia sa pe a ei, şi copiii lui pe a lor. "Binecuvântatule, i-am spus, tu în loc să-ţi micşorezi problemele, le-ai mărit. Acum ai nevoie de un garaj mare pentru maşini, de un mecanic pe care să-l plăteşti de patru ori mai mult ca să le repare, ca să nu mai vorbim de faptul că vă primejduiţi toţi patru în fiecare clipă să muriţi. În timp ce dacă ţi-ai fi simplificat viaţa, familia ţi-ar fi fost unită, v-aţi fi înţeles unul pe altul şi nu ai fi avut aceste probleme. Nu sunt vinovaţi copiii tăi, tu eşti vinovat că nu te-ai îngrijit să le dai altă educaţie". O familie, patru maşini, un garaj, un mecanic etc.! Ce are dacă merge unul mai târziu? Toate aceste înlesniri nasc greutăţi."[55]

CAPITOLUL 3

SFINŢII PĂRINŢI CREŞTIN ORTODOCŞI AU FOST OAMENI AI SIMPLITĂŢII

Ştim că ortodoxia are mai mulţi sfinţi părinţi. Sfinţii părinţi clasici sunt consideraţi sfinţii care au trăit de la primul sinod ecumenic de la Niceea din anul 325 şi până în jurul 787 la ultimul şi cel de al şaptelea sinod ecumenic. Se consideră de mulţi patrologi că ultimul mare sfânt părinte creştin ortodox a fost Sfântul Ioan Damaschinul. Sfinţii părinţi creştin ortodocşi au fost unii care au scris mai multe scrieri

- polemice,
- dogmatice,
- catehetice,
- misionare
- şi sapienţiale.

Este evident că trebuie să ne dăm seama de care era modul de viaţă al marilor sfinţi părinţi ai ortodoxiei. Ei au fost oameni simpli ca mod de viaţă. De ce? Fiindcă cu toţii au fost mari asceţi şi persoane care s-au nevoit foarte mult şi au renunţat la toate deşertăciunile lumii.[56]

Este un lucru care trebuie să îl clarificăm aici. Un mare sfânt părinte este un om am simplităţii. Acest lucru nu înseamnă că el trebuie să scrie numai pe înţelesul copiilor. Marii sfinţi părinţi au scris lucrări cât se poate de profunde şi complexe. Cărţile sfinţilor părinţi – cum ar fi scrierile Sfântului Dionisie Areopagitul, Sfântul Maxim Mărturisitorul, Sfântul Simeon Noul Teolog sau Sfântul Grigorie Palama – sunt cu toate foarte înalte şi greu de înţeles. Aceasta fiindcă simplitatea vieţii nu înseamnă şi lipsa de profunzime a gândirii. Părintele Teologos de la Muntele Athos spunea în acest sens: „mă gândesc acum la faptul că cei mici, copiii au ca primă însuşire simplitatea nealterată şi netulburată de gânduri, simplitate pe care a avut-o Adam înainte de cădere. Vedeţi că Adam în această simplitate nu a fost tulburat nici de goliciunea trupului, nici a sufletului şi nici urâţenia trupului şi nici a sufletului – care acestea au apărut după căderea lui Adam, adică după ce Adam a avut experienţa cunoaşterii viclene, cunoaşterii luciferice, cunoaşterii fără Dumnezeu şi asta prin plecarea harului. Înţelegeţi?

Desigur, că bună şi fericită este şi simplitatea care se află în unii prin fire – care sunt ca nişte copii mici – însă nu e ca cea care a fost izbăvită de viclenie prin dureri şi sudori. Simplitatea din fire este ca un scut şi acoperământ al omului în faţa multitudinii de patimi, dacă bineînţeles omul se ţine de simplitatea asta. Este de fapt analoagă cu starea lui Adam din rai înainte de cădere. Spun Sfinţii Părinţi că Adam era curat ca un copil mic, însă nu avea experienţă. Din cauza asta diavolul l-a amăgit, oferindu-i ceva care putea să-l scoată din această stare de simplitate şi anume i-a oferit posibilitatea iluzorie de a scurtcircuita drumul către dumnezeire prin cunoaşterea luciferică. Înţelegeţi?"[57]

Cu adevărat este un mare lucruri să ajungi să ai nevinovăţia unui copil sau după cum spune sfinţii să ajungi la neprihănirea unui prunc. Aceasta fiindcă trebuie să ştim că în viaţa sunt lucruri care noi le considerăm

---

[55] Sfântul Paisie Aghioritul https://doxologia.ro/simplitatea-vietii-este-poarta-catre-linistire-mantuire (accesat pe 20.12.2023).
[56] A se vedea Ioan Buliga, *Deşertăciunile lumii* (Galaţi, 2010).
[57] Preot Teologos din Muntele Athos https://www.chilieathonita.ro/2023/10/31/simplitatea-viclenia-tinerii-profesorii-p-teologos/ (accesat pe 20.12.2023).

puerile și fără de sens în timp ce în realitate ele ascund chiar mântuirea noastră. Sunt multe lucruri pe care trebuie să le reînvățăm de la copii. Cu privire la acest lucru Sfântul Paisie Aghioritul spunea: „altă dată a venit un alt familist la coliba mea – familia lui era alcătuită din cinci persoane – și mi-a zis: "Părinte, avem o mașina și mă gândesc să-mi iau alte două. Ne vor ajuta". "Dar te-ai gândit cât vă vor îngreuia? l-am întrebat. Pe aceea pe care o ai o pui acolo, într-o gaură, pe toate trei unde le vei pune? Îți va trebui un garaj și o magazie pentru carburanți. Veți trece prin trei primejdii. Mai bine să aveți una și să va limitați ieșirile. Veți avea atunci timp să vă vedeți și de copii. Veți avea și liniște. Simplificarea este totul". "Nu m-am gândit la aceasta", îmi zice.

- Părinte, ne-a spus cineva că de doua ori nu și-a putut opri alarma mașinii, o dată pentru că a intrat o muscă și a doua oara fiindcă el însuși a intrat incorect în mașină.

- Viața lor este mucenicească, fiindcă nu își simplifică lucrurile. Cele mai multe înlesniri pricinuiesc greutăți. Mirenii se îneacă în mulțimea lucrurilor. S-au umplut de înlesniri peste înlesniri și și-au făcut viața grea. Dacă omul nu își va simplifica lucrurile, atunci o înlesnire îi va naște un nou șir de greutăți.

Când eram mici făceam dintr-un mosor o jucărie minunată, și ne bucuram de ea. Copiii mici se bucură de o mașinută mai mult decât oricare din părinții lor, atunci când își cumpără un Mercedes. Daca întrebi o fetiță: "Ce vrei, o păpușă sau un bloc de locuințe?", vei vedea că îți răspunde: "O păpușă". Așadar, copiii mici cunosc deșertăciunea lumii.

- Părinte, ce ajută mai mult pentru ca cineva să cunoască aceasta bucurie a cumpătării?

- Să prindă sensul cel mai adânc al vieții. "Căutați mai întâi Împărăția lui Dumnezeu...". De aici porneşte simplitatea și orice înfruntare corectă a lucrurilor"."[58]

Dacă ajungem să îi citim pe sfinții părinți și să luăm aminte cu seriozitatea de ei bine vom ajunge să deprindem simplitatea pe care ei

- au trăit-o,
- au experimentat-o
- și au scris-o

în cărțile lor.[59]

Este cumva un paradox că sfinții părinți deși au trăit o viață simplă au scris lucrări și ne-au lăsat o operă o de

- profunzime
- și adâncime

extrem de mari.

Sfințenia este una care trebuie să știm că nu ne complică viața ci din contră ne-o simplifică. Ea ne face să ne centrăm pe ceea ce este cu adevărat important: credința și viața cu Dumnezeu. Oamenii nu cred că sfinții părinți au fost oameni ai simplității fiindcă pot vedea că în scrierile lor sunt multe lucruri greu de înțeles.

- Unire ipostatică,
- perihoreză,
- soteriologie
- sau eshatologie

ei bine cu toate sunt lucruri mai greu de înțeles. Iată ce spun părintele Teologos de la Muntele Athos în acest sens: „vedeți pe toți sfinții, care din înțelepți s-au făcut sinceri. Vedeți pe Sf. Ap. Pavel care era un super-specialist în Legea Mozaică și era și fariseu adică un om de vază, și cu toate acestea cât de simplu s-a făcut. Înțelegeți? Este adevărat că asta l-a ajutat enorm să avanseze duhovnicește pentru că, devenind simplu și sincer Sf. Ap. Pavel, a înaintat prin simplitate în cunoașterea a ceea ce este esențial adică în cunoașterea dragostei lui Hristos față de el și în potențarea concretă a dragostei lui față de Hristos și față de oameni. E vorba de o potențare din ambele direcții. Înțelegeți? Fraților, cu viclenia și cu raționamentele scolastice nu merge. E nevoie de experiența practică a iubirii lui Hristos pentru a putea ieși din chin. E nevoie de comuniune interpersonală dincolo și mai presus de obiecte, de avere. Iubirea simplă și directă este infinit mai dătătoare de viață decât vicleșugurile de tot felul din relațiile dintre noi. Să știți asta!"[60]

Ceea ce se poate vedea este că cu cât ne apropiem mai mult de Dumnezeu cu atât mai mult ajungem să fim unii care să vedem totul simplu și viața noastră devine simplă. Este diavolul cel care pentru a ne face să

[58] Sfântul Paisie Aghioritul https://doxologia.ro/simplitatea-vietii-este-poarta-catre-linistire-mantuire (accesat pe 20.12.2023).
[59] A se vedea Radu Teodorescu, *Sfinții părinți ai ortodoxiei exemple pentru contemporaneitate* (Cugir, 2015).
[60] Preot Teologos din Muntele Athos https://www.chilieathonita.ro/2023/10/31/simplitatea-viclenia-tinerii-profesorii-p-teologos/ (accesat pe 20.12.2023).

suferim şi să ne chinuim în cele din urmă ajunge să complice viaţa pentru noi că de mai multe ori ajunge să fie insuportabilă.

Sfinţii părinţi sunt cât se poate de concludenţi când ne spune că vom ajunge să ducem o viaţă simplă şi frumoasă dacă ne apropiem de Dumnezeu. Tot părintele Teologos de la Muntele Athos spunea în acest sens: „Adam neavând experiență, trebuia să întrebe pe Părintele său, pe Tatăl său cel din ceruri și să zică: Doamne, e bine ce îmi propune necunoscutul acesta, e bine ce îmi propune șarpele? Dacă Adam l-ar fi întrebat pe Dumnezeu, atunci Dumnezeu l-ar fi ajutat, însă Adam a făcut după cum i-a puiat mintea fără să se gândească la urmări și fără să întrebe pe Domnul Care avea o experiență mult mai mare decât el. Dacă se gândea puțin mai critic și zicea „măi, dacă mănânc eu dintr-un pom ajung ca Dumnezeu? Parcă Dumnezeu a zis altceva. Ia, să verific ce-mi zice șarpele, nu carele cumva să fie o capcană, să fie un fake-news, o minciună." Dacă făcea asta, atunci Adam ar fi scăpat. Din păcate, Adam a ales singurătatea neascultării, fiind încrezător în puterile sale, la fel ca și tinerii de astăzi. Înțelegeți? Și de atunci până astăzi așa mor pe frontul veșniciei toți tinerii fără nume care se încred în ce le șoptește tatăl minciunii pierzându-și astfel veșnicia. Înțelegeți?

De fapt, din această simplitate fără experiență omul poate să ajungă la înțelepciune prin ascultare desăvârșită de Dumnezeu sau, dacă nu a reușit să țină această ascultare, atunci prin pocăință se poate ajunge la înțelepciune."[61]

Pentru mulţi oameni din vremurile noastre care sunt

- emancipaţi,
- ocupaţi
- şi prinşi cu probleme

ei bine în nici un caz nu se pune problema simplităţii. Ei ne spune că trebuie să luăm viaţa aşa cum este şi nu este timp să ajungem să medităm la simplitate. Fără să îşi dea seama aceste persoane îşi fac un rău fiindcă Dumnezeu după cum am spus este pentru noi simplu.[62]

La fel de bine nu trebuie să confundăm simplitatea cu viclenia. Viclenia este una care şi ea aduce cu sine un fel de satisfacţie însă este bine să ştim că ea nu este una bună şi nici nu vine din mulţumirea care ne-o aduce simplitatea. Părintele Teologos spunea în acest sens: „simplitatea izbăvită de viclenie este pricina celei mai înalte smerite cugetări pentru că omul a trecut prin multe și știe din experiență că trebuie să asculte de cei care au o și mai mare experiență decât el și întâi de toate de Dumnezeu.

Desigur că plata simplității de caracter este mare. Cu mult mai presus este, însă, plata simplității ca harismă pentru că aceasta este mai mult decât nesfârșită decât cea de dinainte și asta vine, oricum am întoarce-o, prin ascultare de către cei pe care îi validează Dumnezeu în fața noastră, după cum am spus.

Din cauza asta este foarte importantă ascultarea – mai ales, în cazul tinerilor. Acuma, trebuie să știm că tinerii nu sunt reduși mintal – din contră, fraților. Punctul lor slab este, după cum spuneam, că nu au experiență. Aici duhovnicul și părinții și profesorii sunt esențiali NU atât pentru că le dau de mâncare – desigur că și asta – ci pentru că le transmit experiență. Înțelegeți?"[63]

Simplitatea este filosofia prin excelenţă a sfinţilor părinţi. Aceasta fiindcă pe ei vom ajunge să îi înţelegem numai după ce vom păşi pe calea lor. Sfinţii părinţi sunt pentru noi deschizători de drumuri duhovniceşti. Prin ei aflăm

- linişte,
- pace,
- înţelegere,
- iubire
- şi dragoste.

Toate acestea stau în strânsă legătură cu simplitatea. De ce? Fiindcă este bine să ştim că simplitatea nu este numai

- un concept
- sau principiu

ci un mod de viaţă în sine.

---

[61] Preot Teologos din Muntele Athos https://www.chilieathonita.ro/2023/10/31/simplitatea-viclenia-tinerii-profesorii-p-teologos/ (accesat pe 20.12.2023).
[62] A se vedea Adrian Făgețeanu, Mihail Stanciu, *De ce caută omul contemporan minuni, semne și vindecări paranormale?* (București, 2004).
[63] Preot Teologos din Muntele Athos https://www.chilieathonita.ro/2023/10/31/simplitatea-viclenia-tinerii-profesorii-p-teologos/ (accesat pe 20.12.2023).

Cu privire la care sunt beneficiile simplității pe termen lung ei bine părintele Teologos de la Muntele Athos spunea: „știu companii care au fost numărul 1 pe plan mondial și acum au devenit numărul 0 sau au devenit foarte urâte de toți tocmai datorită faptului că și-au pierdut simplitatea și sinceritatea față de comunitate și prin mândrie, au devenit foarte viclene încercând să stoarcă și ultimul bănuț de la clienții lor. Dacă aceste conduceri care se mândresc și viclenesc se pocăiesc atunci, după ce trec printr-o buclă numită „efectul Omega" – după forma literei grecești Ω – atunci scapă, desigur cu paguba de rigoare, pentru că continuă cam de acolo de unde au plecat. Dacă nu, atunci o să aibă un sfârșit tragic, să știți.

E dificil, însă, în practică ca cineva să se întoarcă de unde a plecat pentru că asta înseamnă reîntoarcerea la simplitate și smerenie, lucru care pentru omul mândru și viclean este foarte greu de atins. Da, fraților, pe cât de ușor cad cei drepți pe atât de greu se pot preschimba cei dimpotrivă. Cu toate acestea, dacă omul ascultă, se înstrăinează cu adevărat de pomul cunoștinței binelui și a răului și în general, se înstrăinează cu adevărat de lume și, mai ales în prima fază, își păzește buzele, atunci inima se înmoaie și multe lucruri bune se pot întâmpla chiar dacă bolile de care bolește par de nevindecat. Înțelegeți? E nevoie, fraților, de ascultare, de înstrăinare și de tăcere – trebuie să ne păzim buzele, fraților."[64]

Doi psihologi discutau într-o zi.

- Știi ce că preocupă?
- Nu.
- Simplitatea.
- Da?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă ea lipsește în pacienții mei.
- Cum?
- Pur și simplu.
- De ce?
- Foarte multe probleme apar în ei fiindcă nu vor să ducă o viață simplă.
- Știu asta.
- Ei cred că secretul fericirii este o formulă complicată.
- Și nu este?
- Nu.
- Cum așa?
- Fericirea este simplă.
- Știu asta.
- Și atunci de ce să complicăm lucrurile?
- Oamenii se complică de multe ori involuntar.
- De asta devin și eu conștient.
- Deci rolul nostru de psihologi este să îi aducem pe oameni înapoi la simplitate.
- Se poate acest lucru?
- Da.
- Cum?
- Mai greu.
- Așa este.
- Simplitatea este o adevărată filosofie.
- Dar cum să îi înveți pe pacienți?
- Sunt mai multe metode.
- Care?
- Unele sunt mai dure.
- Cred.
- Foarte bine.
- Deci cum să îi aduci pe oameni la simplitate?
- Îți voi spune cum.
- Cum?

[64] Idem.

- Doi tineri se iubeau enorm.
- Şi?
- S-au logodit.
- Frumos.
- Dar inevitabilul s-a întâmplat.
- Ce?
- Logodnica a murit.
- Nu se poate.
- Ba da.
- Cum?
- A făcut o infecţie şi a murit.
- Şi?
- Logodnicul ei a devenit de neconsolat.
- Îmi dau seama.
- Când îţi aducea aminte de logodnica lui pur şi simplu nu se mai putea abţine.
- Adică?
- Suspina şi plângea din senin.
- Un prieten a văzut acest lucru.
- Şi?
- I-a spus.
- Ce?
- Nu este bine ce faci.
- Adică?
- Te tot tângui pentru logodnica ta.
- Cum poţi spune una ca asta?
- Uite aşa.
- Ea a fost totul pentru mine.
- Trebuie să o laşi în urmă. Viaţa merge înainte.
- Lasă-mă în pace.
- Vino cu mine.
- Unde?
- Vino.
- Cei doi au mers la mormântul logodnicei.
- Şi?
- Acolo prietenul a deschis mormântul logodnicei.
- Ce faci? Ai înnebunit?
- Nu.
- Din mormânt a început să iese un miros urât.
- Ce urât miroase, a spus tânărul îndurerat.
- Acum priveşte?
- Ce să privesc?
- Acest trup rost de viermi este logodnica ta.
- Nu ea era vie.
- Dar nu mai este.
- Nu era vie.
- De ce te înspăimânţi? Vino mai aproape, priveşte fata fecioarei pe care tu o adorai. Priveliştea aceasta te poate învăţa, să nu-ţi mai legi sufletul de lucruri cari nu sunt demne de tine.
- Înţeleg ce vrei să îţi spui.
- Mă bucur.
- Din acel moment se spune că logodnicul nu a mai plâns pentru logodnica lui.
- Frumos.
- Deci vezi de multe ori avem nevoie de lecţii mai dure pentru a revenii la normal, la simplitate.
- Aşa este.[65]

[65] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viaţa creştină* (Arad, 1929).

Simplitatea este considerată de mulți o banalitate a vieții. Cine vrea să fie un om simplu? Mai nimeni. Mai toți dintre noi credem că măreția este un lucru care înseamnă să fi complicat. Să ne aducem aminte de matematicianul Thales din Milet. El stătea într-o zi pe malul mării și făcea matematică desenând figuri geometrice pe nisip. Un soldat a trecut peste desenele lui. Thales i-a spus să nu calce peste desenele lui. Soldatul i-a mâniat a scos sabia și l-a ucis pe Thales. Se poate vedea de aici simplitatea unui om mare și faptul că de multe ori ei sunt pur și simplu proscriși de societate.

Tot cu privire la simplitate părintele Teologos de la Muntele Athos spunea: „această simplitate, însă, nu apare dacă omul nu e smerit, adică dacă omul nu se numără pe sine. Adică pentru a fi simpli, fraților, nu trebuie să ne numărăm faptele așa-zis bune pe care le-am săvârșit, să nu le observăm, să nu le băgăm în seamă, să fie ca și cum n-ar fi. După cum scrie la Scriptură, să nu știe stânga ta ce face dreapta ta. Stânga fiind omul cel vechi, patimile cele de ocară, în timp ce dreapta este omul nou care face virtuțile. Dacă stânga nu știe ce face dreapta, atunci nu avem conștiință duplicitară și nu cădem într-un fel de ipocrizie cu mască de evlavie, ipocrizie care este foarte, foarte periculoasă.

Această viclenie pseudo-evlavioasă îl face pe om să fie un fel de înainte-văzător mincinos care își închipuie că din cuvinte cunoaște gânduri și din înfățișările de afară le cunoaște pe cele dinlăuntrul inimii. Ferească Dumnezeu! Asta este foarte periculos, nu numai pentru cel care suferă de asta, ci și pentru ceilalți pentru că unii sunt atrași în aceste mreje, iar alții sunt scandalizați când descoperă înșelarea. Înțelegeți?

E foarte periculos, fraților, pentru că într-adevăr sunt destule cazuri de oameni drepți care au învățat de la cei vicleni să se facă vicleni și este fenomenal cum pot pierde cei drepți atât de ușor această însușire și acest dar al firii. Înțelegeți?”[66]

Ceea ce se poate vedea este că situațiile de viață complicate sunt unele care produc suferință. Aceasta fiindcă mai nimeni nu vrea să aibă de a face cu lucruri complicate. Totuși se poate vedea că de mai multe ori viața se complică. Suferim când acest lucru se întâmplă și de întrebăm cum putem să ieșim din aceste complicații. Putem să ieșim evident dacă ne punem nădejdea în Dumnezeu. Dumnezeu poate să ne scoată la liman și să ne facă să fim din nou liniștiți.[67]

Este clar că isihaștii au fost unii care au ajuns să se retragă din aglomerația lumii tocmai pentru a ajunge la simplitatea isihiei. Lumea este una care în mersul ei

- trepidant
- și inconștient

ajunge să producă foarte multă neliniște. Ei bine sfinții părinți mai toți au fost isihaști și ei au ajuns să ne facă să fim unii care să ne dăm seama de importanța liniștii pentru suflet. Cu privire la faptul că mai mulți tineri se lasă prinși în acest angrenaj al lumii care este stăpânit de iubirea de arginți părintele Teologos de la Muntele Athos spunea: „vedem pe tineri care ar fi niște caractere foarte bune, însă distorsionate de iubirea de argint. Se gândesc în continuu numai să facă bani fără să întrebe pe nimeni, fără să facă școală, sau să facă cât mai puțină, încrezători în forțele lor. Fraților, nu merge așa. Întâi de toate, niciodată cel care vânează direct banii nu va reuși pentru că iubirea de argint este rădăcina tuturor relelor după cum spune Scriptura și asta distruge sufletul uman prin distrugerea iubirii și a relațiilor interpersonale. Și de aici, viclenia. Fraților, nu spuneți că Scriptura nu este o carte despre afaceri. Sfânta Scriptură și Sfinții Părinți sunt cărți terapeutice care ne învață cum să ne comportăm și cum să gândim în toate inclusiv în afaceri.

Desigur că nu vorbesc aici de situații punctuale, chiar dacă se pot găsi răspunsuri și la astfel de situații. Ci vorbesc despre sistem de valori și despre mod de gândire, cum spuneam. Cel care vânează direct banii nu se concentrează pe creșterea iubirii din univers prin acoperirea nevoilor unei comunități mai mari sau mai mici și deci nu va avea binecuvântarea lui Dumnezeu. Pentru că Dumnezeu binecuvântează numai când omul se concentrează pe creșterea iubirii din univers, să știți. Să țineți minte asta. Și eu țin minte tot timpul. Toată viața mea, am încercat să cresc iubirea din univers pe cât posibil. Înțelegeți?”[68]

După sfinții părinți Dumnezeu nu a creat o lume complicată fiindcă ea este o lume bună. Omul însă a ajuns să complice această lume și trebuie să știm că acest lucru este unul care este produs al răutății lui. De mai multe ori omul ajunge să își camufleze răutatea prin tot felul de

---

[66] Preot Teologos din Muntele Athos https://www.chilieathonita.ro/2023/10/31/simplitatea-viclenia-tinerii-profesorii-p-teologos/ (accesat pe 20.12.2023).

[67] A se vedea Norris J. Cumley, *Isihia. Prezența lui Dumnezeu în liniștea sufletului* (Iași, 2017).

[68] Preot Teologos din Muntele Athos https://www.chilieathonita.ro/2023/10/31/simplitatea-viclenia-tinerii-profesorii-p-teologos/ (accesat pe 20.12.2023).

- truisme,
- concepte
- şi principii

care nu au mai nimic religios în ele.

Sfinţii părinţi şi învăţăturile lor sunt unele care ne scot la liman din complicațiile lumii şi ne aduc la simplitate. „Legat de asta, în mediile monahale este cunoscută o zicere a lui Avva Nistero, dacă nu mă înșel. La un moment dat cineva auzise că Avva Nistero este renumit pentru sfințenia sa și s-a dus să-l întrebe cum a dobândit această virtute. Avva i-a spus cu simplitate că nu știe pentru că el și măgarul una sunt. Înțelegeți?

Omul simplu, monahul simplu este un înțelept care joacă rolul unui animal supus care pune sarcina sa pe umerii celui care îl povățuiește. Animalul nu grăiește împotriva celui care îl leagă și nici sufletul drept și simplu împotriva povățuitorului. Sufletul simplu urmează celui ce-l trage așa cum dorește acela și nu i se împotrivește, mergând până la jertfă. Este fără de griji, cu mintea luminată și merge ca vagonul pe șină, tras de efortul locomotivei. Astfel prin simplitatea sa câștigă și duhovnicie și experiență practică pentru că cel supus poartă sarcinile trupești, iar povățuitorul poartă sarcinile duhovnicești. La asta s-a referit Domnul când a zis să ne purtăm sarcinile unii altora și așa ne vom mântui. Înțelegeți?”[69]

Este adevărat că sunt mai multe lucruri complicate în lumea noastră însă acest lucru nu trebuie să ne descurajeze fiindcă dacă avem răbdare în cele din urmă vom ajunge să depăşim aceste situaţii complicate. Ceea ce este mai trist este că sunt din ce în ce mai puţini cei care au răbdare şi acest lucru evident că ne face să fim unii care să nu mai ştim în ce direcţie să mergem. Pentru a dobândii simplitatea duhovnicească ei bine trebuie să avem răbdare.[70]

După cum am spus pentru a ne face să suferim ei bine diavolul este unul care ajunge să complice lucrurile în viaţa noastră că nu mai ştim exact în ce direcţie să apucăm. Diavolul este un prost şi un nebun însă ştie să facă oamenii să sufere inutil. Aşa se face că de mai multe ori lumea noastră ajunge să fie imposibilă. Sunt mai mulţi dintre noi care se confruntă cu situaţii imposibile. Trebuie să ştim de aceste lucruri şi evident să luăm măsuri împotriva lor. Mai ales cei tineri sunt vizaţi în acest sens. Tot părintele Teologos de la Muntele Athos spunea: „dacă însă omul și mai ales tânărul se rupe și vrea să reușească de unul singur, atras de pomul cunoașterii binelui și a răului atunci va fi vai și amar de capul lui pentru că diavolul va exploata cumplit lipsa sa de experiență. Am mai spus asta și o repet pentru că e esențial. Un om singur este lipsit de multe, iar cei mulți le au pe toate. Dincolo de asta, este și problema patimilor care se activează. Dacă este unul singur atunci patima întunecă mintea ușor și îl biruie pe om, dacă însă sunt doi și unul se confesează celuilalt atunci patima nu biruie.

Să vă explic puțintel cum se întâmplă asta. Dacă cineva, să zicem că este ocărât de către altcineva, atunci cel ocărât dorește să se răzbune și să zică două în loc de una, patru în loc de două și tot așa. Dacă însă mai este un frate lângă el și cel ocărât se confesează acestuia, atunci prietenul de lângă îi zice „lasă, frate, că nu-i așa de grav; lasă să treacă; apă sub pod este. Nu contează!” și astfel se domolește arderea patimii celui ocărât. Înțelegeți?”[71]

Simplitatea duhovnicească este un bun pe care ajungem să îl preţuim mai mult atunci când ne dăm seama că l-am pierdut. Aceasta fiindcă cei mai mulţi dintre noi nu punem preţ pe ea. Simplitatea este un lucru de mare preţ şi nu trebuie să ne îndoim acest lucru.

Simplitatea este folositoare fiindcă ne centrează pe

- ceea ce este esenţial,
- ceea ce este important,
- ceea ce este necesar
- şi ceea ce este folositor.

Trebuie să ne dăm seama de aceste lucruri fiindcă sunt mulţi care ştim că simplitatea este de fapt un lucru banal şi pe care nu trebuie să ne facem mari probleme fiindcă ea vine de la sine. Să fie lucrurile chiar aşa? Adevărul este că nu. Trebuie să fim conştienţi de

- importanţa
- şi semnificaţia

---

69 Preot Teologos din Muntele Athos https://www.chilieathonita.ro/2023/10/31/simplitatea-viclenia-tinerii-profesorii-p-teologos/ (accesat pe 20.12.2023).

70 A se vedea Radu Teodorescu, *Răbdarea creştin ortodoxă într-o lume grăbită* (Cugir, 2018).

71 Preot Teologos din Muntele Athos https://www.chilieathonita.ro/2023/10/31/simplitatea-viclenia-tinerii-profesorii-p-teologos/ (accesat pe 20.12.2023).

simplității.

Este diavolul care ne vrea nepăsători cu simplitatea pentru a ajunge să ne corupă. Părintele Teologos de la Muntele Athos spunea: „de fapt, acesta este chiar caracterul diavolului. Trebuie să știți că cuvântul „diavol" descrie un comportament și nu o specie de înger, o specie de minte – pentru că îngerii sunt tipuri de minți. Διαβάλλω în greacă înseamnă a strâmba, a cleveti, a vorbi de rău, a înșela. Iago din Othello de Shakespeare, dacă ați văzut sau ați citit piesa, este o reprezentare foarte expresivă a acestui comportament diabolic care mimează noblețea și ajutorul, în timp ce distruge totul prin minciună. Cel mai bun portret al diavolului din artă poate fi găsit, însă, Frații Karamazov de dl. Feodor Dostoievski unde se vede plenar inteligența dementă, total strâmbată, viclenia plenară a diavolului, viclenie care nu este o răutate infantilă, frontală, ci ceva mult mai periculos, științific de-a dreptul, chiar dacă este drăcesc – așa, o știință a distrugerii ascunsă în noblețe, în intenții bune. Și știința asta este dusă la perfecțiune de un asasin silențios – diavolul. Din cauza asta diavolul este asemuit cu șarpele care este un asasin silențios. Îmi place foarte mult expresia asta. Înțelegeți? Din cauza asta în rugăciunea Tatăl Nostru, Domnul ne-a învățat să zicem „și ne izbăvește de cel viclean" (ἀπὸ τοῦ πονηροῦ)."[72]

Se poate vedea din cele afirmate mai sus că este diavolul care aduce
- încurcături,
- complicații,
- perturbații
- și neînțelegeri

în viața noastră pentru a ne aduce mai aproape de iad. Scopul diavolului este să ne rupă de comuniunea cu Dumnezeu. Răul pe care ni-l provoacă este menită să ne facă să credem că Dumnezeu
- ne-a abandonat,
- ne-a părăsit
- și ne-a uitat.

Ori sfinții părinți ne spun că atâta vreme cât omul trăiește el se poate pocăii și se poate întoarce din nou la Dumnezeu. Tot părintele Teologos spunea: „zice că „viața-i complicată!" când de fapt el însuși este complicat și din labirintul propriilor planuri și adicții vede toate complicate. De ce? Pentru că Dumnezeu nu-l ajută în distorsiunea sa. Desigur că un astfel de om nu dorește să se confeseze pentru că ține ca la ochii din cap la regula proprie de viață pe care și-a făcut-o după capul său având ca scop maximizarea plăcerii proprii, egoismul. Înțelegeți? Desigur că asta este pricina căderilor sale care îl face să aibă un amestec de trăiri haotice; pe de o parte, zâmbește batjocoritor, iar pe de altă parte, este un întristat amar și încrâncenat mergând uneori până la depresie și nebunie. De asemenea, aceste trăiri pot să varieze de la o evlavie prefăcută până la o siguranță de sine neclintită care ascunde, de fapt, tensiunea din interior. Nici măcar nu știi cum să-l iei pe omul ăsta.

Problema cea mare este faptul că energia demonică va crește în timp dacă omul nu se pocăiește și îi dă acestuia un fel de plăcere drăcească atunci când omul își rafinează viclenia în timp. Astfel, dacă nu e atent și nu se pocăiește, omul ajunge în mintea sa un fel de dumnezeu și este contra întregii lumi în singurătatea sa și înaintează într-un infinit fals, urzind în continuu planuri."[73]

În acest sens se poate vedea că atunci când suntem cu Dumnezeu viața este simplă și frumoasă. Ei bine când omul ajunge să fie stăpânit de influența diavolului ei bine viața devine complicată și urâtă. Biserica Ortodoxă ne spune că în această viață trebuie să ne luptăm cu diavolul.[74]

Se poate vedea că sunt două căi în această viață:
1. calea simplității cu Dumnezeu
2. și calea complicațiilor cu diavolul.

Diavolul nu poate să ne ofere o viață simplă și frumoasă fiindcă el este unul care adevărul este că nu mai știe ce este acest lucru. O persoană
- denaturată,
- stricată,
- pervertită
- și mincinoasă

nu are cum să știe și să prețuiască simplitatea.

---

[72] Preot Teologos din Muntele Athos https://www.chilieathonita.ro/2023/10/31/simplitatea-viclenia-tinerii-profesorii-p-teologos/ (accesat pe 20.12.2023).
[73]Idem.
[74] A se vedea Părintele Daniel de la Rarău, *Războiul creștinilor cu diavolii* (Editura Agaton, 2013).

În acest sens părintele Constantin Necula spunea: „încercați să vă comportați normal. Să vă spun un lucru: e nefiresc vara să mergi cu paltonul și cu căciulă rusească pe cap. Că suntem tineri și ne îmbrăcăm mai ușor. La bătrânețe e altfel. Deja eu simt că trebuie să-mi înfășor picioarele, că-mi îngheață. Mă doare un rinichi.

Complexitatea simplității e cea care ne roade pe toți. Noi vrem să fim cinstiți în complicații. Să vadă lumea. *Uitați-vă cât de ușor sunt abordabil. Priviți-mă!* Dar asta este idolatrie, narcisism.

Simplitatea omului se naşte din firescul relației lui cu Dumnezeu. Hristos, Dumnezeul nostru, vine în primul rând ca Unu Care combate idolatria. De aia-i iubim pe Sfântul Gheorghe și îi iubim pe mucenici, pentru că se fac frații lui Hristos în a combate idolatria.

Iar cel mai greu este cu idolatria complexității noastre sau a simplității noastre cu orice preț."[75]

Doi pedagogi creştini discutau într-o zi.

- Şti ce mai faci?
- Studiez.
- Ce?
- Poate că nu îți vine să crezi.
- Ce?
- Ce studiez.
- Ce anume?
- Cum să îi învăţ pe copii să preţuiască simplitatea.
- Păi copii sunt simpli.
- Dar cu toții când cresc tind să nu mai pună preţ pe simplitate.
- Asta aşa este.
- Vezi?
- Şi cum poţi să preţuieşti simplitatea?
- Cel mai simplu este prin a o cultiva.
- Poate să fie cultivată?
- Da.
- Cum?
- Mergând pe ceea ce este esențial.
- Oare?
- Da.
- Cum?
- Vezi tu toți consideră că a fi un om de excepție înseamnă să fi complicat.
- Și nu este aşa?
- Nu.
- Dar cum?
- Toți marii oameni ai lumii au fost simplii.
- Am mai auzit asta.
- Oare?
- Da.
- Cum?
- A fi un om simplu nu este în contradicție cu a fi un om de caracter.
- Nu?
- Nu.
- De ce?
- Fiindcă simplitatea este o mare virtute.
- Nu ştiam.
- Ba da.
- Sunt de acord.
- Și mai este ceva.
- Ce?
- Părinții trebuie să îi învețe pe copii de valoarea simplității.

[75] Părintele Constantin Necula, *Cum să ieșim din mediocritate,* Editura Agnos, Sibiu, 2014, p. 99-100 apud https://ortodox.md/simplitatea-omului-se-naste-din-firescul-relatiei-lui-cu-dumnezeu-2/ (accesat pe 20.12.2023).

- Cum?
- Îți voi spune.
- Te rog.
- Se spune că un părinte se plimba printr-o pădure cu copilul lui.
- Și?
- Poţi mânca ce rod vrei din această pădure, i-a spus tatăl.
- Orice?
- Da.
- Ce bine.
- Mă bucur că îți place.
- Vrea din acel fruct, a spus fiul.
- Bine fiule i-a şi gustă.
- Fiul a luat şi a gustat.
- Ce gust bun are.
- Aşa este.
- Acum vreau din acel fruct.
- Bine.
- Ce gustos este.
- Aşa este.
- Acum vreau din acel fruct.
- Acel fruct nu este bun.
- Cum să nu? Arată aşa de bine.
- Nu este bun fiule.
- Vreau să gust.
- Fiul a gustat.
- Ce gust rău are.
- Ţi-am spus fiule.
- De ce nu te-am ascultat tată?
- Fiindcă nu ai voit.
- Aşa este tată.
- Ia aminte, fiule, răspunse tatăl. Grădina aceasta cu tot felul de pomi, e ca şi lumea cu oameni. Deci, Când îți alegi un prieten, caută mai întâi de-i cunoaşte sufletul şi apoi înfățişarea.
- Asta este toată povestea?
- Da.
- Și care este morala?
- Sunt mai multe lucruri în lumea noastră care par simple dar nu sunt.
- Sunt complicate?
- Da.
- Aşa este.
- Mă bucur că eşti de acord.
- Cum să nu?
- Nu trebuie să ne lăsăm conduși de aparențe.
- Aşa este.
- Trebuie să mergem la ceea ce este esențial.
- Dar de multe ori acest lucru este mai greu.
- Trebuie să insistăm.
- Cum?
- Prin răbdare.
- Și vom avea rezultatele scontate?
- Da.
- Aşa cred și eu.
- Acum eşti lămurit cum este cu simplitatea?
- Da.[76]

[76] Din Grigorie Comșa, *1000 de pilde pentru viața creștină* (Arad, 1929).

Dialogul de mai sus ne spune că trăim într-o lume în care de mai multe ori aparenţele ne înşeală. Credem că dacă mergem pe o anumită cale vom ajunge să fim fericiţi şi descoperim că am păşit pe o cale greşită. Iată de ce trebuie să fim mai statornici în căutarea noastră a simplităţii. Iată ce spunea părintele Nicolae Dascălu în acest sens: „periodic au loc evaluări academice ale celor mai bune universități din lume, din Europa sau din țară, după criterii ale eficienței, aplicabile tuturor activităților din lumea noastră. Pregătirea în universitățile de top este o dovadă de prestigiu profesional și constituie o garanție a performanțelor absolvenților lor în sistemul social al viitorului.

În mai multe rânduri l-am auzit pe părintele stareț Efrem de la Vatopedu cuvântând în sălile de conferințe sau în întâlnirile online despre „universitatea pustiei”, școala rugăciunii neîncetate, a ascezei și a contemplației din mănăstire.

În secolul al XV-lea, voievodul Ștefan cel Mare și Sfânt aştepta smerit la uşa chiliei Cuviosului Daniil Sihastrul ca părintele să-și „istovească ruga”, să-l asculte și să-i dea sfat duhovnicesc într-un moment greu pentru țară. Din scrierile cu aer de legendă ale cronicarului Ion Neculce, repovestite în versuri de Dimitrie Bolintineanu, înțelegem că „universitatea pustiei” din Carpații Orientali făcea parte din comunitatea creștină a țării. Era partea cea mai înălțată a spiritului, asigura unitatea dintre cer și pământ și echilibrul dintre interioritate și exterioritate. De altfel, pentru cultura bizantină și postbizantină, lumile nu sunt separate, planul spiritual și cel secular se întrepătrund, altarele bisericilor și mănăstirilor sunt noduri de comunicare între cer și pământ.”[77]

CAPITOLUL 4

ESTE DIAVOLUL CEL CARE BRUIAZĂ LINIA DE DEMARCAȚIE DINTRE SIMPLTATEA DUHOVNICEASCĂ ŞI COMPLICAREA RĂUTĂŢII

Pentru cei care au studiat literatură au putut afla că mai toate marile romane ale lumii au o intrigă. Intriga este mai bine spus un conflict care face necesară rezolvarea într-un fel sau altul. Ei bine în viaţa de zi cu zi intrigile prin care diavolul ajunge să ne ispitească sunt diferite conflict. Sunt mai multe patimi cum sunt

- ura
- şi invidia

care ajung să ne facă să nu mai fim mulţumiţi cu viaţa noastră şi să râvnim la lucruri străine de noi.

Ceea ce este cât se poate de clar este că diavolul este cel care seamănă în sufletul nostru – sub o formă sau alta – conflictul. Conflictul poate să fie de mai multe forme:

- ideologici,
- conceptual,
- principial,
- psihologic
- politic
- sau social.[78]

Cu privire la această stare conflictuală a lumii noastre părintele Nicolae Dascălu spunea: „într-o astfel de cultură, problemele din lumea de aici nu au doar soluții militare, economice sau sociale. Căutarea împlinirii voii lui Dumnezeu și chemarea lui în rugăciune, recunoaşterea greşelilor, pocăința și îndreptarea sunt esențiale pentru păstrarea ordinii cosmice și pentru buna rânduială din viața oamenilor, în spațiul social și în cea mai adâncă interioritate. Sfântul Ștefan Vodă al Moldovei îngenunchează în fața sihastrului din munte într-o stare de penitență nu numai personală, ci și a întregului său neam aflat în suferință. Biruința lui se naște din smerenie.”[79]

Este evident că trebuie să fim unii care să ne dăm seama de care sunt

- sensurile
- şi implicaţiile

profunde al simplităţii în viaţa noastră. Aceasta fiindcă simplitatea nu înseamnă

- conflict

---

[77] Preot Nicolae Dascălu https://ziarullumina.ro/opinii/editorial/universitatea-pustiei-intr-o-cultura-a-exterioritatii-176826.html (accesat pe 20.12.2023).

[78] A se vedea Pavel Gumerov, *Conflictele familiale. Prevenire și rezolvare* (București, 2013).

[79] Preot Nicolae Dascălu https://ziarullumina.ro/opinii/editorial/universitatea-pustiei-intr-o-cultura-a-exterioritatii-176826.html (accesat pe 20.12.2023).

- şi intrigă.

Viaţa cu Dumnezeu este frumoasă fiindcă este simplă. Viaţa cu diavolul este frumoasă numai în aparenţă. Aceasta fiindcă diavolul este departe de a fi o persoană simplă şi unitară. O fiinţă care urăşte de dragul urii în sine nu are cum să fie o persoană simplă. Aceasta fiindcă

- nenaturalul
- şi nefirescul

sunt lucruri care sunt cât se poate de proprii diavolului.

Cu privire la discordanţa dintre lume şi mănăstire părintele Nicolae Dascălu spunea: „într-o cultură a exteriorității, cuceririle sunt asumate de conducători, iar înfrângerile sunt puse pe seama celor mulți. Sondajele de opinie iau locul cercetării voii lui Dumnezeu, tehnologiile de vârf și prognozele experților sunt considerate suficiente pentru rezolvarea crizelor, iar mass-media le pigmentează cu diversitatea de opinii. Societatea suferă de infobezitate și nu mai caută decât foarte rar simplitatea gândului ascetic și iluminarea transcendenței. Și ieri, și azi, Domnul cerului și al pământului veghează prin pronia Sa la bunul mers al astrelor și al întregii creații. El iubește și pe contemplativi și pe cei care caută să descifreze și să folosească rosturile lumii prin științe experimentale și tehnologie, cultură umanistă și activism social.

Mănăstirile medievale au fost leagănul universităților moderne. Privind din perspectiva istoriei umane, perioadele de orientare către valorile spirituale și cele concentrate pe bunurile materiale au alternat. Dar există un punct de întâlnire între „universitatea pustiei" și universitățile de top ale acestei lumi, între cultura interiorității și cea a exteriorității: misterul vieții. În căutarea unor răspunsuri, înțelepciunea celor de altădată poate conduce la soluții salvatoare."[80]

Este clar că sunt mai mulţi care au devenit nemulţumiţi cu modul în care merge lumea noastră şi pentru aceasta au apărut călugării care vor să se centreze numai pe viaţa cu Dumnezeu care esenţa lucrurilor. Este bine să devenim conştienţi că în timp ce Dumnezeu ne oferă simplitatea vieții ei bine diavolul ne oferă ce are el în interior:

- conflictul,
- neliniştea,
- teroarea,
- groaza
- angoasa
- şi frica.

Toate acestea ajung să spulbere viaţa liniştită a simplităţii oferite de Dumnezeu.[81]

Ştim că în sens spiritual Dumnezeu este calea binelui în timp ce diavolul este calea răului. Ei bine ceea ce trebuie să ne dăm seama este că la fel de bine această diferenţă poate să însemne că în timp ce la Dumnezeu totul este simplu, ei bine la diavol totul este complicat.

Iată ce spunea Sfântul Paisie Aghioritul despre simplitate: „primul vlăstar al smereniei este simplitatea. Iar când în om există simplitate, există şi dragoste, jertfă, bunătate, mărinimie, evlavie. Omul simplu are curăţie sufletească şi o încredere neiscoditoare în Dumnezeu. Simplitatea a fost starea lui Adam dinainte de cădere, când le vedea pe toate curate, deoarece era îmbrăcat în Harul lui Dumnezeu.

- Gheronda, atunci când se spune: "Harul se află în simplitate", se referă la Harul dumnezeiesc?

- Fireşte. Omul simplu şi fără vicleşug, deoarece are smerenie, primeşte Harul lui Dumnezeu, Care este simplu şi din fire bun.

- Gheronda, se poate să umble cineva cu simplitate şi să aibă mândrie?

- Asta nu se poate. Nu există mândrie în omul care are simplitate adevărată.

- E posibil ca să imite cineva unele manifestări ale omului simplu, fără ca să aibă simplitate adevărată?

- Da, se poate ca prefăcându-se a fi simplu, să reuşească ceea ce urmăreşte. Înăuntrul simplităţii celui care joacă rolul omului simplu pentru a-şi atinge un scop există cea mai grosolană viclenie. Este ca şi cum un bătrân ar purta şosete de copil mic, ca să i se facă şi lui hatârurile ce i se fac unui copil mic. Pe când cel care are adevărată simplitate are şi onestitate şi discernământ."[82]

---

80 Preot Nicolae Dascălu https://ziarullumina.ro/opinii/editorial/universitatea-pustiei-intr-o-cultura-a-exterioritatii-176826.html (accesat pe 20.12.2023).

81 A se vedea *Cine sunt diavolii și cum să luptăm împotriva lor* (Editura Cartea Ortodoxă, 2019).

82 Cuviosul Paisie Aghioritul, *Patimi și virtuți*, Ed. Evanghelismos, 2007, pp. 267-268 apud https://doxologia.ro/simplitatea-primul-vlastar-al-smereniei (accesat pe 20.12.2023).

Este bine să ştim că diavolul se prezintă ca unul care este cu toate în regulă. Pentru el Dumnezeu este cu susul în jos şi noi am fi bine să ne trezim din somnul mincinos al religiei. Diavolul de mai multe ori joacă rolul mascaradei simplităţii. Aceasta fiindcă el pretinde că este simplu. Este simplu să te bucuri de:

- plăceri,
- vanitate,
- orgoliu,
- voluptate
- sau răzbunare.

Toate aceste lucruri sunt simple la prima vedere. Totuşi dacă vom sta şi vom analiza mai bine vom vedea că ele sunt departe de a fi o cale a simplităţii care este necesară liniştii sufleteşti.[83]

Despre simplitate părintele Hrisostom Filipescu spunea: „întrucât statisticile sunt alarmante în privința stresului și a modului aglomerat în care omul contemporan viețuiește, deja se vorbește de un curent al simplității: simplitatea la locul de muncă, simplitatea în bucătărie, simplitatea în sănătate, simplitatea și naturalețea în frumusețe, simplitatea în filme, simplitatea în muzică, simplitatea în reclame, simplitatea în joacă, simplitatea în viață, etc. Simplitatea nu este o stare ce o caută doar oamenii ce vor să se apropie mai mult de Dumnezeu, ci este un subiect ce stă de ceva vreme și în mințile filosofilor și logicienilor, pe paginile de statistică ale sociologilor şi pe buzele psihologilor și psihiatrilor. Mai multă simplitate, mai puține bătăi de cap parcă ne-ar spune toți ! La toate problemele soluția stă în simplitate, în firescul lucrurilor. Cu cât e mai mare problema, cu atât soluția e mai simplă, însă omului îi este greu să accepte. De ce ? Pentru că ne plac și ne atrag lucrurile întortocheate, speculațiile, excesele. Avem „darul" de a transforma orice problemă simplă într-una care nu are nici început, nici sfârşit. Ne-au intrat în sânge informaţii, dureri, cuvinte, vise, frustrări, tăceri, singurătăţi, etc. Ne pierdem în labirinturi în care am intrat de bună voie. Diavolul e în detalii, spunea cineva. Tocmai de aceea Cuviosul Paisie Aghioritul spunea mereu: simplificați-vă viața, și stresul va dispărea. Lucrurile simple au devenit cele mai grele. Mă gândesc că așa cum se renunță la greutățile, ori la sforile ce țin legat de pământ un balon, și acesta se ridică pur și simplu și zboară, tot la fel și sufletul. Dacă renunțăm la lucrurile ce ne îngreuiază sufletul, el devine mai uşor, liber, firesc… și se ridică la Creator. Simplitatea este cheia liniștii, dieta sufletului şi transfuzia trupului."[84]

Este adevărat că nu trebuie să ajungem să îl învinovăţim pe diavol pentru toată

- confuzia,
- haosul,
- neliniștea
- şi anarhia

din lumea noastră.

De ce? Fiindcă sunt mulţi care nu vor să ştie de simplitatea duhovnicească şi păşesc pe căi străine de Dumnezeu. Cu cât ne depărtăm mai mult de Dumnezeu evident că vom ajunge să pierdem simplitatea vieţii. Fără Dumnezeu viaţa devine

- anostă,
- monotonă,
- plictisitoare
- şi fără sens.

Părintele Hrisostom Filipescu spunea în acest sens: „lucrurile obișnuite ar trebui să fie simple, însă de la zi la zi se dovedesc a fi tot mai încurcate. Într-o lume care îndeamnă neîncetat la competiție, la etalarea calităților și la încrederea în forțele proprii, omul contemporan este tot mai amețit de contraste. Opulența promovată în mass-media din ce în ce mai agresiv, a devenit standardul pe care majoritatea sufletelor visează să îl atingă. Este doza zilnică pe care neuronii o doresc pentru a se menține treji în somnul lumii. Și când te gândești că în călătoria acestei vieți ar trebui să avem la noi doar bagajul strict necesar care să ne folosească în viața cea veșnică."[85]

Este pentru mai mulţi greu de acceptat că viaţa cu Dumnezeu este o viaţă simplă. Aceasta fiindcă oamenii nu vor să creadă că Dumnezeu este simplu. Adevărul este că fiindcă este o fiinţă supranaturală ei bine Dumnezeu este simplu şi complex în acelaşi timp.

---

[83] A se vedea Radu Teodorescu, *Sufletul între îngeri și demoni* (Cugir, 2023).

[84] Preot Hrisostom Filipescu https://altarulcredintei.md/simplitatea-este-cheia-linistii-dieta-sufletului-si-transfuzia-trupului/ (accesat pe 20.12.2023).

[85] Idem.

Atunci când ajungem să ne complicăm inutil el bine trebuie să ştim că rugăciunea este un lucru care ne poate aduce înapoi la linia de plutire. Părintele Iosif Vatopedinul spunea: „**puterea întregului suflet stă în rugăciune.** Şi după cum trupul se împuterniceşte prin mâncăruri şi prin diferitele îngrijiri pe care i le dăm, tot astfel şi sufletul vrea mai întâi de toate rugăciune, citire, cuvânt duhovnicesc, pildă duhovnicească să vadă, şi astfel, încetul cu încetul se deşteaptă. Pentru că dacă îl vei lăsa să doarmă, atunci îl va stăpâni uitarea şi nesimţirea.

După cum atunci când facem focul, suflăm în el ca să-l aprindem, tot aşa are nevoie şi sufletul. Pildele sunt suflările de aer care alungă cenuşa, care este uitarea, şi aceste suflări aprind cărbunii care nasc căldura. Astfel, pleacă nesimţirea care naşte rătăcirea, încât omul crede că este bine, fără să fie însă aşa."[86]

La un preot paroh a venit cu credincios.

- Doamne ajută părinte.
- Doamne ajută fiul meu.
- Părinte aş vrea să îmi acordaţi puţin timp.
- Pentru ce?
- Am o nedumerire.
- Care?
- De ce este Dumnezeu absent?
- Absent?
- Da.
- Nu este absent.
- Au loc foarte multe lucruri rele în lumea noastră.
- Şi?
- Dumnezeu nu intervine.
- Nu este adevărat.
- Cum să nu?
- Uite îţi voi demonstra că nu este aşa.
- Vă rog.
- Tu ai studiat genetică?
- Nu.
- Ei bine când ne naşte un prunc cine decide de ce parte va fi?
- Femeiască sau bărbătească?
- Da.
- Cum cine?
- Da, cine?
- Natura.
- Poate natura să decidă dacă zigoţii fecundaţi vor fi fată sau băiat?
- Da.
- Nu cred.
- De ce?
- Fiindcă este mâna lui Dumnezeu care intervine la nivel celular.
- Şi?
- Decide dacă cel care se naşte va fi băiat şi fată.
- Nu ştiam de asta.
- Păi să ştii.
- Deci Dumnezeu este prezent în lumea noastră.
- Mai mult decât ai crede.
- Nu ştiu ce să îţi spun.
- Dumnezeu nu este om şi este mai presus de om.
- Şi pentru acesta nu poate fi văzut?
- Da.
- Bine de ştiut.

---

[86] Cuviosul Iosif Vatopedinul, *Trăiri ale dumnezeiescului har,* Editura Sf. Nectarie, p. 125-126 apud https://manastireacurchi.md/simplitatea-este-reusita-mare-a-sufletului/ (accesat pe 20.12.2023).

- Dumnezeu de multe ori lucrează dar noi credem că sunt coincidențe.
- Cum?
- Îți voi spune.
- Se spune un tată a rămas văduv cu 2 copii.
- Şi?
- S-a recăsătorit.
- Frumos.
- Mama vitregă nu îi iubea pe noi ei copii.
- Cel mai adesea aşa se întâmplă.
- Situaţia s-a înrăutăţit şi au ajuns la un proces.
- Ce urât.
- Îndemnat de mama vitregă bărbatul a jurat aşa la tribunal cu mâna dreaptă sus.
- Ce?
- Dacă cele spuse de mine nu sunt adevărate, să mă pedepsească Dumnezeu.
- Şi atunci ce să vezi?
- Ce?
- Cum a gătat de spune cuvintele de mai sus a căzut jos şi a murit.
- Nu se poate.
- Ba da.
- Păi cum?
- Uite aşa.
- Şi mai este ceva.
- Ce?
- Cum a fost adus acasă şi pus în coşciug mâna cu care a jurat nedrept s-a desprins singură de corp.
- Deci nu a fost totul o coincidenţă?
- Tu ce crezi?
- Nu cred că a fost o coincidenţă.
- Evidentă că nu.
- Deci Dumnezeu lucrează în lumea noastră?
- Da.
- Dar nu poate fi văzut?
- Nu.
- Trebuie să fim atenți la ceea ce are loc în jurul nostru?
- Da.
- Bine de ştiut.
- Aşa este.
- Acum sunt mai liniştit.
- Mă bucur.
- Eu simţeam aşa că sunt părăsit de Dumnezeu.
- Dumnezeu nu ne părăseşte niciodată.
- Numai noi Îl părăsim.
- Aşa este.
- Este bine că mi-aţi spun de aceste coincidenţe.
- Acolo unde necredincioşii văd o coincidenţă noi vedea pronia lui Dumnezeu.
- Adică lucrarea Lui?
- Da.
- Am auzit ceva vag despre pronie.
- Este puterea de grijă a lui Dumnezeu pentru noi.
- Aşa ştiam şi eu.
- Acum eşti lămurit?
- Sunt părinte.
- Mă bucur.
- Vă mulţumesc.[87]

[87] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viaţa creştină* (Arad, 1929).

Întâmplarea de mai sus ne spune că trebuie să fim mai atenți cu evenimentele care au loc în jurul nostru fiindcă de multe ori ele sunt acte ale lui Dumnezeu. Cu privire la simplitatea tot părintele Hrisostom Filipescu spunea: „sfinții sunt modele vii de simplitate, de golire a e-ului pentru a-I face loc lui Dumnezeu. Patericul e plin de mărturii ale bătrânilor nevoitori ce prin simplitatea vieții lor s-au apropiat de Dumnezeu, cercetați fiind de Duhul Sfânt, Mângâietorul. Simplitatea, conține în sine frumosul care odihnește și unește bunătatea cu sinceritatea, naturalețea cu discreția, smerenia cu rugăciunea. Dumnezeu ne vrea simpli, viața însăși este simplă, noi însă o complicăm cu nimicuri disecate într-o multitudine de fire ce nu mai știm să le înnodăm. Și apoi suspinăm că am rămas îngenunchiați în propria lucrare stângace. Simplitatea nu acoperă cu nimic firea, ea este cea care dă suflet universului, aripi gândirii, farmec tinereții, viață și veselie tuturor lucrurilor. Înalță sufletul către tot ce este bun, drept și frumos. Oare, astăzi a fi simplu este o artă sau un veșmânt doar pentru o anumită categorie de oameni ?!... În simplitate sufletul se liniștește, devine mai îngăduitor, mai nobil, mai sensibil, mai atent și învață bucuria de a fi mic.

Așadar „sfânta simplitate" este primăvara minții, a inimii, a vieții, este locul de întâlnire cu Dumnezeu… Iar dacă îl avem pe El, ne este suficient, căci „toate celelalte se vor adăuga vouă"(Matei 6,33)."[88]

Este clar că viaţa cu Dumnezeu este simplă fiindcă este frumoasă. Viaţa cu diavolul este o viaţă frumoasă doar în aparenţă fiindcă ştim că el nu vrea ca noi să fim fericiţi. El oferă o fericire:

- pătimaşă,
- voluptoasă
- şi îngustă.

Iată de ce nu trebuie să ne facem mari probleme şi nici nu trebuie să ne ridicăm prea multe semne de întrebare cu privire la faptul că atunci când creştinul ortodox se uneşte mistic cu Hristos diavolul vine să bruieze această stare fericită a sufletului.

Părintele Iosif Vatopedinul ne spunea că trebuie să fim la fel ca pruncii atunci când ne rugăm: „aşadar tu, micul meu copilaş, **acum că ai vreme, plânge, ca să te umpli de bucurie, străpunge-te, strigă,** îmbrăţişează icoana Preasfintei, ca şi cum ai îmbrăţişa-o pe însăşi mămica ta, şi strig-o **ca un micuţ copilaş pe maica noastră: „Măicuţa mea, ajută-mă, dă-mi ceea ce-mi este de folos sufletului, precum ştii!"**

Spune-i multe alte cuvinte şi vei atrage harul mângâietor asupra ta de fiecare dată când o vei chema în rugăciune. Vei dobândi astfel iubirea.

Ea îţi va dărui şi rugăciunea, ea va aprinde flacăra şi iubirea pentru Hristos, pentru că mijloceşte către Fiul ei, şi toate cererile ei El le împlineşte, pentru că este Maica Lui, şi nu îi trece cu vederea nici o dorinţă. Aşadar, ceea ce vrei de la ea, să ceri ca un copilaş care cere de la mama lui ceea ce doreşte şi se agaţă de fusta mamei, îi sărută poalele, o îmbrăţişează, o umple de lacrimi.

Fă aşadar precum îţi scriu şi, în scurt timp, vei vedea câtă iubire vei afla de la dulcea noastră Măicuţă. **Cu multă simplitate să mergi înaintea ei, ca să afli curăţia sufletului. Simplitatea este reuşita mare a sufletului."**[89]

Prin urmare este bine să ştim că sufletul are nevoie de simplitate. Este ceea ce îi trebuie să pentru a fi

- sănătos,
- viguros,
- fericit
- şi împlinit.[90]

Fiindcă este unul care dezbină este bine să ne dăm seama că diavolul nu este o fiinţă simplă. El este permanent torturat de gândul a fost un înger de lumină şi acum a ajuns la un stadiu de decădere totală. Este clar că diavolul are permanent remuşcări faţă de ceea ce a fost şi ceea ce ar fi putut să fie. Aceste stări:

- depresive,
- deprimate,
- chinuite,
- îndurerare
- problematice
- şi dureroase

---

[88] Preot Hrisostom Filipescu https://altarulcredintei.md/simplitatea-este-cheia-linistii-dieta-sufletului-si-transfuzia-trupului/ (accesat pe 20.12.2023).

[89]Cuviosul Iosif Vatopedinul, *Trăiri ale dumnezeiescului har*, Editura Sf. Nectarie, p. 125-126 apud https://manastireacurchi.md/simplitatea-este-reusita-mare-a-sufletului/ (accesat pe 20.12.2023).

[90] A se vedea Costion Nicolescu, *Sufletul între rai și iad* (Editura Meteor Press, 2016).

ei bine el vrea să le proiecteze şi asupra noastră. De mai multe ori ne vin gânduri rele care simţim că nu sunt alte noastre şi nu ne aparţin.[91]

Cu privire la faptul că noi oamenii am ajuns să ne complicăm viaţa teologul Stelian Gomboş spunea: „mă gândeam, zilele acestea, cât de mult am reuşit noi să complicăm totul, în toate, în condiţiile în care viaţa noastră ar trebui să fie atât de simplă, de firească şi de naturală, fiindcă Stăpânul şi Creatorul ei – „Calea, Adevărul şi Viaţa" este atât de simplu, de modest, de normal şi de firesc „după vorbă, după port", precum au devenit (şi) ucenicii Săi – Sfinţii Apostoli, ajungând, aidoma, şi ucenicii acestora – Sfinţii şi urmaşii acestora – Părinţii duhovniceşti, din şi până în zilele noastre!…

Fără pretenţii, aroganţă, aere, purtări şi maniere, care mai de care, mai complicate şi mai amplificate ori sofisticate!…

Altfel spus, am devenit atât complicaţi, amestecând lucrurile. Ne sunt plăcute şi agreate situaţiile alambicate, căile/drumurile întortocheate. Ne provoacă. Ne cresc adrenalina şi, după unii, chiar stilul de viaţă. Curios lucru, dar în post modernitatea târzie, simplitatea, în toate formele ei, este echivalată/echivalentă cu prostia, cu ignoranţa şi, de ce nu, chiar cu aroganţa, cu involuţia biologică, cu regresul psihologic sau cu inadaptarea sociologică. În orice caz, cu cât simplitatea este mai prezentă în viaţa cuiva, cu atât scade interesul social faţă de el, din păcate!…"[92]

Este adevărat că sunt mai mulţi care ajung să compare simplitatea cu
- prostia,
- ignoranţa,
- involuţia biologică,
- regresul psihologic
- sau inadaptarea sociologică

după cum spune teologul Stelian Gomboş.

Aceasta fiindcă trebuie să ştim că pentru mai mulţi simplitatea este mai mult o
- pacoste,
- ponos,
- problemă
- şi grijă.

Aceasta fiindcă aceste persoane nu sunt mature destul şi ajung să facă lucruri pe care nici ei nu le înţeleg foarte bine.[93]

Simplitatea prin urmare nu este o pierdere ci un câştig. Este un câştig care nu este pe placul diavolului care vrea să ne fac să ne pierdem echilibrul sufletesc pe care îl aduce simplitatea în noi. Simplitatea aduce cu sine în suflet:
- pace,
- armonie,
- fericire,
- împlinire
- şi libertate.

Teologul Stelia Gomboş spunea despre simplitate: „nu cred că altădată, de mult sau de puţin coborâtă în istorie, simplitatea a avut o altă categorisire/o altă soartă. Dar nu pentru că nu existau motive de blam, şi atunci, ci pentru că ea se impunea cu mai multă forţă şi naturaleţe în stilul de viaţă, mai ales în comunităţile rurale, în jurul Părintelui duhovnicesc şi al Evangheliei.

Şi totuşi, simplitatea vieţii este, şi astăzi, ca oricând, o şansă. O şansă mare, rară. Un bine de care ne dezicem mult prea uşor. O floare discrete dar concretă căreia, însă, nu-i intuim prezenţa din pricina uscăciunilor care ne copleşesc/bântuie existenţa.

Se spune despre modestie şi smerenie că este capacitatea, „puterea omului de a-şi ţine locul", adică de a se mulţumi cu ceea ce este şi cu ceea ce are. Iar aceasta se poate realiza numai fiindcă smerenia este simplitate. Dar nu o simplitate retrogradă, din punct de vedere cultural, social, axiologic, ci o simplitate care are în manifestarea ei o nobilă atitudine faţă de valorile vieţii. Iar această atitudine îşi trage seva din izvoarele nesecate ale raţiunilor dumnezeieşti care stau la baza/temelia creaturilor/făpturilor.

[91] A se vedea Evagrie Ponticul, *În luptă cu gândurile. Despre cele opt gânduri ale răutăţii şi replici împotriva lor* (Sibiu, 2007).
[92] Stelian Gomboş https://uzpr.ro/31/12/2019/simplitatea/ (accesat pe 20.12.2023).
[93] A se vedea Bogdan Florea, *Credinţă şi fapte în viaţa morală creştină. Un răspuns teologic la provocările modernităţii* (Iaşi, 2020).

De aceea, simplitatea îşi găseşte loc numai în sufletul curat/gol sau golit/curăţat de patimi. Despătimirea înseamnă, astfel, o detaşare/o descotorosire voită de complicaţiile inutile ale vieţii şi revenirea la simplitatea firească a harului din noi."[94]

Este evident că atunci când ne împătimim ajungem să ne complicăm inutil. De ce? Fiindcă devenim dependenţi de lucruri în care în mod

- normal,
- firesc,
- obişnuit
- şi raţional

nu am avea mai nimic de a face cu ele. Beţivul de exemplu ajunge să nu mai ştie ce

- gândeşte
- şi spune

atunci când este beat.[95]

Patima este în esenţă a origine demonică şi ea este numai în aparenţă simplă. Patima funcţionează pe un principiu simplu: evitarea durerii şi căutarea plăceri. Este un binom pe care toţi dintre noi îl ştim şi îl experimentăm. În realitate acest principiu ajunge să se înstrăineze pe propria persoană şi de propriul eu. De ce? Fiindcă ne face să nu mai ştim care este

- sensul,
- rostul
- şi noima

existenţei noastre.

Despre faptul că viaţa este simplă tot teologul Stelian Gomboş spunea: „în altă ordine de idei, este foarte complicat să vorbeşti, îndeosebi în zilele noastre, despre simplitate. Pare şi mai complicat să trăieşti în vecinătatea ei. Iar pentru noi, cei de astăzi, devine aproape imposibil să-ţi doreşti să vieţuieşti sub imperiul bogăţiei/rodniciei. Atunci chiar ţi se complică viaţa.

Totuşi, fără simplitate, nimeni dintre oameni nu poate spune că trăieşte cu adevărat, după cum nu poate nădăjdui să-L vadă pe Domnul, „Cel blând şi smerit cu inima" (Mt. 11, 29).

În realitatea, însă, şi în toată profunzimea ei, viaţa este simplă. Este minunat de simplă pentru că este izvor de iubire ce curge de la Dumnezeu spre om şi se întoarce de la om la Dumnezeu. Dincolo de această simplitate care defineşte viaţa stau doar inutilele ramificaţii care-i deturnează frumuseţea, consistenţa şi sensul.

De aceea, astăzi, întotdeauna şi dintotdeauna, omul simplu este "un nou Iisus Hristos" care străbate lumea, iar viaţa simplă este singura şansă la fericirea deplină, promisă de Evanghelia Mântuitorului nostru Iisus Hristos, întrucât este reala întâlnire dintre inima lui Dumnezeu care-l caută neîncetat pe om şi inima omului care se odihneşte nebănuit la „Sânul dragostei Lui".

Restul nu-i decât o complicaţie ieftină, fără sens, substanţă, noimă şi conţinut!..."[96]

Este evident că sunt şi lucruri complicate în lumea noastră care cu

- tact,
- răbdare
- şi perseverenţă

pot să fie rezolvate. Ei bine când este vorba de diavol toate lucrurile devin complicate. Aceasta fiindcă el ştie că simplitatea este un lucru pe care sufletul nostru îl iubeşte.

Răul are o logică simplă: a îl face pe celălalt să sufere. Însă aplicarea lui este întotdeauna complicată şi nesigură. Oricât de mult ar plănuii nişte hoţi de bănci un plan bun nu este sigur că nu vor fi prinşi. Cu diavolul suntem întotdeauna pe nisipuri mişcătoare şi este bine să ne dăm seama de asta.

Simplitatea prin urmare este un lucru pe care diavolul sub orice formă va ajunge să îl suprime din viaţa noastră pentru a ne complica şi a ne face în acest mod să suferim. Cele mai mici lucruri devin extrem de complicate cu diavolul fiindcă în acest mod el ne

- produce durere,
- ne face să suferim,
- ne indispune
- şi ne terorizează.

---

[94] Stelian Gomboş https://uzpr.ro/31/12/2019/simplitatea/ (accesat pe 20.12.2023).

[95] A se vedea Ciprian Voicilă, *Diavolul din pahar. Amintiri din iadul beţiei* (Bucureşti, 2012).

[96] Stelian Gomboş https://uzpr.ro/31/12/2019/simplitatea/ (accesat pe 20.12.2023).

Diavolul vrea să ne facă să credem că simplitatea sufletului este o adevărată prostie: „altminteri, simplitatea nu-i prostie. Dimpotrivă, ea se însoţeşte cu cea mai profundă putere şi autentică purtare raţională a omului. Numai atunci când omul va reuşi să depăşească analizele de suprafaţă ale lucrurilor, trecând dincolo de crusta loR înşelătoare (şi tare complicată), se va putea bucura foarte de toate bogăţiile nebănuite ale simplităţii. În acest sens, se spune despre simplitate că este cel de-al şaselea simţ al omului şi ochiul lui veghetor, prin care poate întrevedea ierarhia valorică a lucrurilor.

De aceea, omul simplu nu se complică nicicând. Nu se complică de dragul frumosului, al liniştii şi al păcii, al bucuriei şi al prospeţimii, al blândeţii şi al onestităţii, tot atâtea stări de spirit de care se bucură neîntrerupt/neîncetat.

Astfel, simplitatea îl poate creşte pe om la măsurile lui Iisus Hristos, Cel care a zis: „Fericiţi cei săraci cu duhul, că a lor este Împărăţia cerurilor“ (Mt. 5, 3).”[97]

Doi istorici discutau într-o zi.

- Ştii ce vreau să te întreb?
- Ce?
- Cum priveşti istoria?
- Tu ai memorie?
- Da.
- Aşa este şi istoria.
- Adică?
- Este ca memoria.
- Adică?
- Parte din eul oricui.
- Nu ştiu ce să spun.
- De ce?
- Istoria mi se pare complicată.
- Este complicată.
- Dar de ce?
- Fiindcă omul este în ansamblu o fiinţă complicată.
- Aşa este.
- Vezi?
- Şi ce putem să facem?
- Să cultivăm simplitatea.
- Se poate?
- Da.
- Cum?
- Nimic în istorie nu este bătut în cuie.
- Adică?
- Lucrurile se pot schimba.
- În bine.
- Da.
- Asta este frumos.
- Este.
- Şi cum să schimbăm în bine lucrurile?
- Sunt mai multe metode.
- Păi de ce nu îmi spui şi mie o metodă.
- Trebuie să mă gândesc bine.
- De ce?
- Ca să mă fac înţeles.
- Am răbdare.
- O să îţi spun ceva din istorie.
- În acest sens.
- Da.
- Te ascult.

[97] Idem.

- Alboin regele longobarzilor a asediat timp de 3 an cetatea Pavia.
- Pentru a o cucerii?
- Da.
- Şi?
- După 3 ani de asediu a fost atât de revoltat că a promis că dacă va cucerii cetatea Pavia îi va executa pe toţi locuitorii ei.
- Înţeleg.
- Fără provizii cei din cetatea Pavia au început să sufere de foame.
- Îmi dau seama.
- În cele din urmă s-au predat.
- Şi?
- Cei din cetatea Pavia au auzit că regele Alboin a promis că îi va executa pe toţi.
- Şi ce au făcut?
- S-au ascuns fiecare pe unde au putut.
- Cred şi eu.
- Numai că a intervenit ceva.
- Ce?
- Alboin a uitat de promisiunea lui.
- De a îi executa?
- Da.
- Cum?
- Şi-a dat seama că nu trebuie să se răzbune.
- Răzbunarea este arma prostului.
- Aşa este.
- Şi ce a urmat?
- Le-a cerut un singur lucru locuitorilor din Pavia.
- Care?
- Să se spună lui.
- Şi s-au supus?
- Da.
- Nu au avut de ales.
- Aşa este.
- Asta este toată povestea?
- Da.
- Şi care este morala?
- Că în istorie ne putem schimba.
- Aşa este.
- De mai multe ori ne enervăm şi vrem să facem lucruri rele.
- Pentru ca mai apoi să ne pară rău?
- Da.
- Aşa este.
- Mă bucur că eşti de acord.
- Şi eu sunt de părere că istoria trebuie să fie simplificată.
- Păi cum să nu.
- Nu ajută pe nimeni o istoria complicată.
- În nici un fel.
- Aşa este.
- Acum eşti lămurit?
- Da.
- Mai crezi că istoria şi simplitatea nu au nimic în comun?
- Nu.
- Foarte bine.
- Îţi mulţumesc pentru conversaţie.[98]

[98] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viaţa creştină* (Arad, 1929).

Realitatea este că în timpul istoric oamenii ajung să îți complice lucrurile și în acest mod în cele din urmă viața devine insuportabilă. Iată ce spunea teologul Stelian Gomboş în acest sens: „cu alte cuvinte, lucrurile obişnuite ar trebui să fie simple, însă de la zi la zi se dovedesc a fi tot mai încurcate. Într-o lume care îndeamnă neîncetat la competiție, la etalarea calităților și la încrederea în forțele proprii, omul contemporan este tot mai amețit de contraste.

Opulența promovată în mass-media din ce în ce mai violent şi mai agresiv, a devenit standardul pe care majoritatea sufletelor visează/aspiră să îl atingă. Este doza/porţia zilnică pe care neuronii o doresc pentru a se menține treji în somnul lumii. Și când te gândești că în călătoria acestei vieți ar trebui să avem la noi doar bagajul strict necesar care să ne folosească în viața cea veşnică!…

Deoarece statisticile sunt alarmante în privința stresului și a modului aglomerat în care omul contemporan trăiește/viețuiește, deja se vorbește de un curent al simplității: simplitatea la locul de muncă, simplitatea în bucătărie, simplitatea în sănătate, simplitatea și naturalețea în frumusețe, simplitatea în filme, simplitatea în muzică, simplitatea în reclame, simplitatea în joacă, simplitatea în viață, etc.

În altă ordine de idei, simplitatea nu este o stare pe care o caută doar oamenii ce vor să se apropie mai mult de Dumnezeu, ci este un subiect care stă de ceva vreme și în mințile filosofilor și logicienilor, pe paginile de statistică ale sociologilor şi pe buzele psihologilor și psihiatrilor. Mai multă simplitate, mai puține bătăi de cap parcă ne-ar spune, la unison, toți!…”[99]

CAPITOLUL 5

PROBLEMELE DUHOVNICEŞTI COMPLICATE TREBUIE TRATATE CU MULTĂ RĂBDARE

Omul modern este un om care se vrea emancipat şi vrea ca viaţa lui să fie trăită din plin. În acest sens acest om ajunge să se implice în foarte multe lucruri şi de mai multe ori el este copleşit. Zilnic suntem asaltaţi de

- informaţii din mas media,
- de probleme sociale şi politice,
- de taxe de plătit,
- nevoi financiare,
- de stresul de la locul de muncă
- sau de nevoia de un trai decent.

Toate aceste lucruri ajung să ne complice viaţa. Cei mai mulţi dintre noi apelăm la psiholog şi terapist pentru a ne vindeca de dependenţa de sistemul social din care facem parte.[100]

Teologul Stelian Gomboş spunea în acest sens: „prin urmare, la toate problemele soluția stă în autentica simplitate, în firescul/normalul lucrurilor. Cu cât este mai mare problema, cu atât soluția este mai simplă, însă omului îi este greu să accepte această realitate. De ce? Pentru că ne plac șine atrag lucrurile sofisticate, speculațiile, excesele. Avem „darul" de a transforma orice problemă simplă într-una, cât mai complicată și întortocheată posibil, care nu are nici cap, nici coadă, nici început, nici sfârșit. Ne-au intrat în trupul și sângele nostru informații, dureri, cuvinte, vise, frustrări, tăceri, singurătăți, etc. Ne pierdem în labirinturi în care am intrat de bunăvoie și nesiliți de nimeni. Diavolul este în detalii, spunea cineva.

Tocmai de aceea Sfântul Cuvios Paisie Aghioritul spunea mereu: "simplificați-vă viața, și stresul va dispărea!"

Aşadar, lucrurile simple au devenit cele mai grele. Mă gândesc că așa cum se renunță la greutățile, ori la sforile ce țin legat de pământ un balon, și acesta se ridică pur și simplu și zboară, tot la fel și sufletul. Dacă renunțăm la lucrurile ce ne încarcă/îngreunează sufletul, el devine mai uşor, liber, firesc… și se ridică la Creator. Căci, simplitatea este cheia liniștii, dieta sufletului și transfuzia trupului."[101]

Suntem asaltaţi de probleme din exterior şi de multe ori simţim că:

- clacăm,
- că ne pierdem echilibrul,
- că nu mai ştim care este sensul vieţii noastre
- şi că suntem copleşiţi.

[99] Stelian Gomboș https://uzpr.ro/31/12/2019/simplitatea/ (accesat pe 20.12.2023).
[100] A se vedea Horia Roman Patapievici, *Omul recent* (Bucureşti, 2001).
[101] Stelian Gomboș https://uzpr.ro/31/12/2019/simplitatea/ (accesat pe 20.12.2023).

Trăind într-o lume complicată este foarte greu ca noi să ajungem să ne păstrăm simplitatea sufletească. Teologul Stelian Gomboş spunea în acest sens: „de aceea, Sfinții sunt modele vii de simplitate, exemple grăitoare de golirea e-ului pentru a-I face loc lui Dumnezeu. Patericul este plin de asemenea mărturii ale bătrânilor nevoitori, care prin simplitatea/modestia vieţilor s-au apropiat de Dumnezeu, cercetaţi fiind de Duhul Sfânt, Mângâietorul.

De altfel, simplitatea, conține în sine frumosul, care odihneşte şi uneşte bunătatea cu sinceritatea, naturalețea cu discreția, smerenia cu rugăciunea.

Ca atare, Dumnezeu ne vrea simpli, viața însăși este una simplă, noi însă, o complicăm cu tot felul de nimicuri, disecate într-o multitudine de fire, pe care nu mai ştim să le înnodăm ori să le împletim. Şi apoi suspinăm că am rămas biruiţi/îngenunchiaţi în propria noastră lucrare,stângace şi ineficientă.

Totodată, simplitatea nu acoperă cu nimic firea, ea este cea care conferă suflet universului, aripi gândirii, farmec tinereții, viață și veselie tuturor lucrurilor. Înalță sufletul către tot ce este bun, drept și frumos. Oare, astăzi a fi simplu este o artă sau un veşmânt/o podoabă numai pentru o anumită categorie de oameni ?!…

În simplitate şi modestie, deci,sufletul se liniștește, devine mai îngăduitor, mai nobil, mai elegant, mai sensibil, mai delicat, mai atent și învață bucuria de a fi mic, cuminte şi la locul cu venit/potrivit!…

Așadar „sfânta simplitate" este primăvara minții, a inimii, a vieții, este locul de întâlnire cu Dumnezeu, Care a spus "Ce este da să fie da iar ce este nu să fie nu!", scurt, simplu, punctual şi concret… Iar dacă îl avem pe El, ne este suficient, căci „toate celelalte se vor adăuga vouă"(Mt. 6,33).

Iar acum, în încheierea acestui eseu aş adăuga/completa/concluziona că omului, sănătos, simplu, normal şi firesc, îi sunt necesare, neapărat, trei lucruri:

– Să-şi cunoască locul, rostul şi folosul!
– Să-şi facă datoria, împlinindu-şi obligaţiile!
– Să aibă răbdare, fără a complica, deloc,lucrurile!…"[102]

Este nevoie de multă răbdare pentru a ieşii la liman cu toate complicaţiile inutile ale lumii din jurul nostru. Sunt mai multe persoane care sunt mediocre şi care vor să se afirme în plan social şi ajung să ne complice lucrurile pentru a îşi crea aiura de mari personalităţi

- sociale,
- politice,
- culturale
- sau sociale.

Este bine să ne dăm seama că sunt mai multe lucruri care sunt complicate numai în aparenţă.[103]

Trebuie să ne dăm seama că de mai multe ori istoria ne prinde în

- mrejele
- şi tumultul ei

fiindcă este un mod natural al ei după căderea adamică.

Este nevoie de multă răbdare pentru a ajunge să nu mai fin influenţaţi de acest

- torent
- şi de valurile

lumii din jurul nostru.

Aceasta fiindcă ele nu ne sunt de folos şi pe periclitează viaţa sufletească.[104]

Răbdarea este un exerciţiu care nu este placul omului de azi. Aceasta fiindcă el consideră că trebuie să trăiască cât mai multe senzaţii fără să se gândească la consecinţele ei. Trebuie să ne dăm seama prin urmare că în nici un fel torentul de evenimente şi de realităţi din lumea din jur nu ne este de folos. Trebuie să ne trezim la realitate până nu este prea târziul modul de azi de viaţă a creştinului ortodox trebuie să ştim că este unul care aduce cu sine mai multe

- nevroze,
- fobii,
- probleme,
- angoase
- şi nelinişti.

---

102 Idem.
103 A se vedea Savatie Baştovoi, *Ortodoxia pentru postmoderniști* (Editura Cathisma, 2010).
104 A se vedea Radu Teodorescu, *Creştinii ortodocşi în tumultul secolului XX* (Cugir, 2021).

Deşi omul modern are foarte mult confort ei bine ceea ce îi lipseşte lui este fără doar şi poate răbdarea de a se elibera de problemele inutile care îl sufocă. Sfântul Isaac Sirul spunea în acest sens: „mai bine să fii bănuit de prostie, fiindcă nu ştii să te împotriveşti cu vorba, decât să fii socotit înţelept pentru neobrăzarea ta. Fii sărac, cu smerenie, şi nu bogat din obrăznicie. Mustră pe cei ce te învaţă învăţături împotriva dogmelor, prin tăria virtuţilor tale, nu prin puterea de convingere a vorbelor tale. Şi cu buzele blânde şi bine astupă gura şi fă să tacă neruşinarea celor neascultători. Mustră cu bunătatea petrecerii tale pe cei fără astâmpăr, şi ţine-ţi (astupă-ţi) urechile ca să nu mustri pe cei neruşinaţi cu simţurile.

Socoteşte-te străin în toate zilele vieţii tale, oriunde ai intra, ca să poţi scăpa de păgubirea care se face prin îndrăzneală; întotdeauna crede că nu ştii nimic, ca să nu fii defăimat, bănuind oamenii că vrei să dai socoteală de alţii. Petreci pururea binecuvântând din gură, şi nicidecum nu vei fi ocărât fiindcă din ocară, ocară se şi naşte, şi binecuvântarea din binecuvântare, în tot lucrul socoteşte-te lipsit de învăţătură şi toată viaţa înţelept te vei afla. Să nu dai nimănui vreun lucru, pe care nu-l ai, ca să nu te ruşinezi, în sufletul tău, şi din asemănarea cu viaţa ta să nu iasă minciuna la iveală. Iar dacă trebuie să spui cuiva ceva, vorbeşte-i ca şi cum ai avea să înveţi ceva de la el, fără obrăznicie, fără stăpânire. Şi ia-o înainte, şi arătându-i că eşti mai prejos decât el, ca să arăţi celor ce te ascultă rânduiala smereniei şi să-i biruieşti pe ei, şi ei să asculte cuvintele tale şi să pornească înspre înfăptuirea lor, şi ca cinste să ai în ochii lor."[105]

Fiindcă este orgolios ei bine omul modern este unul care nu mai vrea să ştie de faptul că este copleşit de mai multe lucruri inutile. Aşa se face că acest om nu mai vrea să vadă realitatea că este:

- subjugat
- şi sclavul

problemelor sale care crede el că sunt adevărate binecuvântări.

Ceea ce se poate vedea este că deşi am avansat tehnic şi ştiinţific ei bine suntem departe de a ne fi soluţionat problemele

- psihologice
- şi emoţionale

primare.[106]

Omul de azi atât de emancipat ştiinţific şi tehnic este unul care pur şi simplu nu mai găseşte simplitatea tradiţională creştin ortodoxă de actualitate şi importantă. Gânditorul Lucian Blaga spunea în acest sens: „căsuța, oricât de redusă la elementele necesare adăpostirii, va purta întotdeauna ca un semn de liberă noblețe stâlpii pridvorului; bisericuța, oricât de puțină la trup, se va mândri adesea cu un peristil. Urciorul din care se astâmpără setea va fi totdeauna împodobit cu un decor bătrânesc, iar peretele, oricât de pustiit de nenoroc, va purta oricum o icoană. Dacă nu s-a pus la o parte destulă agoniseală pentru clădirea unui arătos locaș de închinare, se va tăia, cu răbdare, migală, din lemn, o troiță, care prin formele și crestăturile ei ornamentice poate să țină loc de altar și turlă. Dragostea de pitoresc și de ornament are în viața țărănească, sau ciobănească, românească o întâietate atât de precumpănitoare asupra economicului, încât o vedem activă și manifestă chiar și acolo unde omul e absorbit ca o simplă tristă unealtă într-un sistem de exploatare impus silnic de duhul întârziat al vremii ".[107]

Pentru omul de azi

- icoana,
- troiţa de la drum,
- cădelniţa şi tămâia din biserică,
- Biblia
- şi vieţile sfinţilor

sunt de mai multe ori lucruri care amintesc de o lume care nu ar mai trebuii să fie deschisă fiindcă ea este una care s-a încheiat de mult. Aceasta fiindcă fără să îşi dea seama omul modern este influenţat de o anumită doză de nihilism în care tot ceea ce vine de la Dumnezeu este

- inactual,
- demodat
- şi mult prea costisitor.

---

105 Sfântul Isaac Sirul**,** *Cuvinte despre nevoință*, Editura Bunavestire, Bacău, 1997, p. 115 apud https://altarulcredintei.md/simplitatea-cucereste-inima-oamenilor/ (accesat pe 20.12.2023).

106 A se vedea Laurenţiu Nistor, *Probleme sociale oglindite în opera Sfântului Vasile cel Mare* (Editura Agnos, 2018).

107 Lucian Blaga, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/simplitatea-si-statornicia-taranului-roman-137993.html (accesat pe 20.12.2023).

Teologul Paul Siladi ne spune că sfinții din vechime au ieșit în deșert pentru a se putea mântuii și pentru a scăpa de orice ar fi putut să îi împiedice să facă acest lucru: „de ce s-au retras asceții în pustie și ce au găsit ei acolo? Întrebarea asta macină, cred, mințile tuturor celor care s-au întâlnit cu literatura extraordinară și fascinantă pe care acești monahi au lăsat-o în urmă. Dacă luăm ca etalon Patericul egiptean, o să putem citi printre rânduri fragmente de răspuns. Un scurt dialog, care ne poate întregi perspectiva, este cel purtat de avva Teodor de la Ferme cu avva Pamvo. Primul a cerut celui din urmă, după obișnuita practică monahală, să îi spună un cuvânt. Adică să îi dea o povață. O asemenea solicitare generică nu era tocmai un mod de a da cu zarul, pentru a obține un răspuns oarecare, dictat de hazard. Mai degrabă aș zice că era un nou salt în gol, făcut înaintea lui Dumnezeu. Primul salt, și cel mai important, a fost plecarea în deșert. Prin mișcarea aceasta ei s-au dislocat din mijlocul habitudinilor și confortului lor, pentru a-L „constrânge" pe Dumnezeu să le poarte de grijă. Apoi, salturi mai mici, dar similare în intenție, fac de fiecare dată când se încred în purtarea Lui de grijă. Iar când cer un cuvânt de folos, o fac în felul acesta: crezând în Dumnezeu și în luciditatea transfigurată de har a celui care le vorbește. Răspunsul pe care îl primește avva Teodor de la Pamvo are un anumit grad de imprevizibilitate, pentru că discuția lor este, de fapt, dialogul unor singuratici, care au părăsit lumea pentru a ieși din zumzetul, sâcâiala și uzura relațiilor cu oamenii, care pot în anumite momente să se substituie lui Dumnezeu. Dar avva Pamvo („cu chiu, cu vai") a zis: „Teodore, mergi și milostivește-te de toți. Căci mila găsește trecere la Dumnezeu"."[108]

Doi juriști discutau într-o zi.

- Vreau să te întreb ceva.
- Ce anume?
- Este greu să faci dreptate?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă sunt mulți oameni care nu sunt drepți.
- Știu asta.
- Și atunci?
- Dar cum privești dreptatea în sine?
- Ca și concept?
- Da.
- Este simplă.
- Asta vroiam să aud.
- Adică?
- Așa cred și eu.
- Că dreptatea este simplă?
- Da.
- Teoria dreptății este simplă.
- Practica mai grea?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă vinovații nu vor să recunoască vina lor.
- Așa este.
- Și asta a plecat încă din rai.
- Adică?
- După ce au încălcat porunca lui Dumnezeu Adam și Eva, primii oameni, au recunoscut că sunt vinovați?
- Nu.
- Vezi?
- Deci este o problemă veche de când lumea?
- Da.
- Ai dreptate.
- Evident.
- Și de ce nu intervine Dumnezeu în facerea dreptății?

[108] Paul Siladi, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/drumul-spre-simplitate-175462.html (accesat pe 20.12.2023).

- Intervine.
- Cum?
- În mai multe feluri.
- Care?
- Problema este că noi nu avem ochi să Îl vedem.
- De ce?
- Ni se pare că El este absent.
- Dar nu este absent?
- Nu.
- Adică?
- Îți voi spune.
- Se spune că era un om mincinos.
- Sunt mulți astfel de oameni.
- Așa este.
- Și?
- Al a fost adus în judecată.
- Și?
- Evident că a depus mărturie mincinoasă.
- Nu se poate.
- Ba da.
- A mințit justiția.
- Da.
- Și?
- După ce a depus mărturia mincinoasă a spus.
- Ce?
- Dacă nu am spus adevărul să mă pedepsească Dumnezeu.
- Și?
- L-a pedepsit.
- Cum?
- Nu a terminat bine de spus aceste cuvinte că a căzut jos și a murit.
- Așa dintr-o dată?
- Da.
- A fost pedepsit de Dumnezeu.
- Evident, mințise în cel mai ordinar mod.
- Și oamenii ce au spus?
- Unii au crezut că a fost pedepsit de Dumnezeu.
- Și alții?
- Au spus că este o coincidență.
- Păi cum să nu.
- Așa este.
- Deci vezi?
- Ce?
- De mai multe ori Dumnezeu intervine în facerea justiției.
- Așa este.
- Noi nu avem ochi să îl vedem.
- Sunt de acord.
- Dreptatea nu este un lucru chiar orb.
- Adică?
- Dumnezeu vede de sus și acționează.
- Acum cred acest lucru.
- Mă bucur.
- Știam că dacă discut cu tine voi fi folosit.
- Mă bucur.[109]

[109] Din Grigorie Comșa, *1000 de pilde pentru viața creștină* (Arad, 1929).

Omul se complică atunci când ajunge să considere că în această lume este singur şi nu are pe Dumnezeu cu el. Dumnezeu este alături de noi şi El este Unul care ne poartă de grijă dacă Îl lăsăm. Despre faptul că părinţii deşertului ajungeau să se lase pe sine total în grija lui Dumnezeu teologul Paul Siladi spunea: „dialogul celor doi este povestea unui lung ocol necesar. Abia însingurarea te poate pune în contact cu tine însuți și cu Dumnezeu. Abia când reușești să te vezi așa cum ești, să cureți hățișul iluziilor, îți cureți privirea și îl vezi limpede și pe fratele tău. În singurătate începi să prețuiești relațiile, dar mai ales calitatea lor. Iar calitatea relațiilor este dată de milostenie sau de îngăduință. Lungul ocol prin mijlocul singurătății i-a făcut pe monahi să privească altfel relațiile. Avva Pamvo îi spune avvei Teodor că dincolo de toate, milostenia este cea care contează și care ne duce aproape de Dumnezeu.

Ne putem întreba atunci ce rost mai au toate practicile ascetice, toată nevoința, toată ascultarea și tot ce, într-un fel sau altul, umple viața noastră creștină? Lecția pare destul de simplă. Ei, deși pare, ea nu este. Nu putem învăța lucrurile simple decât pe căi grele, întortocheate, cu mult efort, care ne deschide, în feluri mereu surprinzătoare, spre lumina harului. Literatura ascetică este mărturia unui lung drum, probabil inevitabil (în afara unor intervenții imprevizibile ale harului), de la complicații la simplitate."[110]

Prin urmare se poate spune că asceza creştin ortodoxă este o care esenţială care ne duce spre simplitate şi ne scoate din toate

- complicaţiile,
- conjuncturile
- şi îmbârligăturilor

acestei lumi.

Avem nevoie să ne întoarcem la simplitate fiindcă complicaţiile nu ne fac bine. Este un lucru pe care din ce în ce mai mulţi ajung să îl experimenteze. Trebuie să ne dăm seama că viaţa trebuie să fie trăită simplu şi adevărul este că la nici unul dintre noi nu îi place când viaţa de complică, de cele mai multe ori inutil.[111]

Cu privire la faptul că adevărul este un lucru simplu în timp ce minciuna este un lucru extrem de complicat ei bine teologul Serafim Pantea spunea: „dacă nu poţi explica simplu un lucru, probabil că nu l-ai înţeles suficient de bine. Neştiinţa, necunoaşterea, nesiguranţa şi toate cele care se împotrivesc adevăratei înţelegeri se ascund în multă şi încurcată filosofie. Adevărul se face cunoscut în evidenţe. Simplu şi fără multă încurcătură.

Când văd pe cineva explicând în aşa fel încât doar el înţelege, primul lucru la care mă gândesc este "săracul de el, cum se ascunde în spatele dicţionarului". Când spui adevărul, nu te temi de înţelegerea celorlalţi, ci te bucuri de ea. Nu te temi că-ţi va fi pusă la îndoială poziţia sau discursul. Nu te temi de întrebări pe marginea a ceea ce spui. E greu să-ţi aperi propria poziţie dobândită prin diverse tertipuri şi să spui adevărul în acelaşi timp. Ca să poţi spune mereu Adevărul ar trebui să-ţi schimbi toată viaţa făcându-te următor Lui, şi nu să încerci să-l schimbi după mintea ta. Iar la asta se ajunge prin simplitate şi simplificare. Minciuna şi înşelarea au nevoie de multe complicări ca să poată ameţi mintea omului."[112]

Este evident că sunt mai mulţi care sunt nemulţumiţi cu simplitatea adevărului şi ajung să prefere complicaţiile minciuni. Este un lucru trist dar trebuie să ştim că este adevărat. Aceasta fiindcă ştim că omul este o fiinţă concupiscentă ce are în sine o parte care este

- înclinată,
- tinde
- şi aspiră

să facă răul mai mult decât binele.

Prin urmare nu este bine să ne facem iluzii cu privire la modul cum răul ajunge să se înfiripe prin minciună în sufletele noastre. Aceasta fiindcă este clar că există o dialectică destul de complicată a răului. Răul nu este simplu fiindcă el lasă în suflet

- un gol,
- o absenţă,
- o rană
- şi o suferinţă latentă.

---

[110] Paul Siladi, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/drumul-spre-simplitate-175462.html (accesat pe 20.12.2023).

[111] A se vedea Răzvan Bucuroiu, *Răspuns la nebunia lumii. Convorbiri duhovnicești cu părintele Valerian Pâslaru* (Editura Lumea Credinței, 2023).

[112] Serafim Pantea, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/actualitate-religioasa/stiri/simplitate-14530.html (accesat pe 20.12.2023).

Cu privire la simplitatea tot teologul Serafim Pantea spunea: "simplitatea nu este un ţel. Ajungi la simplitate dacă te apropii de tâlcul adevărat al lucrurilor", spunea un mare om care s-a apropiat frumos de Dumnezeu. Un om care a vrut să priceapă tâlcul simplu şi adevărat al lucrurilor cioplindu-le în lemn, în piatră şi în metal. Îi putem admira şi azi "Poarta sărutului", care arată esenţa dragostei dintre bărbat şi femeie, şi "Masa tăcerii", care este o altă cină de taină, sau "Coloana infinitului", care ne arată toată istoria omenirii.

"Te slăvesc pe Tine, Părinte, Doamne al cerului şi al pământului, căci ai ascuns acestea de cei înţelepţi şi pricepuţi şi le-ai descoperit pruncilor", spune Hristos arătând cum anume se ajunge la adevăratul tâlc al lucrurilor. Lucrurile cele mai importante în viaţă nu au nevoie de multă şcoală. Au nevoie în schimb de a ne descălţa de praful zilnic când ne apropiem de ele şi a le primi cu toată luarea-aminte. Tocmai ca să nu ne putem lăuda că prin vreun merit al nostru am ajuns să înţelegem, esenţa lucrurilor ni se arată atât de simplă.

Aşadar, data viitoare când cineva încearcă să vă explice ceva alambicat şi încurcat în aşa fel încât să nu înţelegeţi nimic, dar să vă minunaţi de modul în care ştie să vorbească, nu vă temeţi să vă ridicaţi şi să-i cereţi să explice pe înţeles. Iar dacă nu poate, aveţi tot dreptul să vă îndoiţi de faptul că ştie despre ce vorbeşte. Tot ce este adevărat şi esenţial poate fi spus simplu. Labirinturile sunt făcute nu pentru a descoperi ceva, ci pentru a-i pierde pe cei care s-ar încumeta să intre în ele. Cu atât mai mult labirinturile făcute pentru minte sunt mai periculoase pentru că vor să piardă minţile oamenilor şi odată cu ele şi inimile lor."[113]

Au fost unii care au putut să vadă că drumul vieţii este asemenea unui labirint. Trecem prin mai multe lucruri care sunt:

- întortocheate,
- grele,
- dificile,
- costisitoare,
- pline de suspans
- şi de neprevăzut.

Totuşi deşi viaţa de multe ori devine un labirint trebuie să fim fermi convinşi că Hristos este cu noi şi nu ne lasă şi nici ne părăseşte.[114]

Cu privire la viaţa simplă episcopul Ignatie Trif spune: „«Omul simplu crede toate vorbele; omul înțelept veghează pașii săi» (Pildele lui Solomon 14, 15)

Omul simplu ia lucrurile în sensul lor adevărat, *fără să le mai treacă prin filtrul minții sale.* **A fi un om simplu nu înseamnă a fi prost.**

Omul simplu are capacitatea de a se încrede în cel pe care îl consideră mai inteligent, *mai profesionist decât el.*

Omul lipsit de înțelepciune este plin de mândrie, nu are capacitatea de a-și vedea limitele propriei sale competențe. **Omul plin de sine crede că le știe pe toate și se pronunță, cu multă aroganță, în domenii pe care nu le stăpânește și pentru care nu este pregătit.**

Înțeleptul Solomon îl laudă pe omul simplu, care are deschiderea inimii de a crede toate vorbele. El ***nu se referă la omul credul, lipsit de carte (de știință), ci la omul smerit,*** *care are intuiția faptului că cineva este mai pregătit decât el, ceea ce îl determină să se încreadă în experiența și în cuvântul aceluia."*[115]

Prin urmare omul simplu este un om care este deschis spre cei din jur fiindcă el ştie că sunt mai multe lucruri:

- bune,
- folositoare,
- adevărate
- şi de învăţat

de la oamenii din jur.

Mincinosul este unul care este închis în sine fiindcă el consideră că tot ceea ce contează este propria lui persoană şi cum poate face ca el să ajungă să îi controleze pe toţi restul şi pe toată lumea.

Simplitatea este o trăsătură a oamenilor mari, a oamenilor de caracter care ştiu că sub chipul unei personalităţi complicare de fapt se ascunde superficialitatea.

---

[113] Serafim Pantea, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/actualitate-religioasa/stiri/simplitate-14530.html (accesat pe 20.12.2023).

[114] A se vedea Zaharia Zaharou, *Hristos, calea vieții noastre. Studiu asupra teologiei cuviosului Sofronie Athonitul* (Bucureşti, 2022).

[115] Episcop Ignatie Trif https://episcopiahusilor.ro/ps-ignatie-simplitatea-este-un-mare-dar-de-la-dumnezeu-omul-simplu-smerit-stie-sa-si-randuiasca*). pe* (accesat 20.12.2023).

Aceasta fiindcă este bine să ştim că în nici un fel simplitatea nu este superficială. Ea este una complexă dar nu este superficială. În acest sens tot episcopul Ignatie Trif spunea: **„omul înțelept este întotdeauna veghetor, analizează și aprofundează lucrurile**, iar apoi se pronunță, având această grijă permanentă – de a nu greși, de a nu rătăci calea, de a nu face o interpretare eronată, de a nu răni prin cuvântul său.

Așa ar trebui să înțelegem ce înseamnă omul simplu – omul smerit, care nu complică lucrurile, nu le dă conotații pe care nu le au.

Să ne ajute Domnul pe toți să avem acest dar al simplității.

Așa cum ne bucurăm de lucrurile simple – când intrăm într-o casă simplă, dar cu foarte mult bun gust, ne atrage privirea și rămânem într-o stare de uimire –, la fel și **omul simplu știe să-și rânduiască lucrurile cu o anumită coerență, care devine atractivă.**

Cât de multă nevoie avem de oameni înțelepți, pe care să ne putem bizui, să le putem cere sfatul, să ne putem încrede în experiența lor, mai ales în momentele de răscruce ale vieții noastre.”[116]

Sunt mulţi care cred că a fi înţelept în nici un fel nu este un lucru simplu. Aceasta fiindcă pentru multă lume

- simplitatea
- şi înţelepciunea

sunt două lucruri care nu sunt în nici un fel compatibile.

Este bine să ştim că simplitatea şi înţelepciunea sunt două lucruri cât se poate de legate una de alta fiindcă mai toţi marii filosofi au fost oameni simpli care au depăşit stadiul complicat al lumii din jur.

Ştim despre Sfântul Vasile cel Mare că era un om extrem de simplu. Sfântul Vasile a fost extrem de bine versat în probleme de filosofie dar cu toate acestea se spune că chilia lui era de o simplitatea totală. Cam tot ce avea Sfântul Vasile cel Mare în chilia lui erau hainele de pe el şi cărţile, pe lângă patul de dormit.[117]

Cu privire la faptul că complexitatea lumii de azi este una rea şi care îl încurcă mai mult pe om gânditorul Ernest Bernea spunea: „complexitatea omului de azi nu înseamnă ceea ce am putea crede că înseamnă, adică: distincţie în înţeles de superioritate, complexitate în înţeles de adâncime şi frumuseţe interioară. Complexitatea aceasta care era şi o sete de a se îmbogăţi, a pus omul sub povara unor elemente secundare, din afara fiinţei noastre morale, din afara nevoilor acestei fiinţe, l-au încărcat şi l-au prefăcut până la năruire.

Educaţia a fost făcută în raport cu unele valori la modă, de natură mai mult socială şi materială. Omul a avut o sete de a progresa, de a creşte chiar interior; omul a încercat să depăşească starea în care se afla dar nu în raport cu anumite valori spirituale permanente ci în raport cu oamenii. Etica modernă a avut la temelie nu atât o dorinţă sinceră de proprie depăşire ci mai mult o dorinţă de întrecere între oameni.”[118]

Acest complex al simplităţii omului de azi cel mai mult provine din dezvoltarea ştiinţelor. Ştiinţele cum sunt

- fizica cuantică,
- fizica atomică,
- genetica,
- astrofizica,
- astronomia
- sau chimia organică

sunt departe de a fi simple şi uşoare.

Ei bine la nivel psihologic acest lucru a ajuns să creeze un fel de complex de inferioritate în omul modern care se vrea pe sine unul care crede în progresul ştiinţific. Descoperirea bombei atomice a fost departe de a fi un lucru simplu. Aşa se face că omul a ajuns să nu mai creadă că un caracter mare şi puternic este simplu. Omul trebuia să devină la fel de complicat ca ştiinţele pe care a început

- să le studieze
- şi să le dezvolte.

În acest mod se poate vorbii de un *complex al simplităţii*. Păstorii, muncitorii, comercianţii şi cei asemenea pot să fie oameni simpli dar un om emancipat în nici un fel nu poate să fie un om simplu. Nu are cum din moment ce se poate vedea că simplitatea în nici un fel nu duce la progres ştiinţific. Ei bine această teoria trebuie să ştim că este una falsă. Chiar dacă ştiinţele sunt mai complicate ceea ce trebuie să ştim este că în nici un fel

[116] Idem.
[117] A se vedea Stelian Papadopoulos, *Viaţa Sfântului Vasile cel Mare* (Bucureşti, 2003).
[118] Ernest Bernea, *Îndemn la simplitate* apud https://jurnalspiritual.eu/omul-simplu-ramane-cu-sine-curat-si-intreg/ (accesat pe 20.12.2023).

caracterul nu este definit de cunoaşterea ştiinţifică. Tot gânditorul Ernest Bernea spunea în acest sens: „în setea sa de progres şi de civilizaţie materială omul s-a descentrat, adică a confundat esenţialul cu secundarul, dând o atenţie deosebită celor ce nu-l alcătuiau în fond. Omul cetăţii de azi este un om făcut, este o fiinţă artificială. S-a construit înfruntând legile fiinţei sale morale. Tot ceea ce a fost adăugat nefiresc şi a împodobit sufletul său mândru, nu a făcut decât să-l scoată din făgaşul destinului său propriu, de om.

Pentru ca o înnoire să fie posibilă, omul trebuie să renunţe la aceste podoabe ale modernismului, pentru a se reîntoarce către elementele originare ale făpturii sale.

Simplitatea ca stare morală este o stare originară, legată de începutul fiinţei. De aceea Evanghelia, cartea simplităţii şi a permanenţei vorbeşte de simplitate în legătură cu copilul şi profetul. Fiind originară, simplitatea este o stare a firii, o stare a celor care păstrează legătura cu Dumnezeu."[119]

Doi comedianți discutau într-o zi.

- Ştii ce?
- Ce?
- De este atât de greu să îi faci pe oameni să râdă?
- Nu este greu.
- Nu?
- Nu.
- Cum aşa?
- Uite aşa.
- Mie mi se pare greu de mai multe ori să îi fac pe oameni să râdă.
- Ştii de ce?
- Nu.
- Fiindcă te-a rodat.
- Adică?
- Fiind comediant ai ajuns să la o anumită rutină.
- Crezi?

Da.

- Mi se pare de multe ori greu să urc pe scenă.
- Este firesc.
- Nu ştiu ce să spun.
- Comedia este cel mai mult o problemă de talent.
- Adică?
- Trebuie să ai nativ talentul de a face comedie.
- Şi atunci nu mai este grea comedia?
- Nu.
- Nu eram conştient de acest lucru.
- Păi să fi.
- Am să fiu.
- Şi mai este ceva.
- Ce?
- Trebuie să ştii că sunt mai mulţi care sunt controlaţi de patimile lor.
- Cum?
- Uite aşa?
- Adică?
- Am să îţi dau un exemplu.
- Ce exemplu?
- De la noi de la circ.
- Da?
- Da.
- Te rog.
- Bine.
- Spune?

[119] Ernest Bernea, *Îndemn la simplitate* apud https://jurnalspiritual.eu/omul-simplu-ramane-cu-sine-curat-si-intreg/ (accesat pe 20.12.2023).

- Tu te-ai uitat cum sunt ţinuţi şerpii de circ?
- Nu. Sincer să fiu nu.
- În fundul unei lăzi, este aşezată o pernă, moale, moale de tot. Peste ea, încolăcit, stă şarpele, îmbuibat de mâncare. Peste el, alte perne de puf. Deasupra, capacul lăzii. Acolo, locuieşte şarpele, — rob al lăcomiei între perne moi, zăvorit în lada, cu câteva găuri, pe unde intră aerul rău mirositor al circului.
- Nu ştiam.
- Nu sunt oare şi oameni lacomi care trăiesc pe puf, ghiftuiţi de mâncări şi băuturi, îmbuibaţi de plăceri? Nu-şi închipuie ei că. sunt liberi, deşi sunt zăvoriţi în lada păcatului? Robi ai pântecelui nesăţios, nu se gândeşte că mâine, trupurile lor vor fi hrana viermilor lacomi.
- Ce vrei să spui cu asta?
- Şarpele este un animal periculos nu?
- Şi uite că pe la circuri cu el se ajunge să se facă comedie.
- Aşa este.
- Deci chiar şi un animal periculos la şarpele poate face comedie.
- Ai dreptate.
- Deci vezi că în cele din urmă comedia nu este aşa de complicată.
- Devin acum conştient de acest lucru.
- Foarte bine.
- Deci să nu mai spui că este greu să faci comedie.
- Nu eram conştient că trebuie să ai un talent pentru comedie.
- Ba da.
- Acum ştiu acest lucru.
- Talentul pentru comedie este şi el un dar de la Dumnezeu.
- Aşa este.
- Mă bucur că eşti de acord.
- Eu credeam că comedia este o chestie de pregătire.
- Este o chestie de pregătire.
- Dar şi de talent?
- Da.
- Sunt de acord.
- M-ai ajutat să înţeleg lucrurile.
- Pentru cine este perspicace chiar şi cele opuse comediei pot să devină comice.
- Cum sunt şerpii de la circ?
- Da.
- Bine că mi-ai spus de ei.
- Mă miră că nu ştiai de ei.
- Chiar nu ştiam.
- Tot ceea ce trebuie să faci pentru a îmblânzii un şarpe este să îi dai să mănânce.
- Asta este psihologia lăcomiei?
- Da.
- Aşa credeam şi eu.
- Păi da.
- Deci spui ca fiind comediant este firesc să te rodezi?
- În orice meserie este aşa.
- De multe ori mă deranjează această rutină.
- Trebuie să te concentrezi şi să treci peste ea.
- Aşa am să fac.
- Aşa să faci.
- Îţi mulţumesc pentru cuvinte.
- Plăcerea a fost de partea mea.
- Mă bucur.
- Foarte bine.[120]

[120] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viaţa creştină* (Arad, 1929).

Am spus dialogul de mai sus pentru a demonstra că în viaţa profesională poate să intervină rutine dar acest lucru nu înseamnă că această viaţă este complicată şi grea. Tot Ernest Bernea spunea: „cu cât omul şi-a creat mai multe nevoi, semn al unei înalte trepte de civilizaţie, cu atât el a devenit mai puţin stăpân pe sine, cu atât a fost mai puţin liber. Sufletul său aparent înălţat, devenise lipsit de putere, se subţiase şi se complicase. şi tărie. Viaţa interioară a omului a avut toate aparenţele unei creşteri adevărate; în realitate s-a petrecut o sărăcire şi anume din cauză că această creştere nu era organică ci era o adunare, o adăugire. Nevoia de a corespunde vremurilor, ambiţiile şi gusturile nenumărate, tot rafinamentul intelectual şi estetic, l-au sedus şi l-au îndemnat către o lume a Cuprinzând ceea ce nu-i era firesc, renunţând la ceea ce îi era esenţial, pentru podoabă, şi-a pierdut adevărata frumuseţe decorativului şi inutilului.

A fi o fiinţă complexă nu este în sine o stare rea; dimpotrivă. Trebuie însă să fie rodul unei serioase şi fireşti creşteri interioare, creşteri a elementelor esenţiale, a stâlpilor vieţii noastre morale. Trebuie să fie o îmbogăţire a ceea ce ne aparţine esenţial. Altfel ajungem la tipul omului modem, prezent încă între noi şi specific tuturor epocilor decadente, omul descentrat în care viaţa este nefirească şi voinţa lipsită de îndrumare. Povara trufiei, povara propriilor creaţii ale omului, povara combinaţiilor şi construcţiilor aşa zisului progres cultural şi civilizator, apasă încă sufletul celor mai mulţi dintre noi."[121]

CAPITOLUL 6

VREMURILE NOASTRE SUNT DIFICILE ŞI COMPLICATE DOAR ÎN APARENŢĂ

Ceea ce se poate vedea este că în timpul istoric lucrurile alterează. Sunt timpuri de

- prosperitate,
- înflorire,
- bogăţie
- dezvoltare
- şi bunăstare.

Mai apoi avem mai multe perioade istorice întunecare în care

- tirania
- şi exploatarea omului de către om

sunt la ele acasă.

Ceea ce se poate vedea este că în mai toate epocile istoriei au fost nemulţumiţi. Chiar şi când nu a existat

- tiranie,
- opresiune
- şi totalitarism

mai mulţi s-au plâns că nu este bine şi că le este greu. Aceasta fiindcă sunt oameni care sunt nemulţumiţi cu lumea din jur în ansamblu. Totuşi trebuie să ştim că istoria este o problemă capricioasă în mare.[122]

Iată ce spunea gânditorul Ernest Bernea în acest sens: „în setea sa de progres şi de civilizaţie materială omul s-a descentrat, adică a confundat esenţialul cu secundarul, dând o atenţie deosebită celor ce nu-l alcătuiau în fond. Omul cetăţii de azi este un om făcut, este o fiinţă artificială. S-a construit înfruntând legile fiinţei sale morale. Tot ceea ce a fost adăugat nefiresc şi a împodobit sufletul său mândru, nu a făcut decât să-l scoată din făgaşul destinului său propriu, de om.

Pentru ca o înnoire să fie posibilă, omul trebuie să renunţe la aceste podoabe ale modernismului, pentru a se reîntoarce către elementele originare ale făpturii sale.

Simplitatea ca stare morală este o stare originară, legată de începutul fiinţei. De aceea Evanghelia, cartea simplităţii şi a permanenţei vorbeşte de simplitate în legătură cu copilul şi profetul. Fiind originară, simplitatea este o stare a firii, o stare a celor care păstrează legătura cu Dumnezeu."[123]

Prin urmare *simplitatea este o stare a firii*. Timpul istoric nu este un timp simplu fiindcă putem vedea că în istoria au loc mai multe războaie şi mai multe lucruri rele. Aceasta fiindcă omul este unul care crede că nu are nici un fel efect ceea ce este el în interior cu ceea ce proiectează în afara sa. Trebuie să ne dăm seama că istoria

---

[121] Ernest Bernea, *Îndemn la simplitate* apud https://jurnalspiritual.eu/omul-simplu-ramane-cu-sine-curat-si-intreg/ (accesat pe 20.12.2023).

[122] A se vedea Constantin Coman, *Ortodoxia sub presiunea istoriei* (Bucureşti, 1995).

[123] Ernest Bernea, *Îndemn la simplitate* apud https://jurnalspiritual.eu/omul-simplu-ramane-cu-sine-curat-si-intreg/ (accesat pe 20.12.2023).

nu aspiră la simplitate fiindcă ea este unul care nu prea ţine cont de Dumnezeu şi de existenţa Sa în cursul ei prin lume. Ernest Bernea era de părere că este simplitatea cea care ne aduce la posibilitatea să cunoaştem sensul vieţii: „nefiind legată de poverile podoabelor inutile, simplitatea dă omului un echilibru interior, o tărie şi o mare stăpânire de sine. Omul simplu rămâne cu sine, curat şi întreg, liber de elementele inutile, adăugate, exterioare. Omul simplu trăieşte viaţa din plin şi firesc; o trăieşte astfel pentru că este în ea.

Simplitatea dă o siguranţă şi o certitudine interioară adevărată, dă putere de depăşire a contingentelor şi viciilor apăsătoare. Pe calea simplităţii omul se împlineşte pentru că trăieşte firesc şi esenţial.

Simplitatea este starea morală prin care o seamă de taine ni se deschid. Firescul şi armonia ei o fac să rodească şi pe o altă dimensiune a vieţii, aceea a , orizontului deschis. Sensul vieţii este prins mai uşor şi mai adevărat de omul simplu decât de omul complicat, pentru că cel dintâi păstrează legătura, directă cu viaţa, are totodată simţul realităţii aparenţe şi tainice. A fi simplu înseamnă a fi în viaţă, a fi în viaţă înseamnă a-i trăi şi cunoaşte sensurile. Sensul vieţii nu poate fi prins stând în afara ei, călcând un drum artificial. Omul simplu trăieşte cu ochii în distanţele mari ale lumii."[124]

Ei bine au fost mai mulţi care au vorbit de *teroarea istoriei*. Aceasta fiindcă oamenii au fost unii care au ajuns să facă cele mai orbile lucruri în istorie:

- lagăre de exterminare,
- războaie,
- crime,
- sadism,
- perversiuni sexuale,
- atrocităţi
- sau genocid.

Toate aceste lucruri sunt unele care evident că nu ne pot lăsa indiferenţi. Acesta este şi motivul pentru care sunt mulţi care devin pesimişti şi văd totul în negru.

Optimismul trebuie să ştim că este o trăsătură de caracter a omului simplu. De ce? Fiindcă el ştie că toate sunt sub voia lui Dumnezeu.[125] Omul care nu crede în Dumnezeu vede în istorie şi lume numai pericole şi mari greutăţi.

Prin urmare este bine să ştim că deşi timpul istoric pare:

- haotic,
- fără sens,
- dificil,
- greu de înţeles
- şi nesigur

ei bine noi creştinii ortodocşi nu suntem singuri în această lume ci alături de Dumnezeu Tatăl care ne poartă de grijă. Deşi istoria se complică şi vremurile par

- tulburi
- dificile

ei bine totuşi omul ajunge să devină simplu.

Tot Ernest Bernea spunea în acest sens: „din aceste elemente şi înfăţişări ale simplităţii înţelegem cum acela care trăieşte cu adevărat în simplitate ajunge să trăiască şi în lumină, în frumuseţe. Fiinţa sa interioară, aparent mică, are dimensiuni foarte mari, neînţelese de acei care judecă după criteriile civilizaţiei burgheze. Omul simplu ajunge să cunoască adâncurile şi să cuprindă lumea, să se înrădăcineze în loc rodnic. Liber de orice povară morală sau materială el merge pe căile fireşti ale omeniei; cugetul şi fapta sa nu sunt legate de lucruri slabe, ci de tării ascunse."[126]

Este adevărat că timpurile istoriei pot să devină grele. Să ne aducem aminte de persecuţiile anticreştine din imperiu roman. Zeci de mii de creştini au fost

- torturaţi,
- chinuiţi,
- aruncaţi la animale de pradă
- şi executaţi

[124] Idem.
[125] Sfântul Nicolae Velimirovici, *Să fim optimişti, orice s-ar întâmpla* (Galaţi, 2023).
[126] Ernest Bernea, *Îndemn la simplitate* apud https://jurnalspiritual.eu/omul-simplu-ramane-cu-sine-curat-si-intreg/ (accesat pe 20.12.2023).

pentru simplul fapt că erau creştini. Au fost cu adevărat vremuri grele. Totuşi creştinii au trecut şi prin aceste timpuri şi acum au ajuns la liman.

Cu privire la faptul că marele teolog ortodox român Dumitru Stăniloae era un om al simplității ne-o spune patriarhul Daniel Ciubotea al României: „în 1977 am fost împreună la o întâlnire ortodoxă din Franța, la Amiens, lângă Paris, unde Părintele Stăniloae fusese invitat. După această întrunire, am mers împreună la Institutul Saint Serge, pentru că noi, cetățeni ai României socialiste, nu aveam bani pentru hotel. Ca atare am cerut cazare acolo, într-o cameră cu două paturi, unde locuiau doi studenți ce plecaseră acasă pentru câteva zile.

Înainte de culcare, Părintele Stăniloae a zis: „Să ne rugăm!”. Și ne-am rugat, am stat aşa în poziție de rugăciune, iar dânsul a rostit pe de rost rugăciunile începătoare, dar pentru că nu aveam Ceaslovul cu noi, s-a rugat liber. Când am auzit cum se roagă , îmi venea să cred că e alt om. O rugăciune simplă , profundă, sensibilă , fără nici o idee teologică elaborată . Zicea doar: „Doamne, ajută-ne! Doamne, fii cu noi! Doamne, iartă-ne!”, așa cum vorbește un copil cu tatăl său. O simplitate pe care o vezi numai la oamenii de la țară , care n-au trecut niciodată printr-o scoală teologică , dar care se roagă cu multă convingere și credință , într-o uimitoare intimitate și familiaritate cu Dumnezeu.

După aceea, în ziua următoare, am îndrăznit si l-am întrebat: „Părinte profesor, mă iertați, dar m-am mirat văzând cât de simplu v-ați rugat aseară ”. La care mi-a răspuns: „Cea mai mare ispită este să teologhisești în timpul rugăciunii. Atunci nu vorbești cu Dumnezeu, vorbești cu tine însuți despre El”.[127]

Este evident că trebuie să ne dăm seama că istoria nu este una care merge după Dumnezeu fiindcă dacă ar fi aşa nu ar mai exista atât de multe tragedii în ea. Ceea ce este mai rău este că sunt mai mulți istorici care studiază istoria şi care consideră că ea nu are nici un fel de legătură cu Dumnezeu. Aceasta fiindcă istoria este văzută de ei ca fiind:

- autonomă,
- independentă,
- închisă
- şi singulară.[128]

Că această sfântă simplitate este cu adevărat un lucru deosebit ne-o spunea părintele Arsenie Papacioc: „problema divină e o problemă de mare cinste interioară. Au fost sfinţi trăitori neştiutori - nici „Tatăl nostru” nu ştiau - care stăpâneau natura fiindcă erau cinstiţi. Şi o exemplificare şi mai plastică: Într-o mănăstire, stareţul a văzut un călugăr mergând pe sus şi şi-a zis: „ăsta are o lucrare.” După ceva timp, l-a văzut mergând pe pământ. Şi-a zis: „Să ştii că ăsta şi-a pierdut lucrarea.”

L-a chemat şi l-a întrebat: „Cum te rugai tu înainte?” „Doamne, nu mă milui pe mine, păcătosul, Doamne, nu mă milui pe mine păcătosul. Şi m-am scăpat şi am zis în biserică, tare, şi m-a auzit un părinte şi mi-a zis: „Mă, să nu mai zici aşa! Zi Doamne miluieşte-mă!», şi de-atunci zic aşa.” Şi stareţul i-a zis: „Să zici tot ca înainte.” Adică nu este vorba de ştiinţă aici. Acela era sincer, îi plăcea lui Dumnezeu această sfântă simplitate.

Oricine ai fi, orice diplome ai ţine în buzunarele tale sau în capul tău, dacă inima nu este cinstită, nu acumulezi, şi sigur nici libertate nu ai. Credeţi voi că dracul e liber? Nu! E cel mai muncit, pentru că nu e în Hristos. Mai mult, e declarat duşmanul lui Hristos. Aşa că nu vă temeţi de el; e tolerat, nu e o putere. Aşadar, nu există libertate decât în adevăr, şi adevărul este Hristos, Calea şi Viaţa.”[129]

Istoria prin urmare poate aduce mai multe lucruri rele dar oamenii credincioși și creştinii ortodocşi autentici ştiu că nu sunt singuri în această lume. Studiind istoria poţi ajung să se simţi

- singur,
- înstrăinat,
- abandonat
- şi fără speranţă.

Aceasta fiindcă după cum am spus istoria este făcută dup legile oamenilor şi nu după legea lui Dumnezeu. Aşa se explică cum sunt mai multe mişcări sociale sau politice în istorie care eşuează. Iată de ce trebuie să fim realişti cu privire la istorie şi să ştim că nu putem să ne aşteptăm la multe de ea fiindcă ea este un lucru care deşi are pronia lui Dumnezeu în ea nu prea ţine cont de această pronie.

---

[127] Fragment din : Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române , Dăruire şi dăinuire. Raze şi chipuri de lumină din istoria şi spiritualitatea românilor, Editura Trinitas, 2005 , pp 174-175 apud http://www.biserica-freiburg.de/ro/simplitatea-rugaciunii/ (accesat pe 20.12.2023).

[128] A se vedea Buzoianu Radu, *Pe prispa istoriei* (Bucureşti, 2019).

[129] *Duhovnici români în dialog cu tinerii*, Editura Bizantină, Bucureşti, pp. 129-130 apud https://www.resurse-ortodoxe.ro/simplitatea-credintei_text (accesat pe 20.12.2023).

Gânditoarea Gabriela Puşcaş spunea că de multe ori solitudinea ne poate descoperii cât de simplă este de fapt viața: „petrecând mult timp în solitudine, am descoperit că simplitatea e o valoare pozitivă, care îmbogățește, înnobilează și oferă soluții la multe dintre problemele noastre. Pot însă să mărturisesc că nu mi-a fost foarte simplu, să trăiesc simplu… A fost mai degrabă încununarea unei lente metamorfoze, care a început cu resemnarea și apoi s-a născut dorința din ce în ce mai puternică de a trăi cu mai puțin, mai modest și mai simplu.

Dar cu mai multă fluiditate, libertate, lejeritate si mai mult rafinament și apreciere față de tot ceea ce deveneam pe zi ce trecea. Am realizat, că pe măsură ce mă despovăram, pe măsură ce rezolvam și luminam zone din viața mea, lucrurile care–mi rămâneau încetau să mai fie indispensabile: până la urmă am nevoie de foarte puțin ca să trăiesc frumos și valoros în același timp. Valoarea existenței fiind dată de trăirea ce vine din interior.”[130]

Doi turişti discutau într-o zi.

- Ştii ce spunea Nicolae Iorga despre călătorii în altă ţări?
- Nu.
- O călătorie în altă ţară este la fel ca şi cum ai citii o bibliotecă întreagă.
- Da?
- Da.
- Cum aşa?
- Păi câte lucruri noi nu vezi într-o ţară străină?
- Aşa este.
- Și atunci?
- Cred că Iorga avea dreptate.
- Sigur că avea dreptate.
- Dar mai este ceva.
- Ce?
- Înseamnă că aceste călătorii sunt nu sunt simple.
- De ce?
- Dacă este ca şi cum ai citii o bibliotecă?
- Nu călătoriile sunt simple.
- Este simplu să citeşti o bibliotecă întreagă?
- Nu înțelegi.
- Fă-mă să înțeleg.
- Tocmai aici este farmecul.
- Care?
- Că a călătorii este simplu.
- Dar?
- Este simplu dar aduce cu sine o bogată experiență.
- A asta vroiai să spui.
- Da.
- Experiență.
- Da.
- Acum înțeleg.
- Mă bucur.
- Mie îmi place să călătoresc.
- Și mie.
- Mă ajută să mă simt liber.
- Pe mine să mă relaxez.
- Da?
- Da.
- Dar trebuie să fi atent.
- La ce?
- Cu aceste călătorii.

[130] Gabriela Puşcaş https://gabrielapuskas.ro/simplitate-si-rafinament/ (accesat pe 20.12.2023).

- De ce?
- Sunt şi lucruri care nu sunt bune.
- Adică?
- Îți voi spune.
- Se spune că un păianjen şi-a făcut pânza lui.
- Şi?
- Două muşte au trecut pe lângă ea.
- Iată uite, a spus prima muscă.
- Ce?
- Ce pânză frumoasă.
- De ce este frumoasă?
- Fiindcă este argintie.
- Şi din asta îți place?
- Da.
- Tu nu ştii ce pânză este aceasta.
- Ce pânză să fie.
- Este pânză de păianjen.
- Şi?
- Este o cursă.
- Prostii.
- Nu sunt prostii.
- Cum poate să fie o pânză aşa de argintie o cursă?
- Uite aşa.
- Nu te cred.
- Rău faci.
- A doua zi musca a venit şi a voit să se înfăşoare în pânza argintie de păianjen.
- Dar a căzut în cursă?
- Da.
- Păcat.
- A fost ucisă de păianjen.
- Îmi dau seama.
- Şi care este morala?
- Sunt multe lucruri care arată bine din exterior.
- Dar nu sunt bune pe interior?
- Da.
- Sunt de acord cu tine.
- Pentru aceasta este nevoie de trezvie.
- Adică de atenție?
- Da.
- Aşa este.
- Este nevoie să ajungem să cultivăm în mod sistematic simplitatea.
- Dar acum?
- Prin a evita să complicăm lucrurile.
- Realitatea este că sunt multe lucruri complicate în lumea noastră.
- Aşa este.
- Şi atunci de ce să ne complicăm şi noi?
- Fiindcă aşa suntem în pas cu lumea.
- Prostii.
- Sunt de acord.
- Nu tot ce zboară se mănâncă.
- Mi-a făcut bine acest dialog cu tine.
- Mă bucur.
- Şi acum să pornim la călătorie[131]

[131] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viața creştină* (Arad, 1929).

Dialogul de mai sus ne spune că pentru a ajunge să nu ne pierdem simplitatea trebuie să fim atenți cu ceea ce întâlnim în jurul nostru. Cu privire la acest lucru gânditoarea Gabriela Puşcaş spunea: „misticii din toate timpurile, filosofi, budiști și înțelepți si-au făcut o misiune din a ne reaminti principiile simplității. Grație ei, putem trăi eliberați de prejudecăți, limitări, constrângeri și greutăți care ne fac să ne risipim energia și ne stresează în van.

Am dobândit cu timpul convingerea profundă și solidă că suntem cu atât mai liberi și împliniți cu cât avem mai puține lucruri cărora să le purtăm de grijă. Si că abundența nu aduce cu sine grație, nici eleganță.

Oamenii consumă, dobândesc, acumulează, colecționează. „Au" prieteni și relații, „dețin" diplome, titluri, medalii… Se prăbușesc sub greutatea posesiunilor și uită sau nu își dau seama că poftele îi transformă în ființe lipsite de viață, supuse dorințelor din ce în ce mai numeroase. Multe lucruri ne sunt de prisos, dar nu pricepem asta decât în momentul în care suntem privați de ele. Le folosim pentru că le avem, nu pentru că ne sunt necesare. Pentru a ne simplifica viața, trebuie să facem alegeri dificile. A arunca sau a vinde lucruri presupune efort. Cel mai greu nu este să scapi de lucruri, ci să te decizi ce e util și ce nu e util."[132]

Dacă este să ne uităm mai bine la modul în care mas media din zilele noastre prezintă evenimentele care au loc în jurul nostru am spune că trăim într-o lume din care Dumnezeu este absent:

- crime,
- revoluții,
- crize economice,
- politicieni corupți,
- complicații sociale etc

cu toate sunt lucruri cât se poate de obişnuite la buletinele de ştiri.

Totuşi Iisus se pare că îi iubeşte pe oamenii simplii. „Se spune despre un cioban simplu ca îşi dorea foarte tare să-l vadă pe Hristos. Auzise că pentru aceasta trebuie sa urmezi „calea cea dreaptă". Încrezător în cuvintele Scripturii, a luat textul în înțeles literar şi a pornit la drum, fără să se abată în stânga sau în dreapta, ci a mers drept înainte.

După câteva ore de mers ajunse la o mănăstire. Egumenul îl primi înăuntru, şi, văzând că este om simplu şi nevinovat, îl trecu în rând cu ceilalți frați şi-i dădu spre ascultare să facă ordine în sfântul locaş. În timp ce noul frate făcea curățenie prin altar văzu un Om răstignit pe cruce, un Om pe care nu-L văzuse niciodată şi-l întrebă pe egumen: „Părinte, cine e omul acesta?" Ştiindu-l om simplu şi vroind să-i vadă reacția, egumenul îi ascunse adevărul şi-i zise: „Acesta este un frate mai vechi pe care l-am pedepsit eu că nu-şi făcea treaba cum trebuie în biserică."

Crezând ceea ce-i spusese egumenul, fratele nou sosit se puse pe gânduri şi se gândi să-i aline suferința Omului de pe cruce. Când ieşea de la trapeză, lua cu el mâncare şi o punea lângă cruce, spunând: „Vino şi mănâncă, poate îți este foame!" Într-o zi se întâmplă minunea şi Omul coborî la masă. Stareţul află şi merge cu ciobanul devenit călugăr să vadă minunea şi într-adevăr Hristos cobora de pe cruce şi manca din bucatele ce le aducea fratele de la masă.

Atunci îl cunoscu ciobanul pentru prima data pe Hristos şi primi făgăduința că va avea un loc pregătit în Împărăția lui Dumnezeu. Nu trecu mult timp şi fratele cel simplu se mută la Domnul, bucurându-se veşnic de roadele sfintei sale simplități."[133]

Se poate vedea aici că au fost cazuri de persoane care au ajuns să intre în legătură cu Hristos în cel mai neaşteptat mod. Simplitatea unui cioban ajunge să Îl facă pe Iisus să iese din cruce în mod real şi să mănânce mâncarea pe care acesta i-a adus-o. Aceasta fiindcă trebuie să fim conştienți că Iisus îi iubeşte pe cei simpli fiindcă simplitatea aduce cu sine multă:

- nevinovăție
- şi inocentă.[134]

Este evident că trebuie să fim persoane care să ajungem să ne dăm seama că deşi vrem nu putem să aducem lumea din jurul nostru la linişte şi simplitate. Tot ceea ce ne rămâne de făcut este să ajungem să cultivăm simplitatea pentru noi şi să aşteptăm ca cei din jur văzând acest lucru să devină şi ei adepți ai simplității. Deşi lumea apreciază simplitatea şi pe cei care o practică ea este mult prea încrezătoare că numai complicațiile sunt unele care o vor duce înainte. Aşa se face că este bine să nu ne facem iluzii cu privire la o eventuală păşire a

---

[132] Gabriela Puşcaş https://gabrielapuskas.ro/simplitate-si-rafinament/ (accesat pe 20.12.2023).

[133] Sebastian Marian https://www.crestinortodox.ro/sfaturi-duhovnicesti/sfanta-simplitate-142878.html (accesat pe 06.04.2024).

[134] A se vedea Liviu Măcăilă, *Iisus Hristos – viața noastră. Predici* (Editura Agaton, 2022).

lumii pe calea simplității. Iată ce spunea în acest sens teologul Sebastian Marian: „ne spun Părinţii că la înălţimea cerului se ajunge numai dacă vei cobori în adâncurile smereniei cele de multe feluri. O latură a acestei virtuţi este simplitatea. Ea se câştigă fără studiul cărţilor şi este un rod al rugăciunii şi un dar de la Dumnezeu care ne menţine în starea de prunci, adică asemenea lor în nevinovăţie şi nu în puţinătatea minţii.

A fi om simplu nu înseamnă a fi om cu minte puţină, ci a căuta drumul spre Dumnezeu urmând calea cea mai scurtă, fără a te complica în explicaţii, iscodiri, făcând orice lucru cu gândul ca Dumnezeu coboară şi-ţi împlineşte neputinţa.

Asupra omului simplu vine harul lui Dumnezeu şi-i luminează viaţa, îi aduce fericire pe chip şi bucurie în inimă. Omul simplu are cele mai mari şanse de a-L vedea pe Dumnezeu pentru că nerăutatea din inima îi deschide calea descoperirii lui Dumnezeu. Aşa cum în cel mândru nu-şi poate face loc harul, aşa în cel simplu nu-şi poate face loc păcatul, iar acolo unde nu poate intra păcatul, harul vine şi desăvârşeşte lucrarea noastră, aducând sfinţenie, dar şi binecuvântare.

Cine doreşte să-l cunoască pe Dumnezeu şi-şi pune nădejdea mai mult în forţele proprii şi în studiu, niciodată nu va ajunge la un rezultat satisfăcător. Cine se încrede în Dumnezeu şi renunţă la mândrie alegând simplitatea şi sinceritatea are parte de descoperiri sfinte şi va deveni mult mai învăţat în cele duhovniceşti decât orice cititor de cărţi."[135]

Ştim că fiindcă lumea noastră este emancipată ştiinţific ei bine se consideră că

- progresul
- şi evoluţia

umanității poate să vine numai din carte şi din studiu. Este adevărat că studiul este important însă nu trebuie să uităm că de cele mai multe ori el nu ne duce la simplitate. Din contră. Găsim mai mulţi oameni de studiu care sunt complicaţi în mod inutil. Aceasta fiindcă aceste persoane nu cred că la Dumnezeu se ajunge prin simplitate. Ei cred într-un Dumnezeu super-complicat care trebuie să fie abordat în acelaşi mod complicat. Adevărul este departe de a fi acesta.[136]

Despre faptul că Dumnezeu este descoperit prin simplitate de sfinţii creştin ortodocşi teologul Sebastian Marin spunea: „calea naturală şi cea mai eficientă de înţelegere a revelaţiei lui Dumnezeu este simplitatea, nu studiul. Pentru neputinţele noastre au apărut cărţile şi din cauza păcatelor ne-a scăzut vederea faţă de cele dumnezeieşti. Omul, în constituţia lui originară era făcut de Dumnezeu pentru a comunica faţă către faţă cu Creatorul. Mândria a rupt această comuniune şi a fost nevoie de lucruri intermediare care să ne conducă la Dumnezeu, dar îmbrăcându-ne în haina simplităţii vom aduce în sufletele noastre pacea şi bunăstarea duhovniceasca a raiului.

Dacă citim in Vieţile Sfinţilor, observam că majoritatea sfinţilor au fost oameni simpli: simpli în învăţături, dar bogaţi în descoperiri dumnezeieşti, simpli la vorbă, dar spuneau lucruri adânci ale credinţei, simpli la îmbrăcăminte, dar înveşmântaţi în harul lui Dumnezeu, simpli la locuinţă, dar locuiau pe pământ ca şi când ar fi ajuns deja in cer.

Lor le era uşor să vorbească despre tainele lui Dumnezeu pentru că primeau învăţăturile în mod direct. Dacă noi citim despre ceva şi cu greu ne găsim cuvintele să exprimăm ceea ce am înţeles, sfinţii, în simplitatea lor, spuneau lucruri mult mai complicate folosind cuvinte simple şi propoziţii scurte. E dificil să vorbeşti cu cuvinte frumoase despre dragostea lui Dumnezeu faţă de lume, dar e simplu să spui ca „Dumnezeu este iubire" şi prin aceasta să spui totul, pentru că te-ai făcut deja părtaş la această iubire şi pentru tine iubirea divină este deja ceva ce nu poate lipsi din fiinţa ta. Tot astfel, în relaţia dintre oameni, omul simplu vorbeşte pe înţelesul tuturor, ca şi cum ar povesti lucruri prin care a trecut, deşi sunt lucruri pe care noi nici după ani întregi de umilă nevoinţă nu vom ajunge pentru ca ne lipseşte simplitatea."[137]

Este bine să ştim că a investii în simplitatea

- relaţiei
- şi legăturii

cu Dumnezeu evident că ne va face să fim unii care să ajungem mult mai uşor la Dumnezeu. Ştim că în secolul al XIV-lea în Bizanț s-a declanşat controversa isihastă. Era o controversă care evident că avea în sine şi problema simplității. Aceasta fiindcă scolasticii considerau că studiu şi mai ales studiul scolastic al teologiei poate ajunge să ne descopere trăirea lui Dumnezeu. Ştim că sfinţi părinţi cum a fost Sfântul Grigorie Palama s-au opus acestei experienţe scolastice a lui Dumnezeu. Aceasta fiindcă Dumnezeu nu este numai o *experienţă intelectuală*.

[135] Sebastian Marian https://www.crestinortodox.ro/sfaturi-duhovnicesti/sfanta-simplitate-142878.html (accesat pe 06.04.2024).
[136] A se vedea Vaisile Gafton, *Drumul cel lung spre noi înşine. 10+1 cuvinte „Cuvinte la perioada Triodului"* (Sibiu, 2021).
[137] Sebastian Marian https://www.crestinortodox.ro/sfaturi-duhovnicesti/sfanta-simplitate-142878.html (accesat pe 06.04.2024).

Dumnezeu este mult mai mult decât atât. Curăția inimii este mult mai importantă decât o cunoaştere scolastică a lui Dumnezeu. Tot teologul Sebastian Marian spunea: „simplitatea îl predă pe creştin în mâinile lui Dumnezeu. Mândria ne face robi propriei noastre socotințe şi ne blochează drumul spre cer. Omul simplu nu se teme că va fi părăsit, nu simte singurătatea, ci îl are pe Dumnezeu mereu lângă el, de aceea, acolo unde este simplitate, este şi putere de la Dumnezeu. Mai greu îi este omului să care o sticla de apă când se plimbă pe malul marii, gândindu-se că este posibil să i se facă sete, decât omului simplu care merge pe ţărm rugându-se, iar când i se face sete ia apă din mare, face semnul crucii asupra ei şi bea apă curată şi dulce, de parcă ar fi luat-o dintr-un izvor de la munte.

Mergeţi la oamenii iubitori de simplitate şi veţi vedea în ei darul lui Dumnezeu. Vorba lor este dreaptă şi sigură, fără ocolişuri. Îţi va spune totul aşa cum este fără să se complice să-ţi explice, pentru că lor totul le este clar. Noi ne străduim să convingem pe cineva cu argumente să meargă în anume loc. Întâi îi câştigăm încrederea, apoi punem cap la cap propoziţii meşteşugite să-l determinam să asculte de noi. Asta pentru că ne lipseşte simplitatea. Omul simplu zice doar: „Mergi acolo!" şi are putere de convingere pentru că graiul lui a fost luminat de Dumnezeu. Nu se înşeală niciodată şi-ţi da acea siguranţă care nu mai are nevoie de alte explicaţii. Aşa este, cum spune el şi nu trebuie să ne mai pierdem vremea cu alte întrebări, întâi să facem ca el şi apoi vom descoperi cât de mare dreptate a avut.

Să le urmăm şi noi exemplul sfinţilor şi să mergem la întâlnirea cu Dumnezeu lăsând la o parte mândria, îmbrăcaţi în veşmântul simplităţii.

Simplitatea este semnul distinctiv după care îngerii ne cunosc şi ne atrag mai repede la Dumnezeu, umplând sufletul de dar şi de bucurie."[138]

Simplitatea este din ce în ce mai necesară în vremurile noastre

- tulburi,
- cu crize,
- cu multe probleme,
- dificile
- şi întortocheate.

Sfinţii creştin ortodocşi au fost unii care nu au convins prin sofisme şi cuvinte extrem de complicate ci mai mult prin simplitatea trăirii lor a harului lui Dumnezeu. Harul lui Dumnezeu în nici un fel nu este un lucru complicat.[139]

Iată că simplitatea este un lucru la care lumea noastră aspiră dar de cele mai multe ori devine inconştientă de ce se manifestă această aspiraţie. Trebuie să ştim acest lucru şi să ne dăm seama de importanţa lui.

Nu trebuie să uităm că de multe ori sfinţii creştin ortodocşi nu sunt populari fiindcă ei nu sunt şi nici nu suferă de complicaţia pătimaşă a lumii din jur. Iată ce spunea părintele Dan Popovici despre Sfântul Paisie Aghioritul unul dintre cei mai recenţi sfinţi creştin ortodocşi: „Sfântul Paisie Aghioritul a fost prin faptă și cuvânt un apostol al simplității. El arăta că „acesta e duhul ortodox în care Se odihneşte Hristos: simplitate şi evlavie. Astăzi, constata Marele Bătrân, adesea lipseşte simplitatea de Ia oamenii duhovnicești, sfânta simplitate care odihneşte sufletul. Dacă nu va lepăda cineva duhul lumesc şi nu va acţiona simplu, adică să nu gândească cum îl vor vedea ceilalți, sau ce vor spune despre el, nu se poate înrudi cu Dumnezeu, cu sfinţii … Uită-te la luminile cereşti, la stele, cu câtă simplitate le-a împrăştiat mâna lui Dumnezeu fără să folosească firul şi colţarul. Cât de mult odihnesc ele pe oameni! în timp ce luminile lumeşti înşiruite, sunt foarte obositoare. Cu câtă armonie le-a făcut Dumnezeu pe toate! Vezi şi copacii unei păduri pe care i-au plantat oamenii sunt ca o armată, ca o companie. În timp ce pădurile naturale ce mult odihnesc!". în acest sens, Pleșu constata: „Ne-am urâțit, ne-am înstrăinat cu totul de simplitatea polifonica a lumii", Ce expresie: simplitatea polifonică a lumii ! O simplitate deloc simplistă! Un fizician japonez afirma: „Natura este simplă în esență": simplă dar nu simplistă. Ceea ce uimeşte pe majoritatea dintre noi la un om mare este simplitatea lui. Acesta este un bun criteriu de evaluare: cu cât cineva urcă mai mult treptele vieţii duhovniceşti, cu atât devine mai simplu."[140]

Trebuie să ne aducem aminte că nu

- sofismele,
- silogismele,
- cuvintele complicate
- şi miturile elaborate

---

[138] Idem.

[139] A se vedea Radu Teodorescu, *Experiențe ale harului în spiritualitatea creștin ortodoxă* (Cugir, 2020).

[140] Preot Dan Popovici https://radiorenasterea.ro/cum-simplificam-o-viata-tot-mai-complicata-ep-27/ (accesat pe 06.04.2024).

ne aduc mai aproape de Dumnezeu ci curăția inimii care este un lucru extrem de simplu dar mai greu de realizat: „fericiți cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu" (Matei 5, 8). Vremurile noastre sunt complicate fiindcă oamenii sunt stăpâniţi de patimi şi au ajuns să creadă că acesta este modul idea şi optim de viaţă. Patimile după cum ştim sunt unele care în nici un fel nu ne mai lasă să fim liberi.[141]

Doi terapeuţi discutau într-o zi.

- Ştii ce am observat?
- Ce?
- O mare discrepanţă.
- Care?
- Oamenii bolnavi sufleteşte sunt extrem de complicaţi.
- Şi oamenii sănătoşi?
- Tind să fie foarte simpli.
- Mi se pare firesc.
- De ce?
- Nu ajungi să suferi din cauza simplității.
- Cum așa?
- Simplitatea este un lucru cât se poate de natural, de firesc.
- Cu asta sunt de acord.
- Vezi?
- Ceea ce pot remarca este că este extrem de greu să îi aduci pe oameni la simplitate.
- Dacă oamenii ar tinde la simplitate probabil că nu s-ar mai îmbolnăvii
- Crezi?
- Da.
- De ce?
- Boala psihică este un fel de complicație incoerentă.
- Şi ştii ce?
- Ce?
- Eu cred că este această complicație incoerentă de care oamenii nu mai vor să scape.
- De ce?
- Fiindcă le alimentează iluziile.
- Oare?
- Da.
- Cum?
- Oamenii cred că numai nătângii şi mujicii sunt simplii.
- Şi ajung să se complice?
- În mod inutil.
- Cred că ai dreptate.
- Sigur că am dreptate.
- Dar mai este ceva.
- Ce?
- Cum rămâne cu oamenii răi.
- Şi ei suferă de acest simptom al complicației incoerente.
- Cum?
- Cei mai mulţi se vor mari oameni.
- Şi nu sunt nu?
- Evident că nu.
- Şi atunci?
- Te voi face să înțelegi.
- Chiar te rog.
- O să îți spun o întâmplare cu niște hoți.
- Sună interesant.
- Chiar este.
- Te ascult.

[141] A se vedea Radu Teodorescu, *Libertatea: un vechi ideal creştin ortodox* (Cugir, 2019).

- Trei hoţi aveau o comoară într-o pădure.
- Şi?
- Au împărţit-o în mod egal.
- Interesant.
- Dar li s-a făcut foame.
- Ce ar fi ca unul dintre noi să meargă şi să cumpere nişte mâncare din oraş?
- Mă voi duce au, a spus un hoţ.
- Bine, te vom aştepta aici.
- Hoţul a plecat după mâncare.
- Şi?
- În timp ce mâncau un hoţ şi-a spus.
- Ce?
- Ce ar fi dacă aş avea au toată comoara?
- Şi ce a făcut?
- L-a ucis pe celălalt.
- Nu se poate.
- Apoi şi-a spus:
- Îți voi ucide și pe celălalt când va venii cu mâncarea.
- Şi?
- Cel cu mâncarea ce şi-a spus?
- Ce?
- Ce ar fi să am eu toată comoara? Voi otrăvii mâncarea şi le-o voi da celor doi.
- Şi aşa a făcut?
- Da.
- Doar că atunci când a intrat la locul cu mâncarea celălalt hoţ la ucis.
- Nu se poate.
- Ba da.
- Şi?
- Hoţului i s-a făcut foame.
- Ce ar fi să mănânc puţin?
- Şi a mâncat?
- A mâncat şi a murit fiindcă mâncarea era otrăvită.
- Aşa că nici unul nu s-a bucurat de comoară.
- Da. Dacă ei ar fi fost oameni simpli nu ar fi făcut ce au făcut.
- Aşa este.
- Hoţii şi infractorii sunt de departe de a fi oameni simpli.
- Acum îmi dau seama.
- De fapt nici un om pătimaş nu este simplu.
- De ce?
- Fiindcă patimile îl complică pe om.
- Despre ce complicaţie vorbeşti?
- O complicaţie inutilă.
- Se poate asta?
- Da.
- Nu ştiu ce să spun.
- Patima nu este simplă deloc.
- Ştiu asta.
- Dacă nu este stăpânită la timp îl poate scoate pe om din minţi.
- Ştiu că mânioşii acţionează de multe ori ca nişte ieşiţi din minţi.
- Păi vezi?
- Mă bucur că ai lămurit aceste lucruri pentru mine.
- Plăcerea a fost de partea mea.
- Bine.[142]

[142] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viața creștină* (Arad, 1929).

Avem mai sus o întâmplare care ne spune despre cum acţionează patima asupra omului. Ea îl scoate pe om din minţi şi îl face să pună în aplicare cele mai diabolice planuri. Sfântul Paisie Aghioritul spunea că permanent omul trebuie să îşi înalţe mintea spre Dumnezeu fiindcă dacă nu o va face mintea se va îngreuna cu lucrurile lumii din jur şi se va complica cu ele în mod inutil: „mintea omului are o mare putere, care trebuie valorificată și îndreptată către Părintele luminii, căci mintea are o viteză mai mare decât a luminii. Dacă această putere este împrăștiată, cum este cu putință să mai fie putere? Iar dacă nu mai este în om puterea minții, îi rămâne creierul, face lucrare cerebrală și din chip al lui Dumnezeu, sfârșește prin a deveni mașină.

La alții, iarăși, se întâmplă aceasta: pentru că nu se străduiesc să valorifice această putere a minții, îndreptând-o spre cele de sus, o valorifică – sau mai vârtos, o exploatează – vrăjmașul, spre cele de jos – mai întâi îndreptând-o spre cele pământești, iar apoi mai jos, în iad. Să ajute Dumnezeu ca nimeni să nu ajungă acolo!. Când mintea reușește să urce la înălțime, atunci le vede pe toate din înălțime cu ochii sufletului, cu ochi dumnezeiesc.

Toate acestea, din păcate, le pricep și eu doar în teorie, dar caut să mă nevoiesc spre a le dobândi, chiar de-ar fi ca moartea să mă afle pe cale. Iertați-mă, din dragoste vă scriu, și nu pentru a vă da sfaturi. La fel, iertați-mă și pentru scrisul neîngrijit, căci vă scriu în grabă."[143]

CONCLUZII

Am dorit să scriem o carte despre simplitatea duhovnicească a sfinţilor părinţi creştin ortodocşi pe fondul unei lumi de secol XXI care este

- confuză,
- complicată,
- bulversată,
- sofisticată până la refuz,
- emancipată psihic
- sau supra-aglomerată.

Sperăm că cititorul să se bucure de reflecţiile din această carte. Aceasta fiindcă ele pot să fie de folos şi să ne aducă aminte că la Dumnezeu nu ajungem prin cine ştie ce

- super-filosofii
- sau super-teorii

ci mai mult prin curăţia şi simplitatea inimii.[144]

Din ce în ce mai multă lume în vremurile noastre a ajuns să fie una care să fie interesată de lucrurile simple şi de binefacerile pe care le aduc ele. Gânditoarea Gabriela Puşcaş spunea în acest sens: „în arta de a trăi pe deplin, naturalețea, simplitatea, moderația și economia sunt o filosofie practică, fiindcă a trăi cu puțin îmbunătățește calitatea vieții. Putem alege cu toții bogăția de a deține puține lucruri. Ceea ce contează cu adevărat este curajul de a ne urma convingerile până la capăt. Iar disciplina, claritatea și voința sunt condițiile esențiale pentru a trăi modest, cu strictul necesar în locuri curate, aerisite și armonioase. Lumea în care trăim a început să devină conștientă de pericolele cauzate de excese și opulență, iar femeile care doresc să redescopere bucuriile și binefacerile unei vieți simple, mai naturale, sunt din ce în ce mai numeroase. Femei, care dincolo de ispitele tot mai vorace ale societății de consum, caută sensul vieții lor, rămânând în același timp în armonie cu propria epocă."[145]

Creştinii ortodocşi simplii de mai multe ori în modernitate au ajuns să fie consideraţi

- retrograzi,
- înapoiaţi,
- obscurantiști,
- inferiori
- și demodați.

Oamenii au alergat de mai multe ori în modernitate după lucruri complicate cum ar fi materialismul dialectic sau chiar nihilismul care sunt doctrine ce nu mai au nevoie de Dumnezeu. Se poate vedea că omul a ajuns să creadă că dacă se complică din ce în ce mai mult în cele din urmă va ajung să elimine pe Dumnezeu din

[143] Nikolaos A. Zournatzoglou, *Cuviosul Paisie Aghioritul. Mărturii ale închinătorilor (1924-1994)*, Editura Egumenița, 2014.
[144] A se vedea Alexandru Mironescu, *Calea inimii: eseuri în duhul Rugului aprins* (Bucureşti, 2019 reeditare).
[145] Gabriela Puşcaş https://gabrielapuskas.ro/simplitate-si-rafinament/ (accesat pe 20.12.2023).

viaţa lui şi de fapt nici nu va mai avea nevoie de Dumnezeu. De fapt trebuie să ştim că la nivel generic toţi marii filosofi au lumii au fost unii care au învăţat că adevărata fericire stă într-o viaţă trăită simplu. Gânditoarea Gabriela Puşcaş spunea în acest sens: „începând cu Platon, filosofii antici au încercat să-și convingă semenii că viața bine trăită este una simplă, frugală, ferită de excesele și extravaganțele care sunt asociate cu bogăția.

Deși aceste lucruri nu sunt în sine o garanție a vieții bine trăite, ele tind să îi facă pe oameni mai buni și mai împăcați cu ei înșiși."[146]

Toţi oamenii vor să fie fericiţi însă sunt puţini oameni care asociază fericirea cu simplitatea. Aceasta fiindcă ei sunt unii care cred să fericirea nu este:

- simplă,
- fără complicaţii,
- esenţială,
- elementară
- şi la obiect.

Această carte se vrea un apel la simplitate în vremuri în care lucrurile se precipită din ce în ce mai mult în jurul nostru. Trebuie să ştim aceste lucruri şi să ne dăm seama că numai prin simplitate vom ajunge să învingem complicaţiile

- inutile,
- hidoase
- şi derizorii

al răului.

Fiindcă este esenţial binele este simplu. Rău fiindcă este parazitar – o absenţă a binelui – este

- complicat,
- sofistic,
- silogistic
- şi haotic.

Haosului trebuie să ştim că este o lipsă a simplităţii în care totul este de un aleatoriu incert. În faţa acestei lumi complicate din cele mai vechi vremuri sfinţii părinţi ai creştinismului ortodox au elaborat isihasmul care este doctrina liniştii prin rugăciunea lui Iisus. Iată ce spunea părintele Ştefan Serghie în acest sens: „isihasmul ca *disciplină ascetică* a apărut în mediile monahale şi s-a născut ca *învăţătură teologică* în secolele 4-5. Tradiţia Răsăritului, de-a lungul căreia se va dezvolta isihasmul, nu reprezintă un simplu sistem de cunoştinţe abstracte, ci ea este o axă care orientează viaţa creştină spre Dumnezeu. Aşadar, Tradiţia Răsăritului, care s-a fixat încă din epoca Apostolică şi s-a păstrat de-a lungul veacurilor până în zilele noastre (conform căreia aspiraţia creştinului este trăirea în şi pentru Dumnezeu), este axială în Ortodoxie. În cadrul isihasmului vorbim de o remarcabilă creaţie teologică, spirituală şi culturală, continuatoare a Tradiţiei celor şapte Sinoade Ecumenice, care vizează îndumnezeirea omului.

În Ortodoxie, isihasmul reprezintă o *cale spirituală* specifică tradiţiei orientale şi este esenţial atât pentru viaţa spirituală a Bisericii, cât şi pentru doctrina ei. Părintele Andrei Scrima spunea că isihasmul nu este ceva abstract, ci poate fi înţeles doar dacă este privit ca un ansamblu de două elemente complementare şi indisolubile: termenul se referă deodată la o *cunoaştere teologică conceptuală*, care îl conduce pe om către *înţelegerea unei experienţe spirituale trăite*. Cu alte cuvinte, *isihasmul nu poate fi înţeles decât ca trăire spirituală, ca experienţă spirituală reală de înaintare pe calea desăvârşirii încă din viaţa aceasta*."[147]

Isihasmul este o viaţă simplă în care totul gravitează în jurul lui Iisus. Isihastul este unul care ajunge la linişte fiindcă obţine simplitatea vieţii. Cu alte cuvinte tot ceea ce face isihastul este să se liniştească şi în cele din urmă pacea simplităţii va venii în sufletul lui.[148]

Este nevoie să ajungem să ne dăm seama că atunci când

- viaţa
- şi lumea

din jurul nostru ajung să se complice avem nevoie de o metodă sistematică de a ajunge la simplitate. Vom face acest lucru dacă vom devenii isihaşti. Trebuie să ştim că în ceea ce îi priveşte pe isihaşti sunt două categorii:

- profesionişti

---

[146] Idem.

[147] Preot Ştefan Sferghie, Ziarul lumina https://ziarullumina.ro/teologie-si-spiritualitate/theologica/isihasmul-sau-cum-sa-ne-pastram-inima-in-rugaciune-188646.html (accesat pe 06.04.2024).

[148] A se vedea Dumitru Stăniloae, *Din istoria isihasmului în ortodoxia română* (Editura Scripta, 1992).

- şi amatori.

Isihaştii profesionişti sunt călugării care trăiesc în mănăstiri și isihaştii amatori sunt creştinii ortodocşi care ajung să practice – după puteri – rugăciunea inimii în lume. „Un rol deosebit de important în acest urcuş duhovnicesc îl are rugăciunea inimii sau rugăciunea lui Iisus. Despre aceasta, Sfântul Cuvios Nil de Sora spunea: „Se cuvine să căutăm liniştea spiritului, să evităm orice gând, chiar şi pe acelea care ar părea permise, să fixăm în mod constant adâncurile inimii şi să spunem *Doamne, Iisuse Hristoase, Fiule al lui Dumnezeu, miluieşte-mă*! Apoi vom schimba: *Fiule al lui Dumnezeu, miluieşte-mă!* Această ultimă formă este, după Sfântul Grigorie Sinaitul, cea mai uşoară pentru începători. Dar nu trebuie să schimbăm formula prea des, ne sfătuieşte el, ci numai câteodată. (...) Recitând cu atenţie această rugăciune, vei sta în picioare sau aşezat, sau chiar culcat, reţinându-ţi respiraţia, pe cât posibil, aşa încât să nu respiri prea des, după sfaturile lui Simeon Noul Teolog și ale lui Grigorie Sinaitul. Invocă-L pe Domnul Iisus cu o dorinţă fierbinte şi într-o aşteptare liniştită, lepădând de la tine orice gând. (...) Dacă vezi necurăţia duhurilor rele, adică gândurile, apărând în cugetul tău... nu le da atenţie, spune Grigorie Sinaitul; ci reţinându-ţi respiraţia, închizând spiritul în inimă, invocându-L pe Domnul Iisus neîncetat, cu mare atenţie, ele vor fugi, arse pe nevăzute de Cuvântul dumnezeiesc. (...) Isihia (...) înseamnă să-L cauţi pe Dumnezeu în inima ta, adică să-ţi păstrezi inima în rugăciune şi să te regăseşti în mod constant în interiorul ei, aşa cum a zis Simeon Noul Teolog" (John Meyendorff, *Sfântul Grigorie Palamas și mistica ortodoxă*, Ed. Humanitas, Bucureşti, 2007)."[149]

Fiindcă de mai multe ori lumea din jurul nostru este

- haotică,
- nesigură,
- bulversată
- şi complicată

ei bine se poate vedea că ea nu mai ştie ce este simplitatea duhovnicească. Sfinţii părinţi răsăriteni au elaborat cât se poate de clar doctrina isihastă care ne ajută

- să ne venim în sine,
- să ne redescoperim pe noi înşine,
- să ne liniştim
- şi să câştigăm din nou simplitatea mult dorită.

Isihasmul este fără doar şi poate un lucru care ne apropie de simplitatea duhovnicească de care are nevoie sufletul nostru.[150]

Cu privire la acest lucru părintele Ştefan Serghie spunea: „vorbind despre redescoperirea înţelesului adevărat al isihasmului, părintele Andrei Scrima preciza că aceasta nu se realizează doar printr-o cufundare în trecut, în vederea refacerii traseului istoric, spiritual şi doctrinar al isihasmului, ci apropierea de isihasm reprezintă o mergere spre centru, *tradiția isihastă fiind centrală în Ortodoxie*. Definindu-se şi formulându-se în istorie ca adevărată teologie, isihasmul a dat naştere unei controverse teologice, a cărei consecinţă a fost asocierea sau perceperea sa în mediul teologic occidental ca fiind o sectă incomprehensibilă şi cel puţin ciudată. Cu toate acestea, în renumitul secol al 18-lea, isihasmul a fost pentru Biserica Răsăritului un imbold, dar şi o şansă în păstrarea nealterată a doctrinei celei adevărate, într-o vreme în care aceasta era atacată de ideile iluminismului şi ale Revoluţiei Franceze.

În secolul 20, părintele Dumitru Stăniloae (1903-1993) a iniţiat traducerea integrală în limba română a scrierilor filocalice, cărora le-a adăugat introduceri, dar şi numeroase explicaţii în note de subsol, aceasta asigurând într-o bună măsură supravieţuirea duhovnicească a poporului român în faţa comunismului ateu. În acest sens, părintele Stăniloae spunea că nu este de ajuns „să-i spui omului în cuvinte duioase să vieţuiască după voia lui Dumnezeu, ci trebuie să-l îndrumi pas cu pas cum să se izbăvească de *uriașii păcatului*, care îi pun tot felul de piedici, şi cum să procedeze pentru a se întări în viaţa virtuoasă" (Pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, *Filocalia*, vol. I, din „Cuvântul înainte" al traducătorului, Sibiu, 1964)."[151]

Este evident că păcatul este unul care aduce în noi o complicaţie inutilă. Trebuie să ne dăm seama de acest lucru şi să realizăm că în nici un fel nu vom ajunge să fim unii care vom găsii liniştea sufletului nou în păcat. Aceasta fiindcă păcatul este unul care ajunge să ne fărâmiţeze personalitatea şi existenţa.

---

[149] Preot Ştefan Sferghie, Ziarul lumina https://ziarullumina.ro/teologie-si-spiritualitate/theologica/isihasmul-sau-cum-sa-ne-pastram-inima-in-rugaciune-188646.html (accesat pe 06.04.2024).

[150] A se vedea Sava Aghioritul, *Vindecarea sufletului în învăţătura părintelui Porfirie* (Galaţi, 2012).

[151] Preot Ştefan Sferghie, Ziarul lumina https://ziarullumina.ro/teologie-si-spiritualitate/theologica/isihasmul-sau-cum-sa-ne-pastram-inima-in-rugaciune-188646.html (accesat pe 06.04.2024).

Isihasmul după cum am spus este răspunsul pe care creştinismul ortodox l-a dat în fața neliniştii lumii din jur care ştim că este atât de

- problematică,
- suferindă
- şi complicată.

În acest sens cartea noastră se vrea un fel de remediu la această stare de complicație inutilă şi incoerentă a lumii din jurul nostru.[152]

Doi istorici creştin ortodocşi discutau într-o zi.

- Ştii ce vreau să te întreb?
- Ce?
- Cum ți se pare istoria Bisericii Creştin Ortodoxe?
- Complicată.
- De ce?
- Fiindcă au fost multe probleme.
- Cum aşa?
- Eretici, schismatici, reforme, rivalități etc.
- La asta te referi?
- Da.
- Ai şi nu ai dreptate.
- De ce?
- Fiindcă Duhul Sfânt totuşi lucră în Biserica Ortodoxă.
- Lucră dar oamenii nu prea vor să fie atenți la El.
- Asta aşa este.
- Vezi?
- Şi care crezi că ar fi soluția?
- Ar fi o soluție.
- Care?
- Să ne întoarcem la simplitatea sfinților părinți.
- Oare?
- Da.
- De ce?
- Sfinții părinți ne-au arătat care este calea spre liniştea Bisericii.
- Care?
- Isihasmul.
- Ştiu de isihasm.
- Şi atunci?
- Nu toți sunt convinşi de importanța lui.
- Pentru sfinții părinți creştin ortodocşi isihasmul a fost ceva existențial.
- Aşa este.
- Aşa trebuie să fie şi pentru noi.
- Dar de ce sunt atât de mulți sceptici cu privire la isihasm?
- Fiindcă avem mulți Toma Necredinciosul.
- În biserică?
- Da.
- Nu ştiu ce să spun.
- Cred că am o modalitate de a te face să înțelegi mai bine.
- Chiar te rog.
- Este vorba de o poveste care am auzit-o mai recent.
- Adevărată?
- Da.
- Despre ce?
- Despre cum Hristos lucrează de multe ori chiar şi în cele contrare Lui.
- Te ascult.

152A se vedea Petre Semen, *Păcatul: despărțire de Dumnezeu şi unire cu demonii* (Editura Sfântul Mina, 2017).

- În antichitatea păgână creştinismul nu era bine privit.
- Ştiu.
- Un păgân a auzit şi el de creştini.
- Cine sunt aceşti creştini? A întrebat el pe un alt păgân.
- Sunt unii care se închină la un Dumnezeu-Om evreu.
- Iisus Hristos?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă ei spus că Iisus a înviat din morți.
- Şi de unde ştiu acest lucru.
- Dintr-o carte de a lor.
- Ce carte?
- Noul Testament se cheamă.
- Păi să mi-i dai şi mie să o citesc.
- De ce?
- Fiindcă vreau să ştiu cum trebuie să îi combat.
- A, din acest motiv?
- Da.
- Bine îți voi da un Nou Testament.
- Şi?
- Păgânul a luat Noul Testament şi a început să îl citească.
- Şi?
- Pe cum citea a început să fie cuprins de dragoste pentru Hristos.
- Uau!
- Da. La finalul lecturii Noului Testament păgânul a spus.
- Ce?
- Vreau şi eu să devin creştin.
- Şi a devenit?
- Da.
- Povestea seamănă puțin cu convertirea Sfântului apostol Pavel.
- Aşa este.
- Deci vezi, Hristos lucrează pe căi nepătrunse.
- Îmi dau seama de acest lucru.
- Mă bucur.
- Totuşi este multă nelinişte în jurul nostru.
- Fiindcă oamenii nu Îl caută sincer pe Hristos.
- Crezi?
- Da.
- Cum?
- Hristos este doar o formalitate pentru mai multă lume.
- Adică?

  Plăteşti taxa bisericii şi cu asta ai terminat cu Hristos.
- Nu sunt de acord.
- Evident că nu eşti de acord.
- Şi cum să ajungem la simplitatea duhovnicească a sfinților părinți?
- Prin rugăciune sinceră.
- Da este puțină rugăciunea în lumea noastră.
- Măcar suntem amândoi de acord cu privire la acest lucru.
- Aşa este.
- Totuşi istoria creştinismului ortodox este tumultoasă.
- Fiindcă oamenii sunt tumultoşi.
- Ai dreptate.
- Să ne rugăm ca Hristos să ne aducă la simplitatea duhovnicească.[153]

[153]Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viața creştină* (Arad, 1929).

Întâmplarea de mai sus ne spune de un păgân care se închina la zei şi care a început să citească Noul Testament pentru a Îl combate pe Hristos. A sfârşit prin a se convertii la creştinism. Aceasta fiindcă nu toţi cei de alte religii sunt oameni răi. Sunt mai mulţi în mai multe religii care îl caută sincer şi dezinteresat pe Dumnezei. Sunt o formă sau alta, la un moment sau altul Dumnezeu va ajunge să li se descopere.[154]

Omul de azi crede că a ajunge să fi un creştin ortodox nu este nimic mai mult decât un fel de

- robotizare
- sau altă maşinizare

a omului după cum sunt mai multe lucruri de acest fel în societatea noastră.

Fiindcă trăim într-o societate care este din ce în ce mai influenţată de materialism ei bine omul se consideră că este un fel de piesă într-un mare angrenat social. Iată ce spunea în acest sens părintele Adrian Agachi: „rotițele unui angrenaj care se mișcă în mod calm sau sacadat, dar păstrându-și o cadență proprie. O imagine a eficienței mecanizate, o ramă tehnologizată a omului contemporan. În anii '90, sub atracția apocaliptică a filmelor din saga *Terminator*, trăiam probabil cu impresia că roboții vor ajunge într-o zi să înlocuiască oamenii. Acum, trăim cu certitudinea că omul în sine va deveni robot - și încă unul de bună calitate. Pierderea emoțiilor, refularea sentimentelor, dedicarea întregii vieți unei munci - oricare! - devenită idol, ritmul aproape suprafiresc al înghițirii informațiilor, digitalizarea vieții interioare... Toate acestea subsumate unui singur țel: crearea supraomului robotizat.

Programul, dieta, exercițiile fizice, până și spiritualitatea tind să fie subordonate transformării omului în acest mecanism al unui angrenaj semitehnologic. Organismul omenesc, care a mirat timp de secole oamenii de știință, poate fi dus la un alt nivel. Mintea, care a subjugat planeta noastră, poate cuceri și alte galaxii. Numai sufletul, doar sufletul a rămas o problemă. Așa invizibil cum este, chiar și simplă amintirea lui poate să încetinească robotizarea omului, să-l determine să-și pună întrebări nepotrivite, să-l facă să ezite înainte de a porni spre acest drum în care riscă să fie prizonierul unui ritm depersonalizant. Pentru că sufletul simte, trăiește și se înfioară la gândul că va deveni asemenea unui șoarece închis în cușcă, alergând disperat pe o roată care se învârte la nesfârșit. Refuză această încastrare. O denunță. Dar, asemenea unui creier care a pierdut coordonarea membrelor, se vede tot mai aruncat în neștiință, neputință, necredință. Își pierde strălucirea, își pierde simțirea, devine rece, tace în interiorul unui trup de robot."[155]

Este evident că întoarcerea la tradiţia isihastă creştin ortodoxă va aduce multă

- linişte,
- pace
- şi simplitate

omului modern. Aceasta fiindcă acest om trebuie să ştim că drumul spre Dumnezeu nu este creat de

- silogisme
- şi sofisme

ci de curăţia inimii şi simplitatea minţii.

Părintele Ştefan Serghie spunea în acest sens: „să luăm aminte că într-o lume marcată de principiile autonomiei persoanei, în care obiectivitatea ştiinţei era absolutizată, într-o lume independentă de Dumnezeu şi aflată în plin proces de modernizare, Ortodoxia venea cu un mesaj îndrăzneţ, isihasmul cu rugăciunea inimii, nu pentru a se opune Modernităţii, nu pentru a impune ceva, ci pentru a propune o cale spirituală care, urmată cu responsabilitate, îi permitea omului să rămână fidel Tradiţiei axiale patristice şi într-o cunoaştere în continuitate cu duhul Tradiţiei patristice, oferindu-i totodată şansa înaintării pe calea desăvârşirii şi apoi a îndumnezeirii.

Dacă ar întreba cineva cât de autentică mai este astăzi spiritualitatea isihastă în Biserică şi la ce ajută ea, vom răspunde că este surprinzător de actuală (mai ales pentru creştini) datorită fidelităţii sale faţă de concepţia biblică despre Dumnezeu şi om, şi pentru faptul că în centrul ei are o realitate unică, şi anume: Iisus, Fiul lui Dumnezeu înomenit. La ce ajută ea? La cunoaşterea mai intimă a lui Dumnezeu şi a semenilor, la smerenie, la renunţare la egoism, la vieţuire curată, la pace sufletească, la cultivarea virtuţilor creştine şi apoi la îndumnezeire."[156]

---

[154] A se vedea Nicholas Buda, *Între Buda și Hristos. Pe munții care sprijină cerul* (Editura Casa Cărţii de ştiinţă, 2009).
[155] Preot Adrian Agachi, Ziarul Lumina, https://ziarullumina.ro/amp/formalism-si-robotizare-172649.html (accesat pe 08.04.2024).
[156] Preot Ştefan Sferghie, Ziarul lumina https://ziarullumina.ro/teologie-si-spiritualitate/theologica/isihasmul-sau-cum-sa-ne-pastram-inima-in-rugaciune-188646.html (accesat pe 06.04.2024).